

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7

E-POST: office@svf.se
HEMSIDA: www.svf.se
TELEFON: 9.00–11.30, 12.30–16.30
(MAJ–AUGUSTI: 9.00–11.30, 12.30–16.00)

KANSLI
TELEFON: 08-545 558 20
TELEFAX: 08-545 558 39

Ordförande:

EVAMARI LEWIN, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 22
MOBIL: 070-211 90 35
BOSTAD: 08-736 02 00
E-POST: evamari.lewin@svf.se

Kansli- och ekonomichef:

PER CARLSSON, *pol mag*
TELEFON: 08-545 558 21
MOBIL: 070-567 12 35
BOSTAD: 08-650 44 32
E-POST: per.carlsson@svf.se

Förhandlingschef:

ANDERS LEFRELL, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 25
MOBIL: 070-418 07 99
BOSTAD: 08-765 91 19
E-POST: anders.lefrell@svf.se

Generalsekreterare SVS:

CHRISTINA AROSENIUS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 24
MOBIL: 070-717 73 19
BOSTAD: 08-651 09 65
E-POST: christina.rosenius@svf.se

Informationschef:

JOHAN BECK-FRIIS, *leg vet*
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
BOSTAD: 018-54 11 71
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

Förbundssekreterare

ANDERS GRANELD, *jur kand*
TELEFON: 08-545 558 26
MOBIL: 0706-25 64 44
E-POST: anders.graneld@svf.se

Ekonomiansvarig

BIRGITTA LARSSON
TELEFON: 08-545 558 23
E-POST: birgitta.larsson@svf.se

Sekreterare

MARIANNE LUNDQUIST, SVS
TELEFON: 08-545 558 27
E-POST: marianne.lundquist@svf.se

Administrativ assistent

KARIN MOSSBLAD HENRIKSSON, SVF
TELEFON: 08-545 558 28
E-POST: karin.henriksson@svf.se

Plusgiro: 83 80-8 Allmänna kassan
15 39 33-7 Understödsfonden

Bankgiro: 530-52 22 Allmänna kassan

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
se sista sidan

Bilden av ett yrke

SVENSK VETERINÄRTIDNING nummer 6/11 skrev JK Larsson en ledare under rubriken "Vilken profil ska den svenska veterinären ha?". Jag tänkte också anknyta till det temat med avstamp i de engagerade diskussioner som nyligen fördes på SVFs fullmäktigemöte den 18–19 maj.

Sedan jag var sju år gammal har jag vetat att jag ville bli veterinär. Genom hela utbildningen var målet att bli kliniskt verksam veterinär, vilket jag också blev men nu, några "bananskal" senare, är jag istället länsveterinär och trivs bra med den yrkesrollen. Jag har dock förstått att i allmänhetens ögon är jag inte längre en "riktig" veterinär – för det är den kommentaren jag ofta får när jag berättar vad jag arbetar med.

Diskussionen på fullmäktigemötet handlade dels om detta – hur får vi allmänhetens bild av den svenska veterinären att omfatta mer än den klassiska "djurdoktorn"? Om vi ska ha en fortsatt god sysselsättningsgrad inom vår yrkeskår är det viktigt att vi försöker bredda den gängse bilden av vad en veterinär är och gör. Som exempel kan tas de populära tv-program som verkligen bidragit till att sätta det veterinära yrket i fokus men som enbart visar den sida av yrket som allmänheten redan är väl förtrogen med. Tänk om man kunde få tv att göra intressanta program om t ex alla de veterinärer som arbetar med att utreda konsekvenserna av att den olycksaliga dvärgbandmasken numera finns i vårt land. Det är verkligen ett exempel på att veterinären också arbetar för människans bästa.

Den andra delen av diskussionen på fullmäktigemötet handlade om hur vi ska förhålla oss till de övriga yrkeskategorier som numera också är sysselsatta inom djurens hälso- och sjukvård. Hur kan vi se till att det blir ett fruktbart samarbete och inte en utmanövring av oss som yrkeskår? Rustar utbildningen de nya veterinärerna för att möta de krav som omvärlden ställer? Dessa och många fler frågeställningar diskuterades flitigt på fullmäktigemötet.

Förslagen på hur vi tar oss vidare var också många, bland annat att ge veterinärer mediaträning, att värna grundutbildningen och att bredda studenternas syn på veterinärt arbete. Förbundet bör vidare jobba för att säkerställa att det alltid är en veterinär som ställer diagnos, att ta fram riktlinjer för hur kliniskt arbete ska bedrivas och marknadsföras och att samarbeta med andra SACO-förbund som står inför liknande utmaningar. Här finns det mycket för oss som yrkeskår och yrkesförbund att ta tag i.

Jag vill avsluta med att önska alla kolleger en riktigt skön sommar!

KARIN LUNDBORG
ledamot i förbundsstyrelsen

innehåll

ledare AV K LUNDBORG

Bilden av ett yrke 3

reportage AV S FREDRIKSSON

Fullmäktigemötet 2011
Arbetsmiljön en prioriterad fråga 6

Givande föredrag 10

vetenskap – granskad artikel

Spolmasken *Ascaridia galli* ökar hos svenska värphöns AV D S JANSSON M FL 11

vetenskap

Samlingsprov, PCR och tolkning av provsvar
Bakteriologisk undersökning av mjölkprov
vid mastit hos kor AV K PERSSON WALLER 17

månadens epiztel 23

vilken är din diagnos?
– Epizootologi 26
– Svar 56

allmänt

Veterinär på Nordens Ark AV C HANSSON 27

Betydelsen av subkliniska luftvägsinfektioner
hos travhästar AV H BACK M FL 35

Relation mellan hund och människa studerad
AV C WRANGE 38

Reglerna för införsel av hundar och katter ändras
AV M CEDERSMYG 40

fackliga frågan

Lönerevisionen gäller för alla anställda AV F RITTER 31

Styrelseberättelse för
Sveriges Veterinärförbund 2010 42

Verksamhetsberättelse för Sveriges
Veterinärmedicinska Sällskap 2010 48

disputationer

Digital analys av kronisk hjärtklaffsdegeneration
hos hund 52

Kartläggning av smittspridning från råttor
och möss 53

insänt

GIC slutar svara på djurfrågor under jourtid
AV K LUHR 54

Den snåla vägen gynnar inte veterinärmedicinsk
kvalité AV B JONES 55

noterat

- EHEC-utbrott i Tyskland drabbar svenskar 31
- Slopap salmonellaprogram skulle bli kostsamt 34
- Förorenat hundfoder sålt i Sverige 34
- Boskapspesten officiellt utrotad 34
- Veterinärutbildningen fortsatt populär 39
- Lågprisveterinär etableras i Malmö 41
- Livslång djurgärning ger hedersdoktorat 54

kongresser & kurser 58

kåseri

“This parrot is dead”
AV M VON SCHREEB 61

svensk veterinärlegitimation 62

DIN LEVERANTÖR AV ULTRALJUD!

Kontakta oss på:
0771 - 21 24 00

www.pharmadistribution.se • info@pharmadistribution.se

Fullmäktigemötet 2011

Arbetsmiljön en prioriterad fråga

TEXT OCH FOTO:
SUZANNE FREDRIKSSON

”... och till ordförande för årets fullmäktigemöte föreslås Calle Hård af Segerstad. Kan vi välja Calle?”. Med ett unisont jubel blev svaret på frågan som väntat ja. Att Calle ska hantera klubban är numera lika självklart som att stämningen är god och tonen i diskussionerna trevlig.

FÖR ATT GE UTRYMME för diskussioner, grupparbeten och föredrag utökas fullmäktigemötet från en till två dagar vartannat år. Dessa möten har de senaste åren förlagts till Villa Brevik på Lidingö utanför Stockholm. Miljön är vacker och inspirerande.

Veterinärförbundets ordförande Evamari Lewin inledde mötet i positiva ordalag.

– Det är glädjande att medlemsantalet fortsätter att öka, speciellt med tanke på att många av våra nya veterinärer studerat utomlands, sade Evamari.

Hon tog också upp några angelägna frågor som förbundet arbetar med för närvarande.

– Jag hade tänkt att presentera en utvärdering av omorganisationen, men den är inte riktigt klar ännu. En sak som vi måste fundera på är om vi ska ha årsmöten i framtiden, samt hur långa mandatperioderna för de förtroendevalda ska vara. Kanske bör de förlängas till fyra år så att det inte blir så täta val.

Medlemmarna börjar bli lite valtrötta, sade Evamari.

Bland flera viktiga frågor som förbundet arbetar med centralt framhöll hon en del problem, till exempel apotekens hantering av licensläkemedel, som hänger ihop med den nya apoteksmarknaden. En annan viktig fråga som också hårdbevakas är den pågående djursmittutredningen.

Calle Hård af Segerstad är populär ordförande för fullmäktigemötena.

MAN KAN DELA in fullmäktigemötet i tre delar: de obligatoriska punkterna på föredragningslistan, de grupparbeten som beredningsutskottet förberett samt information i aktuella frågor, ofta med en inbjuden gäst som talare.

På föredragningslistan finns en alltid lika intressant punkt – veterinärförbundets ekonomi. Efter lite datastrul, som snabbt åtgärdades av Helen Loor ”jag är en äkta byråkratveterinär”, redogjorde veterinärförbundets kanslichef Per Carlsson i stora drag för vad som hänt sedan förra året.

– Vi har ett bättre resultat 2010 än föregående år, mest tack vare börsen. Och vi behöver inte oro oss när det gäller soliditeten, den är god, sade Per med eftertryck.

– Fastigheten på Garvargatan som veterinärförbundet köpte för 1,2 miljoner på 1960-talet är i dagsläget värd ungefär 40 miljoner. Det var en riktigt bra investering, tillade Per.

I VERKSAMHETSPLANEN för kommande år, liksom i den aktuella verksamheten som diskuterades samtidigt, finns ett par områden prioriterade. Det handlar bland annat om arbetsmiljöfrågor där företeelser som hot och våld mot myndighetsutövare har blivit allt vanligare. Läsveterinärernas utsatta läge är allmänt känt, men även andra grupper känner av det bistrare arbetsmiljöklimatet.

– Den psykosociala arbetsmiljön har förändrats under senare år och det måste uppmärksammas. Vi har aldrig blivit utsatta för hot tidigare och vet inte hur man hanterar en sådan situation, kommenterade Gunnar Johansson som arbetar med svinhälsa.

Margareta Tervell fyllde i att även de officiella veterinärerna upplever att de behöver mer stöd.

Den arbetsmiljögrupp som finns inom veterinärförbundet saknar inte uppgifter framöver.

Marknadsföring av den veterinära kompetensen och djurskydd var också på tapeten. Djurskydd för att det inte nämndes speciellt i verksamhetsplanen.

– Djurskydd som område är inte borttaget, det är bara så självklart att vi veterinärer ska syssla med djurskydd att det knappast behöver stå med som en speciell punkt i verksamhetsplanen, kommenterade Evamari.

– Att djurskydd är en veterinär fråga verkar inte alls så självklart, i alla fall inte om man

Veterinärförbundets ordförande Evamari Lewin på väg till fullmäktige där hon inledde mötet i positiva ordalag.

ska döma av de kontakter jag har med länsstyrelserna i landet, kontrade Björn Dahlén som arbetar som djurskyddschef på Jordbruksverket.

– Det är bara att tjata på, inflikade Torsten Jakobsson, läsveterinär, och föreslog skämtsamt att använda Cato den äldres taktik.

– Han avslutade varje tal med att ”i övrigt anser jag att Kartago bör förstöras”. Den uppfattningen har varit allmänt känd i 2000 år. Vi får väl agera som Cato, sade Torsten. Så blev det också, djurskyddet återinfördes som en egen punkt i verksamhetsplanen.

Anders Lefrell, veterinärförbundets förhandlingschef, återknöt till frågan om veterinärernas arbetsmiljö, framför allt för dem som ska sköta tillsynen av djurskyddet.

– Att bli utsatt för hot och våld i sin tjänsteutövning är ett växande problem inom många yrkesgrupper. Jag föreslår att vi samverkar med andra yrkesförbund och ordnar en utbildning i

"Vi får göra som Cato den äldre, tjata och tjata ..."
Torsten Jakobsson hade idéer om hur man ska trumma in att det är veterinärer som ska handha djurskyddet.

hur man tar hand om sig själv när det krisar i jobbet, sa Anders och fick stöd för idén.

SÅ VAR DET DAGS för Per Carlsson att prata pengar igen. Nu handlade det om budget för kommande verksamhetsår. Detta inslag blev senare föremål för lite "lustiga" kommentarer, då det i ett av föredragen senare på dagen framkom att fullmäktiges föredragningslista, som alltid sett likadan ut, av föreningsjuridiska skäl borde ses över.

Annika Melin Jakobsson var inbjuden för att reda ut begreppen om "Styrelsens arbete och ansvar" vilket hon gjorde på ett tydligt och intresseväckande sätt. Annika, jurist på Ernst&Young, är expert i ämnet föreningsrätt och hennes anförande förorsakade många förvånade ansiktsuttryck kombinerade med åtskilliga "oj, det visste jag inte". Bland annat fick fullmäktigedelegaterna veta att "klubbande" av budget inte är en årsmötes-/fullmäktigefråga utan en uppgift för styrelsen.

Innan detta blev känt hann fullmäktige besluta att medlemsavgiften ska höjas med 100 kronor om året för fullbetalande medlemmar.

– Vi står inför en omfattande renovering av

kansliet samt ökade personalkostnader, motiverade Per Carlsson höjningen.

Fler juridiska frågor kom upp när Anders Lefrell redogjorde för turerna kring Blå Stjärnans Djursjukhus i Skaras konkurs.

– Konkurser är inte vanliga inom veterinärbranschen tack och lov. Det är 40 år sedan jag läste obeståndsrätt, kommenterade Anders. I samband med rapporten om läget i Skara diskuterades också trender inom arbetsmarknaden för veterinärer. Att det med all sannolikhet kommer att bli tuffare konkurrens om jobben, inte minst med tanke på alla utlandsstuderande, är alla medvetna om. Alexandra Vilén, svensk representant i den "europeiska smådjursfederationen", FECAVA, träffar många europeiska kolleger.

– I övriga Europa är det armbågarna som gäller. Vi måste i god tid arbeta för att behålla det trevliga förhållningssätt som vi har kolleger emellan i Sverige även om konkurrensen hårdnar, sade Alexandra.

EN ENDA MOTION hade inkommit till fullmäktige, men den skapade desto mer diskussion. Ämnet är brännbart, nämligen kiropraktikens "intrång" i veterinärmedicinen. Motionären, Ragnvi Ekström Kjellin, yrkade att Svensk Veterinärtidning inte ska publicera annonser med "pseudovetenskapligt innehåll", speciellt kursannonser för utbildning i kiropraktik.

Johan Beck-Friis, informationschef och chefredaktör för Svensk Veterinärtidning, sade genast ifrån att tidningen redan har en policy att säga nej till annonser med tydligt pseudovetenskapligt innehåll. Däremot kunde inte

Annika Melin Jakobsson fick många av deltagarna att se lite förvånade ut när hon beskrev hur en ideell förening ska styras.

När FUM hålls under två dagar finns utrymme för fördjupning i vissa frågor. I den här glada gruppen sitter på vänstra sidan om bordet Eva Eriksson, Sven-Ove Olsson och Lennart Granström. På högra sidan Olof Skarman, Helen Loor och Gunnar Johansson.

han ta på sitt ansvar att klassa kiropraktik som ren pseudovetenskap. Han uppmanade församlingen att tänka igenom vilka konsekvenser ett sådant beslut skulle få eftersom det inte finns något officiellt ställningstagande från veterinärförbundets sida att medlemmarna inte får utöva kiropraktik.

– Vi har rätt att neka annonser med olämpligt innehåll, men de annonser som åsyftas av motionären har inte uppenbart sådant innehåll, sade Johan.

Lennart Granström höll med.

– Det finns ett antal tveksamma annonser i SVT. Jag tycker inte att det här är en fullmäktige fråga. Vi kan inte bestämma här och nu om kiropraktik är ok eller inte, sade Lennart.

Flera inlägg från delegaterna handlade om samma sak, nämligen att kärnfrågan är om kiropraktik utövas med vetenskap och beprövad erfarenhet, inte annonseringen i SVT.

Med rösterna 17–5 beslöt fullmäktige att avslå motionen.

BEREDNINGsutskottet HADE förberett fördjupningsdiskussionerna i tre tunga frågor under huvudrubriken ”Profession i föränd-

ring”. Tre grupper fick ta tag i varsin fråga, nämligen 1) Veterinära ansvarsområden i framtiden – vilka områden ska vi behålla och ska vi bryta ny mark? 2) Veterinärförbundets roll för veterinärprofessionen i framtiden och för den enskilde veterinären, samt 3) Samhällets bild av veterinären och veterinär kompetens. Vid redovisningen framkom bland annat att veterinärkåren släppt ifrån sig områden som till exempel rehabilitering, tandvård och insemination. Nya arbetsområden för veterinärer kan till exempel vara foder och vatten, animaliskt avfall, jakt och viltvård.

När det gäller att föra ut den veterinära kompetensen i samhället framförde Alexandra Vilén att SVS borde lyftas fram mer eftersom ”det är ju det som är kul”.

Så till det inlägg som gav upphov till dagens längsta skattpaus.

Efter att Fredrike Ritter förklarat att hon trots sin genuina kvinnosaksbakgrund ser kvinnodominansen på veterinärutbildningen som ett växande ”problem” ställde hon frågan vad som skulle kunna locka fler män att bli veterinärer. Svaret kom blixtnabbt från Henrik Holst – kvinnor! ■

Givande föredrag

FLERA INTRESSANTA informationspunkter avhandlades under fullmäktige med speciellt inbjudna föreläsare där Annika Melin Jakobsson redan är omnämnd.

Helen Loor och Lotta Ternström Hofverberg, Jordbruksverket, redogjorde för hur den nya behörighetslagen ska hanteras, samt juridiska aspekter och konsekvenser av lagen. Tips från Helen är att ha följande benämningar till hands: C23 behörighet 2009:83, D8 skyldigheter 2009:85, D9 läkemedel 2009:82.

HÅKAN LANDIN, Svensk Mjolk, berättade om hur det pilotprojekt som pågår gällande villkorad läkemedelsanvändning inom mjölkproduktionen, VILA, fungerar. Håkan tog bland annat död på myten att det bara finns stora mjölkgårdar numera, de flesta är mellanstora. Intresset för VILA finns framför allt hos de stora mjölkproducenterna.

– De mjölkbönder som har små besättningar har inget behov av VILA, de har så bra koll ändå. De slutar inte klockan fem utan när solen går ner, sade

"Du ska väl ha mjölk i kaffet?" Håkan Landin, till höger, Svensk Mjolk och Björn Dahlén, Jordbruksverket, i glatt samspråk.

Håkan och förklarade vidare att det endast är för vissa symtombilder som det kan bli aktuellt att djurägare själv sätter in antibiotika och att det bara är aktuellt med vissa preparat. Håkan informerade även om riktlinjer för användning av antibiotika till produktionsdjur.

LENNART GRANSTRÖM, ordförande i Svensk Djursjukvård, berättade om den utvärdering av specialistutbildningen i hundens och kattens sjukdomar som han genomfört. Lennart har gått igenom utbildningen ur alla synvinklar: innehåll, värde, ekonomi med mera. Intresset för specialistutbildningen är stort och svarsfrekvensen på den enkät som gått ut till alla veterinärförbundets medlemmar har varit sensationellt hög. Lennart har lagt

ner ett jättejobb helt ideellt och fick som tack motta en laddning av förbundets egna vinglas.

ANNA BERGH, SLU, berättade om det nu avslutade initiativärendet om alternativa behandlingsmetoder. Anna, som inte bara är veterinär utan även leg sjukgymnast, berättade att det varit många och långa diskussioner om definitioner av olika metoder men att det nu finns ett dokument med en sammanställning som kommer att läggas ut på SVFs hemsida.

Slutligen redogjorde Alexandra Vilén för "Riktlinjer för hygienrutiner inom smådjursvården" där hon underströk vikten av att alla kliniker, stora som små, har skriftliga hygienrutiner och en person som är ansvarig för att dessa följs. ■

Anna Bergh, veterinär och sjukgymnast, pratade om initiativärendet om alternativa behandlingsmetoder.

DÉSIRÉE S JANSSON, leg veterinär, VMD, tf statsveterinär,
 ANN NYMAN, AgrDr, epidemiolog,
 MAGNUS GÖRANSSON, leg veterinär, distriktsveterinär,
 JENNY FRÖSSLING, leg veterinär, VMD, epidemiolog, forskare och
 JOHAN HÖGLUND, professor i veterinärmedicinsk parasitologi*

Spolmasken *Ascaridia galli* ökar hos svenska värphöns

Under 2000-talet har en dramatisk spridning av nematoder, framför allt spolmasken *Ascaridia galli*, skett bland frigående värphöns i Sverige, både i konventionella besättningar inomhus och på ekologiska gårdar med utevistelse. Omställningen från oinredda burar till mer djurvänliga inhysningssätt har på många sätt lett till förbättrad djurvälstånd, men ligger samtidigt bakom den ökade förekomsten av spolmask genom att frigående höns exponeras för fekalt-oralt spridda smittämnen i högre grad än burhöns. Artikeln beskriver problematiken och sammanfattar resultaten från två vetenskapliga artiklar.

granskad artikel

BAKGRUND

Spolmasken *Ascaridia galli* (Figur 1) förekommer allmänt hos tamhöns som är dess huvudsakliga värdjur. Livscykel (Figur 2) är direkt och domineras av två populationer, dels reproducerande adulta maskar i värdjurets tarm, dels höggradigt miljöresistenta parasitägg som sprids med faeces i djurens omgivning. Fåglarna smittas genom oralt intag av infektiösa parasitägg innehållande en L₃-larv. Utvecklingen till infektiösa parasitägg sker med varierande hastighet

FOTO: DESIRÉE JANSSON

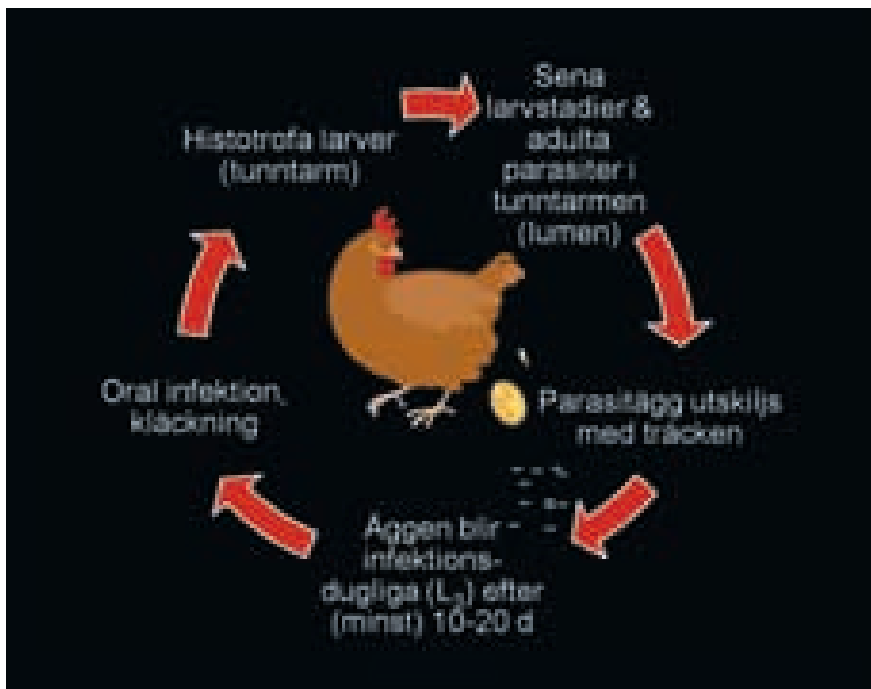
FIGUR 1. Petriskål med spolmaskar (*Ascaridia galli*) från en värphöna. De fullvuxna parasiterna är gulvita och blir ca 5–11 cm långa.

och omfattning, framför allt beroende på temperatur och fuktighetsförhållanden. Efter intag kläcks spolmaskäggen i tunntarmen och larverna penetrerar tunntarmslemhinnan (histotropisk fas). Livscykel fullbordas när larverna återvänder till tarmlumen, där de utvecklas till adulta reproducerande parasiter. Prepatenstiden är 4–6 veckor hos unga fåglar och något längre hos äldre värdjur (1, 19). Sena larvstadier och vuxna *A*

galli är huvudsakligen lokaliserade till främre delen av tunntarmen (Figur 3), men de kan även påträffas i andra delar av magtarmkanalen, fritt i kroppshålan och i äggledaren (20).

Effekter på hälsa och produktion

En lindrig spolmaskinfektion passerar ofta obemärkt medan skadeverkan ökar med större maskbörda vilket leder till nedsatt djurhälsa och produktionsför- ➤

FIGUR 2. Schematisk skiss över spolmaskens (*Ascaridia galli*) livscykel.

tella data talar för att spolmasken kan utgöra en mekanisk vektor för *Salmonella*-bakterier (4).

Spolmask i konsumtionsägg

Sporadisk förekomst av spolmaskar i konsumtionsägg (Figur 4) är en sedan länge känd konsekvens av spolmaskinfektion hos värphöns, vilket tidigare har uppmärksamats i Svensk Veterinärtidning (6). Spolmaskar kan via kloaken nå äggedaren, där de innesluts i äggvitan innan äggskalet bildas. Det anses inte finnas någon risk för att smittan ska föras vidare till konsumenten på detta vis, men fynd av spolmaskar i hönsägg medför obehag. Ägg som innehåller spolmaskar är svårupptäckta vid äggpackeriernas kvalitetskontroll, men tack vare kravet på ursprungsmärkning kan ägg som innehåller spolmaskar spåras tillbaka till den enskilda hönsflocken.

KARTLÄGGNING AV NEMATOD-FÖREKOMST BLAND SVENSKA VÄRPHÖNS

Under de senaste decennierna fram till slutet av 1990-talet var fynd av spolmask sällsynta bland kommersiella värphöns i Sverige. Under 2000-talet ökade dock antalet fynd vid rutindiagnostiska obduktioner, vilket föranledde en systematisk kartläggning (11). Undersökningar genomfördes såväl hösten 2004 som 2008, där nästan 60 procent av äggföretagarna i Statens jordbruksverks (SJV) värphönsregister frivilligt deltog. Projektet genomfördes i samarbete mellan Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och branschorganisationen SFS Svenska Ägg (11). Ägg av nematodarterna *A. galli* och den närbesläktade nematodarten *Heterakis gallinarum* (blindtarmsmask), som i regel orsakar subklinisk infektion, är omöjliga att säkert skilja på vid träckprovundersökning. Därför redovisades resultaten från träckprovundersökningarna tillsammans.

Resultaten visade att andelen frigående värphönsbesättningar med nematodägg i träcken var hög, såväl inomhus som bland höns med tillgång till utevistelse där majoriteten utgjordes av ekologiska besättningar. Förekomsten var signifi-

► luster. Parasitbördan styrs av olika samverkande faktorer, såsom infektionsdos och parasitäggets ålder, men även av värdjurets ålder, nutritionstatus, hälsostatus, immunitet, genetiska faktorer samt flockens beläggingsgrad. Spolmasken orsakar tunntarmsinflammation och tarmblödningar (Figur 3), och fåglarna dör av tarmobstruktion. Andra följder är

avmagring, nedsatt tillväxt, ökad foderkonsumtion, sänkt äggproduktion, anemi, diarré och beteendeförändringar (7, 9, 10, 14). Spolmasken kan dessutom samverka med bakteriella agens (*Escherichia coli* och *Pasteurella multocida*) som leder till större inverkan på djurhälsan än vid infektion med endast ett av smittämnen (5, 18). Experimen-

FOTO: DESIRÉE JANSSON

FIGUR 3. Spolmaskar (*Ascaridia galli*) i duodenum (uppklippt) från en värphöna.

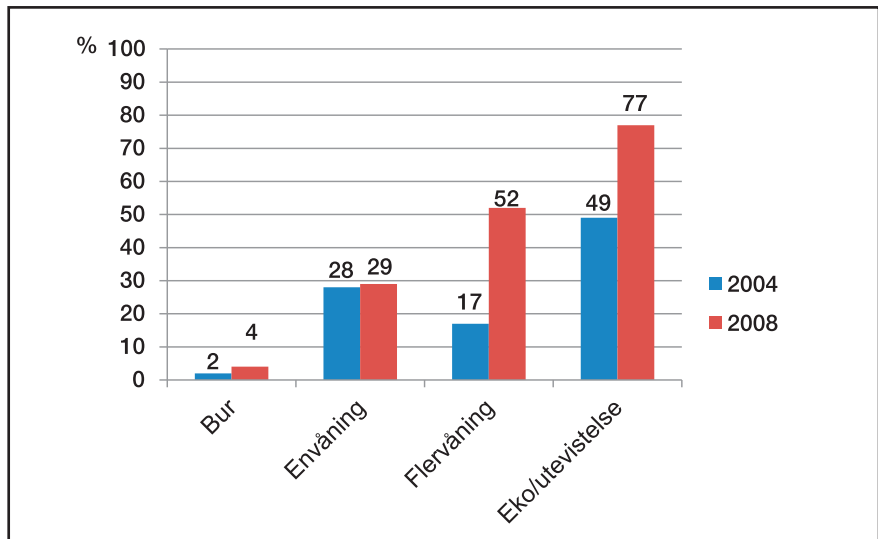
FOTO: BENGT EKERBERG

FIGUR 4. Hönsägg med spolmaskar (*Ascaridia galli*) i äggvitan.

kant lägre bland burinhysta höns (Figur 5). En signifikant ökning av nematodförekomsten skedde mellan 2004 och 2008 ($P=0,001$), och geografiskt var de drabbade värphönsbesättningarna utspridda i landet (Figur 6a och 6b). För att fastställa vilka nematodararter som förekom undersöktes hösten 2004 självdöda höns från 16 slumpmässigt valda flockar med nematodägg i träcken. Spolmask påvisades hos värphöns från elva (69%) och blindtarmsmask från nio (56%) flockar. En riskanalys som genomfördes baserat på data om skötselrutiner och förebyggande smittskyddsåtgärder från besättningarna 2004, visade att det fanns en signifikant koppling mellan nematodförekomst och frånvaro av hygienbarriärer respektive gammal inredning i höns huset (11).

INFEKTIONSFÖRLOPP

Trots att spolmaskinfektion är ett välkänt problem hos värphöns, saknades kunskap om hur infektionen utvecklas i de moderna frigående inhysningssystemen. Därför genomfördes under maj 2009–augusti 2010 en studie (8) för att: 1) fastställa om hönsen smittas före eller efter leverans (unghöns flyttas som regel

FIGUR 5. Förekomst (%) på gårdsnivå av nematodägg av arterna *Ascaridia galli* och *Heterakis gallinarum* i svenska värphönsbesättningar 2004 och 2008 (11). Figuren är baserad på 186 och 169 gårdar år 2004 respektive 2008, och redovisar parasitstatus hos den äldsta flocken på varje gård (≥ 25 veckor gamla höns). I kategorin bur ingick både oinredda och inredda burar år 2004 och enbart inredda burar år 2008. I kategorin utevistelse ingick ekologiska värphöns (KRAV-certifierade) och enstaka konventionella besättningar med utevistelse.

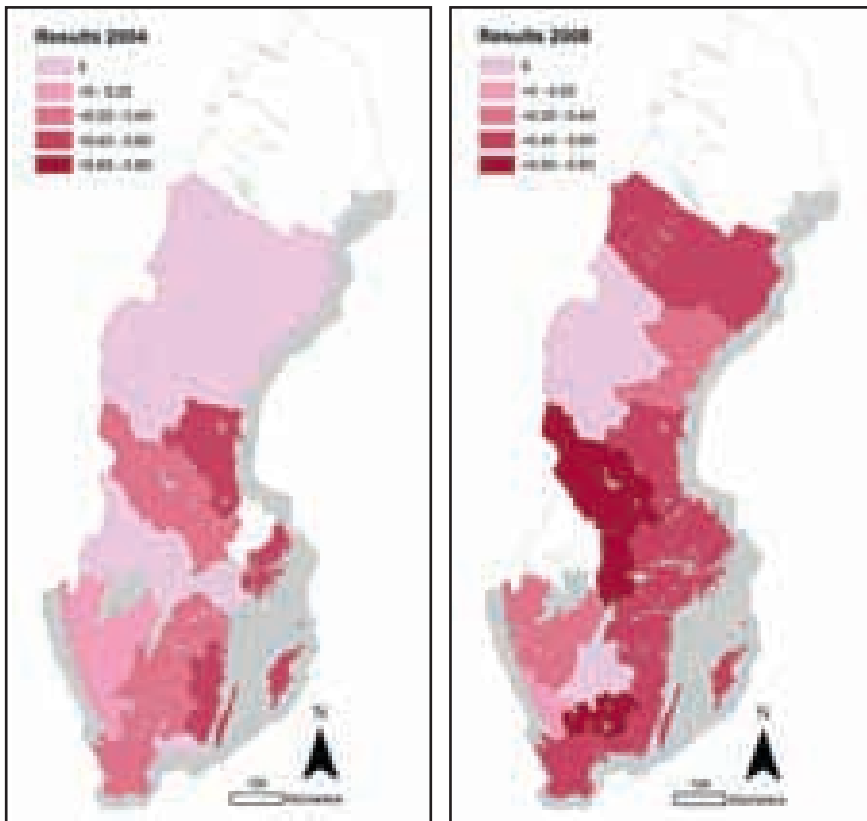
från den gård där de fötts upp till värphönsanläggningen vid 14–16 veckors ålder), 2) följa infektionsförloppet under en produktionsomgång, 3) studera effekten av desinfektion av djurutrymmet före insättning och 4) undersöka effekten av avmaskning under pågående äggproduktion.

Infektionsförloppen följdes i sex frigående (3 konventionella och 3 KRAV-certifierade) flockar under normal drift genom regelbunden provtagning av träck och undersökning av tarmar för fastställande av parasitbörda. I samtliga fall inhystes hönsen i djurutrymmen där den föregående flocken varit spolmaskinfekterad. Flockstorleken varierade mellan cirka 1 000–10 000 höns och de representerade tre olika hybrider. Före insättning rengjordes höns husen, varav fem av sex djurutrymmen dessutom desinfekterades. I tre höns hus användes klorokresol (Interkokask® RTU) som enligt tillverkaren har effekt mot maskägg. Tre flockar avmaskades en till två gånger under ca en vecka med flubendazol (Verminator®) i dricksvattnet. I flera flockar skedde utgödsling och nytt strö las in under pågående omgång, eller extra strö las in vid behov. Träckproverna

analyserades för parasitägg med en extra känslig metod och antalet maskar i tarm innehålllet räknades tre gånger i alla flockarna samt före och efter den andra avmaskningen i två flockar.

Utskiljning av parasitägg

I fyra flockar påvisades de första parasitäggen sex till åtta veckor efter insättning, medan det dröjde 17–18 veckor efter insättning i två flockar i djurutrymmen som båda hade desinfekterats med klorokresol. Äggutskiljningen ökade därefter och nådde en första topp (medeltal 605–1 525 epg) ca åtta till tolv veckor efter att de första parasitäggen hade påvisats. I en flock ökade däremot äggutskiljningen betydligt långsammare och det maximala värdet (medeltal 1 310 epg) nåddes först 50 veckor efter insättning, dvs 32 veckor efter att de första parasitäggen hade påvisats. Högst antal parasitägg i ett enskilt prov (4 600 epg) påvisades i en ekologisk flock 38 veckor efter insättning. Samtliga flockar förblev infekterade under hela provtagningsperioden (50 veckor), utom två flockar som var negativa avseende parasitägg i träcken tillfälligt efter avmaskning. Att gödsla ut ströbädden eller

FIGUR 6A OCH 6B. Geografisk fördelning på länsnivå hösten 2004 och 2008 av parasitägg i träck av nematodarerna *Ascaridia galli* och *Heterakis gallinarum* bland kommersiella värphöns. Siffrorna anger andel infekterade flockar (prevalens). Vita län representerar län där inga besättningar provtogs. ©Lantmäteriet Gävle 2009, medgivande I2009/0830.

med ägg. Vidare var antalet parasitägg som utskiljdes högre åtta till tio veckor efter avmaskning jämfört med före i två av tre avmaskade flockar.

DISKUSSION

Samband med driftsform

Under det senaste decenniet har tamhönans spolmask *A. galli* fått omfattande spridning bland frigående höns såväl inom- som utomhus i Sverige. Denna ökning sammanfaller tidsmässigt med omställningen av svensk äggproduktion som var genomförd kring årsskiftet 2004/2005. Spridningen av spolmask utgör ett illustrativt exempel på hur en parasitart kan massförökas till följd av att driftsformen för värddjuret förändras.

I slutet av 1980-talet hölls ca 95 procent av de svenska värphönsen i oinredda burar (3). Genom omställning till mer djurvänliga inhysningssystem hålls idag ca 35 procent av värphönsen i inredda burar och 65 procent är frigående i en- eller flervåningssystem inom- eller utomhus. Den ekologiska sektorn har dessutom expanderat kraftigt. Den enskilt viktigaste förklaringen till spridningen av spolmask är att de frigående hönsen ständigt exponeras för fekaler och därigenom utsätts för fekal-oral spridda smittämnen, medan detta sker i mycket mindre utsträckning hos höns som hålls i bursystem. Även i andra länder (Danmark, Storbritannien, Spanien, Schweiz och Tyskland) har man sett ökande förekomst av tarmparasiter bland värphöns, framför allt bland höns med tillgång till utevistelse (12, 13, 15, 16, 17). Denna utveckling förespås i en rapport från European Food Safety Authority (EFSA) om välfärdsaspekter i olika inhysningssystem för värphöns (2). Risken för parasitinfektion liksom behovet av läkemedel inklusive anthelmintika bedömdes i rapporten som lågt för värphöns i inredda burar, måttligt till varierande bland frigående höns inomhus och mycket högt vid tillgång till utevistelse.

I motsats till EFSA:s rapport och flera studier från andra länder visar våra resultat att risken för nematodinfektion är hög oberoende av om de frigående värphönsen har tillgång till utevistelse eller inte. Skillnaderna kan sannolikt förkla-

- lägga in mer strö hade till synes ingen effekt på infektionsförloppet. Statistisk analys visade signifikanta skillnader i äggutskiljning mellan flockarna samt mellan olika provtagningstillfällen ($P < 0,0001$). Däremot påvisades ingen skillnad i äggutskiljning mellan de konventionella och ekologiska flockarna ($P = 0,534$).

Varierande parasitbörda

Parasitbördan var i medeltal mellan 10 och 80 *A. galli* per höna i de olika flockarna, och antalet parasiter ökade generellt med stigande ålder hos hönsen oavsett om flocken hade avmaskats eller inte. Signifikanta skillnader i parasitbörda noterades både mellan de olika flockarna ($P = 0,0003$) och provtagningstillfallen ($P = 0,001$). Parasitbördan tenderade att vara något lägre i de ekologiska flockarna jämfört med de konventionella, men resultatet nådde inte statistisk signifikans ($P = 0,061$).

Desinfektion med klorkresol

Utgödning, högtryckstvätt eller ångtvätt, med eller utan desinfektion före insättning, ledde inte till att smittan eliminerades från höns husen. Däremot startade utskiljningen av parasitägg senare i två av tre flockar (17–18 veckor istället för 6–8 veckor efter insättning) i de djurutrymmen som hade desinfekterats med klorkresol före insättning. I ett fall bidrog sannolikt det faktum att hönsen inte hade tillgång till ströbädden under de första fyra veckorna efter insättning.

Kortvarig effekt av avmaskning

Resultaten visade god men mycket kortvarig effekt vid avmaskning med flubendazol (Figur 7). Inga lumenala stadier av *A. galli* påvisades direkt efter avmaskning. I flera fall påvisades dock parasitägg i träcken två till fyra veckor efter avmaskning, dvs innan parasiten hunnit fullborda sin livscykel från infektion

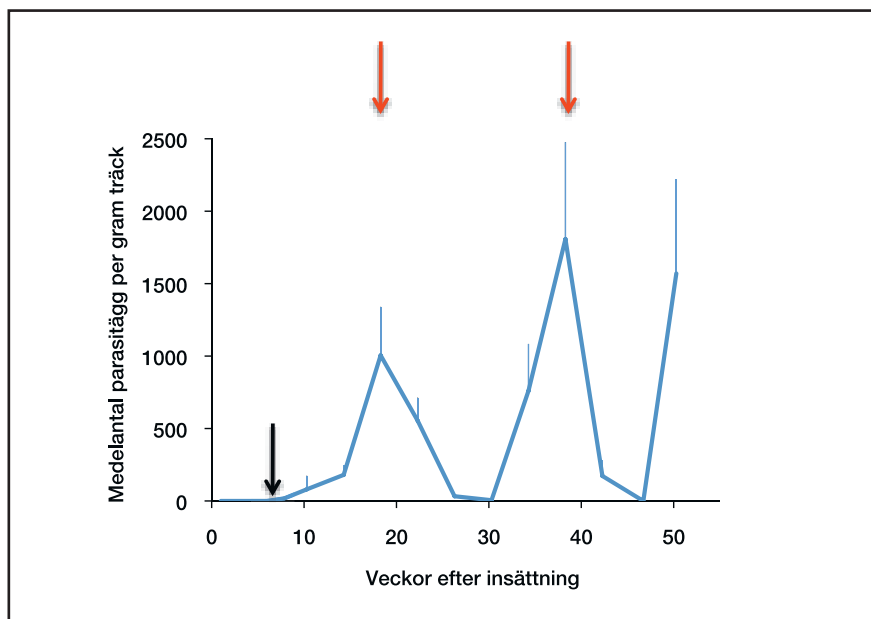
ras genom att få andra länder hittills haft lika stor andel frigående värphöns inomhus som Sverige.

Smittkälla och smittspridning

Hur spolmasksmittan kommit att spridas i svensk äggproduktion är fortfarande höljt i dunkel. Möjliga smittreservoarer utgörs i första hand av fjäderfäbesättningar (t ex avelshöns, unghöns, hobbyfjäderfän) men eventuellt också vilda fåglar, även om det inte finns mycket som tyder på det senare. En möjlighet är att smittan ursprungligen spridits från frigående höns i traditionella envånings-system, som utgjorde en liten del av populationen före omställningen. Smittspridningen till och mellan värphönsanläggningarna skulle teoretiskt kunna ske med smittade unghöns, eller indirekt genom kontamination av besökare, utrustning, fordon, transportcontainrar eller material som cirkulerar mellan äggproduktionsanläggningar och äggpackerier. Även rasthagar anses vara en viktig smittreservoar, även om deras betydelse i jämförelse med inomhusmiljön fortfarande är oklar. Riskanalysen (11) visade att frånvaro av hygienbarriär medförde en signifikant ökad risk för nematodinfektion, vilket i sin tur indirekt pekar på att spridningen inte sker med unghöns. Denna slutsats stöds även av vår andra studie (8) där parasitäggen påvisades först sex till åtta veckor efter insättning, vilket i sin tur tyder på att hönsen smittades efter leverans till produktionsanläggningen.

Svårkontrollerad infektion

Branschorganisationen SFS Svenska Ägg driver sedan 2009 ett frivilligt och förebyggande hälsokontrollprogram med avseende på spolmask med riktlinjer angående provtagning, avmaskning, sanering och uppföljning av åtgärder (www.svenskaagg.se). Våra resultat visar att när smittan väl har etablerats på en gård är den i praktiken mycket svår att eliminera. Djurutrymmena blir höggradigt kontaminerade med spolmaskägg, vilka dessutom snabbt blir infektiösa och överlever länge tack vare de relativt stabila miljöförhållandena i hönsstuga (8). Vår studie visar att noggrann rengöring och desinfektion av djurutrymmen med

FIGUR 7. Antal spolmaskägg per gram träck (medelvärde av fyra prover) under de 50 första veckorna efter insättning i en frigående värphönsflock inomhus (8). Den svarta pilen visar när de första maskäggen påvisades (drygt sex veckor efter insättning). Röda pilar visar när hönsen avmaskades.

bredspektrumdesinfektionsmedlet klorokresol kunde ge ett lägre smittryck och försenad och lägre äggutskiljning (8). Dessvärre var effekten varierande och aldrig den slutgiltiga lösningen.

Risk för anthelmintikaresistens?

För konventionella frigående flockar rekommenderas i dagsläget avmaskning var tredje månad vid påvisad spolmaskförekomst, medan ekologiska höns bör avmaskas först när det är motiverat av djurhälsoskäl. Avmaskning av ekologiska höns kompliceras av att ägg inte får levereras som KRAV-märkta under behandlings- (7 dygn) och karenstiden (2 dygn). Det finns däremot ingen karenstid för konventionellt producerade ägg.

Våra resultat visar att flubendazol effektivt eliminerade spolmaskar från tarminnehållet, men att effekten var mycket kortvarig. Mycket tyder på att den snabba återetableringen av vuxna äggläggande maskar i tarmen orsakades av vävnadsstadier snarare än genom infektion med infektiösa ägg från miljön, eftersom de histotropa stadierna når könsmodnhet mycket snabbare. Det är tveksamt om syftet med avmaskningen (infektionskontroll och reduktion av

spolmaskinnehållande konsumtionsägg) uppnås. Med erfarenheter från liknande parasiter hos får, nötkreatur och hästar, kan man även ifrågasätta om avmaskning av värphöns med flubendazol är en långsiktigt hållbar kontrollstrategi. För det första finns det endast en substans att tillgå, vilket innebär att det är omöjligt att rotera mellan olika substansgrupper och därmed fördröja resistensutveckling. Vidare innebär det faktum att hönsen avmaskas via dricksvattnet att det finns en stor risk för att vissa fåglar underdoseras, särskilt om avmaskningsperioden förkortas. Dessa faktorer är förenade med uppenbara risker för resistensutveckling. Slutsatsen är att det saknas långsiktigt effektiva motåtgärder mot spolmasken som nu åter blivit ett problem i svensk äggproduktion. Det krävs ytterligare studier för att utarbeta bättre riktlinjer och rekommendationer som är långsiktigt hållbara.

SUMMARY

Increase of *Ascaridia galli* infections in Swedish laying hens

The roundworm *Ascaridia galli* is a well-known nematode parasite of chickens with a worldwide distribution. This ►

- article provides an overview of *A. galli* infections in chickens and summarizes the results of two recent peer-reviewed papers (8, 11) on ascarid infections in commercial laying hens in Sweden.

From very low levels in the 1990s, a dramatic increase in prevalence of ascarid eggs (*A. galli* and *Heterakis gallinarum*) was documented (11). Ascarid infections were rare among caged flocks (2% in 2004, 4% in 2008), but were significantly more common among non-caged flocks (17–49% in 2004, and 29–77% in 2008, depending on housing system). This increase is clearly linked to the change in housing conditions, which has led to replacement of conventional cages by enriched cages (35%) and litter-based housing systems (65%). At the same time there has been a substantial growth of the organic sector. The most likely explanation is that non-caged hens are more exposed to pathogens with a faecal-oral route of transmission compared to caged hens. In the second study (8), the infection dynamics of *A. galli* was investigated in six non-caged flocks on separate farms. All flocks became infected by residual infective eggs from the previous flock in the same barn. In four flocks, parasite eggs were first detected in faeces 6–8 weeks following the arrival of the birds, whereas egg detection was delayed until after 17–18 weeks in two flocks. This delay was observed in two of three flocks housed in barns that had been disinfected by the broad-spectrum disinfectant chlorocresol between flocks.

The benzimidazole compound flubendazole that was administered to the birds in the drinking water for approximately one week, temporarily interrupted parasite egg expulsion, but parasite eggs reappeared in faeces, often already after 2–4 weeks. Egg expulsion levels 7–8 weeks post-treatment often exceeded pre-treatment levels. Faecal egg expulsion levels and parasite burdens did not differ significantly between organic and conventional flocks. It is concluded that control of ascarid infections is very difficult to achieve in laying hen flocks housed on litter. Further studies are necessary to refine the use of anthelmintics and disinfectants and to avoid development of anthelmintic resistance.

TACK

Projektfinansiering erhöjls av Statens jordbruksverk, försök och utveckling inom ekologisk produktion. Författarna vill rikta ett varmt tack till de djurägare som deltagit i studierna.

Referenser

- Anderson RC. Nematode parasites of vertebrates. Their development and transmission. Wallingford, UK, CAB International, 1992, 578.
- Blokhuis H, Cepero R, Colin P, Elson A, Keeling L, Michel V, Nicol C, Fiks van Niekerk T, Oester H & Tauson R. The welfare aspects of various systems for keeping laying hens. The EFSA Journal, 2005, 197, 1–23.
- Brasch A & Nilsson C. Sveriges omställning till alternativa inhyssningssystem för värphöns – en tillbakablick. Statens Jordbruksverk, Rapport 2008:33.
- Chadfield M, Permin A, Nansen P & Bisgaard M. Investigation of the parasitic nematode *Ascaridia galli* (Schrank 1788) as a potential vector for *Salmonella enterica* dissemination in poultry. Parasitol Res, 2001, 87, 317–325.
- Dahl C, Permin A, Christensen JP, Bisgaard M, Muhairwa AP, Petersen KMD, Poulsen JSD & Jensen AL. The effect of concurrent infections with *Pasteurella multocida* and *Ascaridia galli* on free-range chickens. Vet Microbiol, 2002, 86, 313–324.
- Danielsson-Tham M-L & Christensson D. Vad gjorde masken i köttfärsen? Svensk VetTidn, 2006, 58, 31.
- Gauly M, Duss C & Erhardt G. Influence of *Ascaridia galli* infections and anthelmintic treatments on the behavior and social ranks of laying hens (*Gallus gallus domesticus*). Vet Parasitol, 2007, 146, 271–280.
- Höglund J & Jansson DS. Infection dynamics of ascarids in non-caged laying hens. Vet Parasitol, 2011 (in press).
- Ikeme MM. Observations on the pathogenicity and pathology of *Ascaridia galli*. Parasitology, 1971a, 63, 169–179.
- Ikeme MM. Weight changes in chicken placed in different levels of nutrition and varying degrees of repeated doses with *Ascaridia galli* eggs. Parasitology, 1971b, 63, 251–260.
- Jansson DS, Nyman A, Vågsholm I, Christensson D, Göransson M, Fossum O & Höglund J. Ascarid infections in laying hens kept in different housing systems. Avian Pathol, 2010, 39, 525–632.
- Kaufmann F & Gauly M. Prevalence and burden of helminthes in laying hens kept in free range systems. In: Sustainable animal husbandry: prevention is better than cure. Vol 2. Proceedings of the 14th International Congress of the International Society for Animal Hygiene

(ISAH), Vechta, Germany, 19–23 July, 2009, 555–558.

- Kaufmann-Bart M & Hoop RK. Diseases in chicks and laying hens during the first 12 years after battery cages were banned in Switzerland. Vet Rec, 2009, 164, 203–207.
- Kilpina O, Roepstorff A, Permin A, Nørregaard-Nielsen G, Lawson LG & Simonsen HB. Influence of *Dermanyssus gallinae* and *Ascaridia galli* infections on behaviour and health of laying hens (*Gallus gallus domesticus*). Br Poult Sci, 2005, 46, 26–34.
- Martín-Pacho JR, Montoya MN, Arangüena T, Toro C, Morchón R, Marcos-Atxutegi C & Simón F. A coprological and serological survey for the prevalence of *Ascaridia* spp in laying hens. J Vet Med B Infect Dis Vet Public Health, 2005, 52, 238–242.
- Pennycott TW & Steel F. Parasitic worms in commercial free-range poultry flocks in England and Wales. Vet Rec, 2001, 149, 428.
- Permin A, Bisgaard M, Frandsen F, Pearson M, Kold J & Nansen P. Prevalence of gastrointestinal helminths in different poultry production systems. Br Poult Sci, 1999, 40, 439–443.
- Permin A, Christensen JP & Bisgaard M. Consequences of concurrent *Ascaridia galli* and *Escherichia coli* infections in chickens. Acta Vet Scand, 2006, 47, 43–54.
- Taylor MA, Coop RL & Wall RL. Parasites of poultry and gamebirds. In: Taylor MA, Coop RL & Wall RL, eds. Veterinary Parasitology, Third ed. Blackwell Publishing, 2007, 459–534.
- Yaswinski TA & Tucker CA. Ch. 27 Internal Parasites. Nematodes and Acanthocephalans. In: Saif YM, Barnes HJ, Glisson JR, Fadly AM & McDougald LR, eds. Diseases of Poultry, 12th ed. Blackwell Publishing, 2008, 1037.

*DÉSIRÉE S JANSSON, leg veterinär, VMD, tf statsveterinär, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), 751 89 Uppsala.

ANN NYMAN, AgrDr, epidemiologi, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA, 751 89 Uppsala.

MAGNUS GÖRANSSON, leg veterinär, distriktsveterinär, SFS Svenska Ägg, 105 33 Stockholm och Distriktsveterinärerna Halmstad, Reparatörg 4, 302 60 Halmstad.

JENNY FRÖSSLING, leg veterinär, VMD, epidemiologi, forskare, Institutionen för husdjurens miljö och hälsa (HMH), Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU), Box 234, 532 23 Skara och Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA, 751 89 Uppsala.

JOHAN HÖGLUND, professor i veterinärmedicinsk parasitologi, Institutionen för biomedicin och veterinär folkhälsovetenskap (BVF), SLU, Box 7028, 750 07 Uppsala.

Samlingsprov, PCR och tolkning av provsvar

Bakteriologisk undersökning av mjölkprov vid mastit hos kor

Bakteriologisk undersökning av mjölkprov i samband med mastit är den vanligaste diagnostiska undersökningen hos mjölkkor. Att ta mjölkprov från enskilda juverdelar och odla dessa på blodagarplattor är sedan länge den rekommenderade metoden. Det kan dock ibland även vara aktuellt att ta samlingsprov från en ko, en grupp av kor eller tankmjölk. Numera är det också möjligt att undersöka mjölkprov med PCR-teknik. Denna artikel syftar i första hand till att sammanställa för- och nackdelar med samlingsprov och PCR jämfört med traditionella tekniker men berör även svårigheter vid tolkning av provsvar.

INLEDNING

Mastit är fortfarande den sjukdom som är vanligast bland våra mjölkkor och också den sjukdom som är anledningen till de flesta antibiotikabehandlingarna av dessa djur. Eftersom någon typ av bakteriell juverinfektion är inblandad i de flesta mastitfall är bakteriologisk undersökning av mjölkprov en viktig del av undersökningen både vid individuella mastitfall och vid besättningsutredningar. Fördelningen av juverpatogener liksom andelen prov med blandflora eller ingen bakterieväxt skiljer mellan klinisk och subklinisk mastit enligt svenska nationella undersökningar (Tabell 1). *Staphylococcus aureus* är dock den vanligaste

juverpatogenerna vid bägge mastityperna. På grund av dess smittsamma förlopp är tillförlitlig diagnostik av *S aureus* mycket viktigt. En annan mycket smittsam juverpatogen är *Streptococcus agalactiae*. Denna patogen var ett ovanligt fynd i de nationella studierna men har under det senaste decenniet orsakat allvarliga juverhälsoproblem i ett antal besättningar.

Vid bakteriologisk undersökning i samband med mastit är provtagning av enskilda juverdelar och odling på blodagarplattor i dagsläget internationell guldstandard för identifiering av juverpatogener (3, 5, 8). I samband med besättningsutredningar på grund av *S agalactiae* tas dock ofta samlingsprov från alla fyra juverdelarna från en ko istället för juverdelprov. Samlingsprov anses i dessa fall vara tillräckligt tillförlitliga och mindre kostsamma (1). Nyligen har även PCR-teknik för identifiering av

juverpatogener introducerats. På grund av metodens höga känslighet har PCR-analys av samlingsprov från grupper av kor eller från tankmjölk börjat användas som en del i juverhälsoutredningar vid mastitproblem orsakade av *S agalactiae*. Användning av samlingsprov och PCR har dock både för- och nackdelar jämfört med juverdelprov respektive konventionell odlingsteknik. Detta är viktigt att känna till vid beslut om provtagnings- och analysmetod liksom vid tolkning av provsvar.

Bakteriologisk undersökning av mjölkprov ger vanligen ett av följande resultat: ingen växt, växt av en bakterieart i renkultur eller växt av flera bakteriearter/blandflora. Det är emellertid inte säkert att resultatet verkligen avspeglar provets och/eller juverdelens sanna infektionsstatus. Det är därför viktigt att resultatet tolkas med försiktighet. ➤

Tabell 1. FÖREKOMST (%) AV JUVERPATOGENER VID AKUT KLINISK MASTIT (2) OCH SUBKLINISK MASTIT (6).

Bakteriediagnos	Klinisk mastit (n=1 056)	Subklinisk mastit (n=590)
<i>Staphylococcus aureus</i>	21	19
Koagulasnegativa stafylokocker	6	16
<i>Streptococcus dysgalactiae</i>	16	9
<i>Streptococcus uberis</i>	11	8
<i>Streptococcus agalactiae</i>	1	0,2
Övriga streptokocker	1	2
<i>Escherichia coli</i>	16	3
<i>Klebsiella</i> spp.	4	1
<i>Arcanobacterium pyogenes</i>	6	0,3
Övriga bakterier ^a	3	2
Blandflora	5	18
Ingen växt	11	22

^a inkluderar enterokocker och övriga koliformer

FOTO: BENGT EKERBERG, SVA.

FIGUR 1. Provtagning av enskilda juverdelar ger det säkraste bakteriologiska resultatet.

som juverdelar med subklinisk mastit producerar mindre mängd mjölk än friska juverdelar är utspädningseffekten större än i ett manuellt taget samlingsprov.

Samlingsprov på grupp- eller besättningsnivå

Samlingsprov kan tas från en grupp av kor genom att antingen poola samlingsprov från individuella kor eller genom att ta prov från tankmjölken efter att en grupp av kor mjölkats. Besättningsprov tas genom prov från tankmjölken efter avslutad mjölkning.

Vid poolning av manuellt tagna kosamlingsprov ökar risken för förorening och utspädning av bakteriekoncentrationen med antalet kor men bägge riskerna är lägre än då ett prov tas från tankmjölken. Ett tankmjölksprov är förorenat dels av bakterier från spen huden och dels av bakterier i mjölknings- och provtagningsutrustningen. Eftersom ett sådant samlingsprov är representativt för hela mjölmängden i gruppen/besättningen påverkas det också av skillnader i mjölmängd mellan kor. Kor med subklinisk mastit producerar mindre mängd mjölk än friska kor varför utspädningseffekten är större än vid poolning av manuellt tagna kosamlingsprov.

FÖR- OCH NACKDELAR MED PCR

Som nämnts är konventionell odling den rekommenderade metoden vid bak-

► FÖR- OCH NACKDELAR MED SAMLINGSPROV

Det säkraste bakteriologiska resultatet fås alltid med enstaka juverfjärdedelsprov eftersom det är lättast att ta ett sådant prov sterilt (Figur 1). Vid vissa bakterieinfektioner, t ex *S aureus*, kan dock bakteriekoncentrationen i en infekterad juverdel variera från dag till dag. Om bakteriekoncentrationen i mjölkprovet är låg vid provtagningsstillfället finns risk att bakterierna inte detekteras. Risken för detta är lägre i juverfjärdedelsprov än i samlingsprov. Som nämnts kan det ibland vara aktuellt att ta samlingsprov från en ko, en grupp av kor eller en hel besättning. I dessa fall är det viktigt att känna till för- och nackdelar med sådan provtagning.

Samlingsprov på konivå

Samlingsprov från en ko tas vanligen från alla lakterande juverdelar. Själva provtagningen görs antingen manuellt eller via provmjölkkningsutrustning.

Vid manuell provtagning rekommenderas samma rutin för steril provtagning som när man tar prov från enskilda juverdelar (3, 5, 8). Risken att provet förorenas ökar dock jämfört med juverdelsprov eftersom provröret måste öppnas flera gånger. För bästa resultat bör man dessutom ta lika stor mängd mjölk från vardera juverdelen vilket ibland kan

vara svårt att göra rent praktiskt. I ett samlingsprov späds mjölken från en infekterad juverdel varför bakteriekoncentrationen minskar. Därmed kan det bli svårare att detektera bakterieförekomst i ett sådant prov.

Ett samlingsmjölkprov taget med provmjölkkningsutrustning kan inte tas sterilt. Det förorenas dels av bakterier på spen huden och dels av bakterier i mjölknings- och provtagningsutrustningen. Ett sådant samlingsprov är också representativt för hela juvrets mjölmängd. Efter-

FOTO: BENGT EKERBERG, SVA.

FIGUR 2. Odling av mjölkprov på blodagar är fortfarande guldstandard.

teriologisk undersökning av mjölkprov (Figur 2). Numera är det också möjligt att undersöka mjölkprov med PCR (Figur 3). Det finns idag två kommersiella PCR-tester för undersökning av juverpatogener (Finnzymes Diagnostics, Espoo, Finland). Det ena testet (PathoProof™ Mastitis PCR Assay) detekterar elva vanliga juverpatogener/juverpatogenkomplex (*S aureus*, *Staphylococcus* spp (inkluderar både *S aureus* och koagulasnegativa stafylokocker (KNS)), *S agalactiae*, *S dysgalactiae*, *S uberis*, *Escherichia coli*, *Enterococcus* spp, *Klebsiella* spp, *Corynebacterium bovis*, *Serratia marcescens* och *Arcanobacterium pyogenes/Peptoniphilus indolicus*) samt genen för beta-laktamasproduktion, blaZ. Det andra PCR-testet (PathoProof™ Mastitis Major-3 Kit) detekterar *S aureus*, *S agalactiae* och *M bovis*.

PCR-testerna har både för- och nackdelar och lämpar sig mer eller mindre bra i olika sammanhang. Fördelar med PCR jämfört med odling är att analys-tiden är kortare (3–4 timmar), det är möjligt att detektera mindre mängd bakterier, det är möjligt att detektera avdödade bakterier samt bakterier med hämmad tillväxt och det är möjligt att detektera bakterier i bronopolkonserverad mjölk. Resultaten blir dessutom desamma oavsett vem som läser analysresultatet.

Nackdelar med PCR jämfört med odling är att den detekterar ett begränsat antal patogener, att den är dyrare per prov, att det inte går att spara isolat för genotypning med pulsfältgelelektrofores och att det inte går att undersöka andra typer av antibiotikaresistens än betalaktamasproduktion. Resultatet kan också vara svårtolkat, vilket har betydelse för val av behandling och åtgärder i fält. Exempel på faktorer som kan försvåra tolkningen av PCR-resultatet är kontamination med miljöbundna bakterier, samtidig förekomst av flera KNS-arter och detektion av DNA från avdödade bakterier när infektionen redan är avdödad. Det kan också vara svårt att tolka betalaktamasresultatet vid samtidig förekomst av både *S aureus* och KNS.

I publicerade studier som jämfört analys av mjölkprov med odling och PCR visar resultaten att PCR detekterar

FOTO: KARIN PERSSON WALLER, SVA.

FIGUR 3. Mjölkprov kan numera också undersökas med PCR-teknik.

fler prov med bakterieväxt än odling (4, 9, 11). Enligt studierna behövs dock ytterligare undersökningar för att kunna bedöma den kliniska relevansen av ett positivt eller negativt PCR-resultat.

TOLKNING AV PROVSVAR

I svenska nationella studier gjorda under det senaste decenniet (2, 6) var andelen odlingsprov med växt av juverpatogen klart högre vid klinisk (84%) jämfört med subklinisk (60%) mastit (Tabell 1). Skillnaden förklaras av att både andelen prov med blandflora och andelen prov utan bakterieväxt är högre vid subklinisk mastit.

Växt av bakterier i renkultur

I de flesta av de mjölkprov där man hittar bakterieväxt i renkultur eller juverpatogen i blandflora är resultatet troligen sant positivt. Vid tolkningen av svaret är det dock viktigt att inse att det finns en risk att svaret är falskt positivt.

En möjlig orsak till ett falskt positivt resultat är om provet förorenats vid provtagningen eller inte förvarats och transporterats på ett optimalt sätt. I sådana fall är det möjligt att en bakterieart kan växa till mer än övriga och/eller att någon eller flera bakteriearter hämmas kraftigt i tillväxt eller avdödas.

Detta kan t ex hända om provet utsätts för hög eller låg (frysning) omgivningstemperatur. I en nyligen genomförd studie (10) sågs en betydligt större risk att provet felaktigt bedömdes som renkultur istället för blandflora om det inte kylades under simulerad transport oavsett omgivningstemperatur (ca -10°C, +8°C eller +22°C). Bakteriearter som framför allt kan dominera är snabbväxande arter som vissa koliformer och KNS. Till exempel kan KNS-arten *S xylosum* växa till kraftigt om provet inte transporteras tillräckligt kylt (7). Risken för felbedömning påverkas också av hur erfaren den person som bedömer provet är och av laboratoriets rutiner.

En annan orsak till ett falskt positivt resultat är att bakteriefyndet kan härröra från spenkanalskolonisation och inte från juverinfektion. Risken för detta är lägst om mjölkprovet tas direkt efter mjölkning.

Risken för falskt positivt resultat är högre vid subklinisk än vid klinisk mastit eftersom koncentrationen av juverpatogener vanligen är lägre vid subklinisk mastit. Mjölkprov från subklinisk mastit skickas dessutom oftare till laboratorium vilket innebär större risk för felaktig hantering och längre tid till odling. ➤

► Växt av blandflora

Enligt dagens rekommendationer vid odling bedöms prover i vilka det växer tre eller fler bakteriespecies (baserat på kolonituseende) som blandflora, dvs stor risk att provet kontaminerats (3, 5). Undantag från regeln görs om *S aureus* alternativt *S agalactiae* misstänks på grund av deras dignitet som smittspridare. Även i vissa andra fall då en misstänkt juverpatogen ansvarar för en dominerande del av bakterieväxten på odlingsplattan anges provsvaret som växt av patogen i blandflora. Vid PCR-undersökning är det inte ovanligt att flera bakteriespecies detekteras i samma prov. Även i dessa fall bör växt av tre eller fler bakteriespecies föranleda misstanke om att provet kontaminerats. Om kontaminering av provet misstänks finns det risk att varken odling eller PCR ger en rättvisande bild av bakterieförekomsten i provet. Därför rekommenderas i dessa fall alltid att ett nytt mjölkprov tas (Figur 4).

Ingen bakterieväxt

Det finns ett antal orsaker till att ett mjölkprov är bakteriologiskt negativt och resultatet kan vara antingen sant eller falskt. Möjliga orsaker till att provet är sant negativt är att orsaken till mastiten är icke-infektiös, t ex trauma mot juvret, eller att patogenen redan avdödat och eliminerats från juvret. Ett falskt negativt resultat kan orsakas av att juvret är infekterat av en bakterieart eller annan mikroorganism som inte växer på standardmedium eller som växer långsamt och kräver tillsats av tillväxtfaktorer (odling) eller som inte ingår i undersökningspanelen (PCR). Andra orsaker till ett falskt negativt resultat kan vara att bakteriekoncentrationen i mjölken är låg eller obefintlig på grund av intermittent bakterieutsöndring (odling/PCR), att kroppsegna bakteriehämmande substanser eller antibiotikarester från tidigare behandling i mjölken hämmat tillväxten (odling), att PCR-hämmande substanser finns i mjölken (PCR), att miljön under transport/lagring varit felaktig eller att desinfektionsmedel från spentvävt kontaminerat mjölkprovet (odling). Även när ett mjölkprov är bakteriologiskt negativt kan det därför vara

FOTO: KARRN PERSSON WALLER, SVA.

FIGUR 4. Vid växt av blandflora rekommenderas ofta omprov.

aktuellt att ta nytt prov för att säkerställa diagnosen.

KONKLUSION

Samlingsprov innebär alltid en ökad risk för förorening av mikroorganismer från omgivningen och en ökad risk för utspädning av provet jämfört med juverdelsprov. Sådana prov rekommenderas därför främst då man letar efter en juverpatogen som inte är vanlig i normal hudflora eller omgivningsflora. Eftersom risken för utspädning är hög i grupsamlingsprov och tankmjölkprov rekommenderas PCR i dessa fall. Det är dock viktigt att komma ihåg att även ett prov som är negativt med PCR-undersökning kan vara falskt negativt. Baserat på dagens kunskap bör samlingsprov och PCR främst användas i samband med juverhälsoutredningar på grund av *S agalactiae*. Fler studier behövs dock för att undersöka hur känslig PCR är jämfört med odling för att detektera kor och besättningar infekterade med *S agalactiae*.

Oavsett bakteriologisk undersökningsmetod är det också viktigt att tolka provsvaret med försiktighet eftersom det alltid finns risk att svaret är falskt positivt eller falskt negativt. I dessa fall lik-

som vid blandflora eller förekomst av flera bakteriearter samtidigt rekommenderas därför omprov. Chansen för en korrekt bakteriologisk diagnos ökar betydligt om mjölkprovet tas sterilt och om mjölkprov tagna i rör förvaras och transporteras kylda från provtagning till odling.

Referenser

1. Dinsmore RP, English PB, Gonzalez RN, Sears PM & Schulte HF. Evaluation of methods for the diagnosis of *Streptococcus agalactiae* intramammary infections in dairy cattle. *J Dairy Sci*, 1991, 74, 1521–1526.
2. Ericsson Unnerstad H, Lindberg A, Persson Waller K, Ekman T, Artursson K, Nilsson-Öst M & Bengtsson B. Microbial aetiology of acute clinical mastitis and agent-specific risk factors. *Vet Microbiol*, 2009, 137, 90–97.
3. Hogan JS, González RN, Harmon RJ, Nickerson SC, Oliver SP, Pankey JW & Smith KL. Laboratory handbook on bovine mastitis. Madison, Wisconsin, USA, NMC, 1999.
4. Koskinen MT, Wellenberg GJ, Sampimon OC, Holopainen J, Rothkamp A, Salmikivi L, van Haeringen WA, Lam TJGM & Pyörälä S. Field comparison of real-time polymerase chain reaction and bacterial culture for identification of bovine mastitis bacteria. *J Dairy Sci*, 2010, 93, 5707–5715.

5. Oliver SP, González RN, Hogan JS, Jayarao BM & Owens WE. Microbiological procedures for the diagnosis of bovine udder infection and determination of milk quality. Verona, Wisconsin, USA, NMC, 2004.
6. Persson Y, Nyman A-K & Grönlund Andersson U. Etiology and antimicrobial susceptibility of udder pathogens from cases of subclinical mastitis in dairy cows in Sweden. Acta Vet Scand, 2011, in press.
7. Thorberg B-M, Danielsson-Tham M-L, Emanuelson U & Persson Waller K. Bovine subclinical mastitis caused by different types of coagulase-negative staphylococci. J Dairy Sci 2009, 92, 4962-4970.
8. Statens Veterinärmedicinska Anstalt, SVA. Mastitdiagnostik. www.sva.se, 2011-05-24.
9. Svensson A. För- och nackdelar med PCR vid bakteriologisk diagnostik av mastit hos mjölkkor. Examensarbete inom veterinärprogrammet 2009:48. Sveriges lantbruksuniversitet, Uppsala, 2009, 1-26.
10. Wallin K. Hantering och transport av mjölkprov från gård till laboratorium med tonvikt på förekomst av blandflora. Kandidatspeciale. Det Biovetenskabelige Fakultet, Köpenhamns Universitet, Köpenhamn, 2011, 1-61.
11. Wellenberg GJ, Sampimon OC, Rothkamp A, van Haeringen WA & Lam TJGM. Detection of mastitis pathogens by real-time PCR in clinical and subclinical mastitis samples. Proceedings of the 5th IDF Mastitis Conference, 21-24 March 2010. Christchurch, New Zealand, 2010, 539-544.

***KARIN PERSSON WALLER**, leg veterinär, docent, statsveterinär, Enhet för djurhälsa och antibiotikafrågor, SVA, 751 89 Uppsala samt adjungerad professor, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, 750 07 Uppsala.

Sveriges Veterinärförbund kungör lediga stipendier 2011

Vivan Strandbergs minnesstiftelse

Totalt stipendiebelopp: 70 000 kronor

Stipendiet delas ut i form av ett eller flera resestipendier. Ändamålet med stiftelsen är "att främja utbildning av veterinär med svensk legitimation i ögonsjukdomar hos hund."

Ansökan skall vara ställd till Nämnden för Vivan Strandbergs minnesstiftelse, Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, som verkställer prövning av inkomna ansökningar, (men skickas till Sveriges Veterinärförbund, adress se nedan).

Sveriges yngre veterinärers stipendium

Totalt stipendiebelopp: 50 000 kr

Stipendiet är avsett för studier av veterinärmedicinska problem inom Sverige eller utomlands. Företrädare ges för projekt som gagnar veterinärkåren i allmänhet före personlig utveckling och utbildning. Företrädare skall även ges åt yngre veterinär samt sökande som är sysselsatt

i praktiskt veterinärt arbete utan närmare anknytning till vetenskaplig institution. Stipendiet kan sökas av personer med rätt att utöva veterinäryrket i Sverige.

Ansökan skall vara ställd till Sveriges yngre veterinärers stipendium (men skickas till Sveriges Veterinärförbund, adress se nedan). Ansökningshandlingar skall vara förbundskansliet tillhanda senast den 21 oktober 2011.

J. L. Tidholms donationsstiftelse

Totalt stipendiebelopp: 57 000 kronor

Stipendiet delas ut i form av ett eller flera resestipendier till "svensk legitimerad veterinär med goda betyg i veterinärexamen. Särskilt avseende skall fästas vid att sökande under något år, dock högst tio, utövat praktisk veterinärverksamhet och därvid visat framstående praktisk duglighet".

Ansökan skickas till Sveriges Veterinärförbund, adress se nedan.

Skriftlig ansökan avseende samtliga stiftelser, utom Sveriges yngre veterinärers stipendium (se ovan), skall ha inkommit senast fredagen den 30 september 2011 till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

Till samtliga ansökningar skall bifogas meritförteckning samt en beskrivning av hur stipendiet avses användas med en specifikation av beräknade kostnader. Se i övrigt eventuella anvisningar vid varje stipendium. Den sökande är själv skyldig att förse sin ansökan med sådana uppgifter som behövs för bedömning av ansökan.

Ytterligare upplysningar kan lämnas av förbundskansliet, tel 08-545 558 20, e-post office@svf.se.

||| månadens epiztel

Epizteln rapporterar den här gången bland annat om att oxstyg åter har påträffats i Sverige och att

ett fjärde fall av rävens dvärgbandmask har påträffats. Texten är ett samarbete mellan Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) och Jordbruksverket och är i det här numret sammanställd av Helena Ohlsson, SVA och Charlotta Lindqvist, Jordbruksverket.

UTÖKAD PROVTAGNING FÖR FÅGEL-INFLUENSA

Antikroppar mot fågelinfluensa av typen H5 påvisades i ett viltfågelhågn i övervakningsprogrammet för fågelinfluensa hos fjäderfå. Hågnet bestod av gräsänder som inte uppvisade några kliniska symtom. En utökad provtagning där 40 vuxna gräsänder och 20 två veckor gamla ällingar provtogs, genom svabbning i kloak och orofarynx visade att samtliga prov var negativa och därmed kunde misstanken avskrivas.

OXSTYNG ÅTER I SVERIGE

Larver av oxstyg, *Hypoderma bovis*, har påvisats hos fem ungdjur samt en ko i Tomelilla i Skåne. Larver i olika utvecklingsstadiet påvisades, varav någon var färdig för att snart falla till marken och utvecklas vidare. Någon smittväg har inte klarlagts. Under fjolåret inköptes inga nya djur till gården, men året dessförinnan inköptes enligt uppgift tre djur.

I Sverige utrotades oxstynget under början av 1950-talet. Parasiten bekämpas med omfattande kampanjer i de länder i Europa där den finns kvar. Lokalt kan den orsaka stora bekymmer för betande djur. Den vuxna flugans läte kan skrämja djuren i sken med risk för åtföljande skador, de migrerande larvernas skador ger lokala kassationer vid slakt (ofta bakdelskött) och styngebulorna leder till kassation av huden.

MISSTANKE OM VIRALA ENCEFALITER

En medelålders fjordhästvalack med tilltagande CNS-symtom och nedsatt allmäntillstånd

Foto: ANDERS LINDSTRÖM/SVA.

Larver av oxstyg, *Hypoderma bovis*, har för första gången sedan 1950-talet påvisats hos djur i Sverige.

sedan några dagar inkom till universitetsdjursjukhuset, SLU. Hästen hade vid ankomst till hästkliniken kraftiga CNS-symtom med ataxi, somnolens och hyperreaktivitet. Hästen hade inte varit utomlands och ingen annan häst i det stall den kom från hade visat symtom på sjukdom. Den behandlades med trimetoprim-sulfa och kortison och blev gradvis något bättre.

Blodprov togs för att utesluta misstanke om de epizootiklassade virala encefaliterna West Nile Fever (WNF), Venezuelan Equine Encephalitis (VEE), Eastern och Western Equine Encephalitis (EEE, WEE) hos häst. Hästen var negativ avseende antikroppar för samtliga.

Hästen visade vissa tecken på förbättring

■ ■ Telefonnumret till SVAs epizootologjour är 018-67 40 01.

■ ■ Detta nummer kan enbart användas då SVAs växel är stängd, dvs utanför ordinarie arbetstid. Epizootijouren ger råd och hjälp till veterinärer vid misstanke om epizootisjukdom. Provsvar eller allmänna råd kan inte ges på detta nummer.

men avlivades då förbättringen var mycket långsam och utgången ovisst. Kroppen skickades för patologisk undersökning där ingen diagnos kunde fastställas vid makroskopisk undersökning.

WNF har spridit sig i Europa under de senaste åren. Det är en vektorburen sjukdom som sprids med myggor och infekterade fåglar är primär reservoar för virus. Häst och människa är mottagliga för infektionen men då som s k "dead end hosts" där koncentrationen av virus i blodet är så låg att vidare spridning via vektor sannolikt inte sker. De övriga virala encefaliterna (WEE, EEE, VEE) förekommer i Nord-, Mellan- och Sydamerika och är främst vektorburna. Även viss direktsmita kan ses vid utbrott av VEE.

RÄVENS DVÄRGBANDMASK FUNNEN I DALARNA

SVA fann den 30 maj vid sina analyser av inskickat material en räv från Dalarna smittad med rävens dvärgbandsmask, *Echinococcus multilocularis*. Jordbruksverket och SVA rekommenderar att hundar som ätit sork eller mus i

Borlänge och Gagnef avmaskas med prasikvartel. Räven, en vuxen hona, sköts i januari i år cirka fyra kilometer sydväst om Borlänge. Räven skickades in till SVA inom ramen för det nationella övervakningsprogrammet för rävens dvärgbandsmask som SVA bedriver med stöd från Jordbruksverket och Naturvårdsverket.

Sedan det första fallet av dvärgbandsmask hittades i februari, har SVA arbetat intensivt med att analysera rävar från hela landet som skickats in av jägare. Två fall har tidigare hittats i Västra Götaland och ett fall i Södermanland.

POSITIV EHEC-GÅRD

I SVT nr 7/11 beskrevs en misstanke om EHEC-smitta där dottern till en lantbrukare i Skåne enligt uppgift druckit opastöriserad mjölk från gården strax innan påsk. Provtagning från besättningen har nu givit ett positivt provsvar för VTEC O157:H7. En smittskyddsutredning pågår och djurhållaren har fått ett antal rekommendationer för att minska risken för spridning till människor och andra besättningar med idisslare. Målet är att besättningen ska bli av med smittan på sikt. ■

HELHETSLEVERANTÖR FÖR DIN VETERINÄRVERKSAMHET

<http://shop.pharmadistribution.se>

För bättre service, bredare utbud och större möjligheter.

Besök vår webshop!

Apotek succé
Kunderna jublar -
"Äntligen ett apotek på SLU"
VetAp/Ultuna

Vill du komma i kontakt med oss - ring eller maila. Vi berättar gärna mer!
Tel 0771-21 24 00 • kundtjänst@vetap.se • info@pharmadistribution.se

Vilken är din diagnos? – Epizootologi

En värphönsbesättning i södra Sverige utreddes efter problem med centralnervösa störningar, diarré och produktionsnedsättning. Fallet är presenterat av Erika Chenais vid Enhet för sjukdomskontroll och smittskydd, SVA.

Värphönsbesättning

ANAMNES: Besättningen bestod av fyra hönshus, alla med frigående system. Ett av hönshusen var för tillfället tomt och vid undersökningstillfället fanns totalt 19 000 djur i besättningen. Två av de tre flockarna hade i ungefär en vecka varit sjukdomsutsatta med centralnervösa störningar, diarré, kraftig produktionsnedsättning och ökat antal ”skinnägg” (ägg utan riktigt skal). Besättningen hade också sedan ungefär en månad tillbaka haft andra hälsoproblem som via obduktion konstaterats bero på koliinfektion. Djurägaren skickade in tre hönor från vardera två drabbade grupper till SVA för obduktion, se Figur 1.

OBDUKTIONSRISULTAT: Vid obduktion av tre 41 veckor gamla hönor befanns hönorna vara vid medelgott hull, med aktiva äggstockar hos två av hönorna. En

av dessa hade blödningar i äggstocken och den tredje hönan hade en tillbakabildad äggstock. För övrigt fanns tendens till ägguleperitonit och spolmask i tarmarna. Den histologiska undersökningen påvisade höggradig trakeit, inflammation i hjärnan med perivaskulära infiltrat och måttliga förändringar i cerebrum samt höggradiga förändringar i cerebellum. Övriga organ var utan anmärkning.

Vid obduktion av tre 53 veckor gamla hönor befanns även de vara vid medelgott hull. Endast en av dessa hönor var i full produktion, de andra två hönsen hade äggstock under tillbakabildning. Tecken på ägguleperitonit fanns hos två av hönorna och vidare hittades spolmask i tarmarna. Den histologiska undersökningen påvisade samma förändringar i samma organ hos dessa hönor som hos hönorna i den första gruppen.

FRÅGOR: Hur vill du gå vidare med fallet, eventuella differentialdiagnoser?

SVAR SE SIDAN 56

FOTO: BENGT EKBERG, SVA.

FIGUR 1. Obduktion av sex hönor från en besättning med sjukdomsproblem visade på inflammatoriska förändringar i trakea, hjärna och lillhjärna.

Veterinär på Nordens Ark

CHRISTER HANSSON, frilansjournalist*

Tigerhanen är rädd för Sune Gregorius och han visar det tydligt när vi närmar oss hägnet.

– Jag har sövt honom ett par gånger, säger Sune, som varit anlitad som veterinär på Nordens Ark sedan 1989.

Honan äter däremot gärna kött direkt ur Sunes hand.

Tigerhanen kryper ihop, fräser och stirrar på Sune med bärnstensfärgad blick.

– Jag har blåst honom med pilar. Det är nog inte själva sticket utan det faktum att han förlorade kontrollen som stör honom. Hästar som sövts kan uppvisa samma skrämde beteende, säger Sune och sticker in mer kött till honan.

– Många av djuren här har en väldigt tydlig egen personlighet, konstaterar han.

DV OCH DJURPARKSVETERINÄR

Sune Gregorius, 64, känner djuren väl. Han har arbetat som veterinär sedan 1973, kommer ursprungligen från Blekinge, men har bott i Bohuslän sedan 1991. Sedan 1995 är han också chef för Distriktsveterinärerna Bohuslän Dal, med stationer i Dingle, Strömstad och Tanum. Av de tio i personalen är sju veterinärer. Det geografiska arbetsområdet går från Uddevalla upp till svensk-norska gränsen. Sedan 1989 har han dessutom varit anlitad som veterinär vid Stiftelsen Nordens Ark, som arbetar för att rädda och bevara utrotningshotade djur, genom avel, uppfödning och återinplantering.

I parken finns över 100 hotade arter och raser, allt från nordiska lantraser till vilda däggdjur, fåglar, reptiler, amfibier och insekter. Sune finns på plats en och

FOTO: CHRISTER HANSSON

Tigerhonan har inga problem att ta köttbiten som Sune Gregorius erbjuder henne. Sune har varit anlitad som veterinär på Nordens Ark sedan 1989.

en halv dag per vecka, plus vid akuta behov.

– Det kan röra sig om exempelvis födslar, eller bitskador i samband med slagsmål mellan djuren.

– Fast egentligen sköter sig djuren ganska bra, tillägger han med ett skratt.

RÄDDNINGSPROJEKT

Det pågår över 40 olika räddningspro-

jekt vid Nordens Ark. Flertalet rör nordiska vilda och domesticerade arter, som järv, rödkulla, nordiskt bi och Mellerudskanin. Här finns också ett antal exotiska arter som snöleopard, amurtiger – och den akut hotade amurleoparden, i form av Kitan och Bira, som anlände från Tjeckien respektive Finland i april 2010. Kitan och Bira finns nu i varsitt hägn i väntan på att bli köns mogna och redo ➤

Smådjursmottagning i Uppland överlåtes.

Tel 070 372 58 52.

FOTO: CHRISTER HANSSON

Sune Gregorius är förutom djurparksveterinär också chef för Distriktsveterinärerna Bohuslän Dal.

arter som är mest värda att bevara. Alla är viktiga länkar i evolutionskedjan. Många besökare är intresserade av de stora kattdjuren, som därmed är bra "ambassadörer" för Nordens Ark, men det finns andra arter som tilldelas större resurser. Ett exempel är järven, där Nordens Ark tagit ett större ansvar genom att parken håller i stamboken och koordinerar arbetet för övriga parker i EEP-programmet.

Sune Gregorius gillar alla djur, men kattdjuren tillhör favoriterna.

– Det är deras sätt att vara och röra sig på. De är självständiga djur, som aldrig låter sig tämjäs fullt ut, säger han.

Nordens Ark har nu fem arter av kattdjur: tiger, amurleopard, snöleopard, lodjur, europeisk vildkatt och pallaskatt – en centralasiatisk hotad vildkatt, som än så länge sitter i karantän. Att amurleoparderna hittills hålls åtskilda beror delvis på deras aggressivitet.

– Vi hade ett äldre par innan. Vi lyckades aldrig få någon avkomma på dem, trots flera inseminationer, men de höll sig ganska friska, säger Sune. Snöleoparderna lever däremot tillsammans.

– De får en del bit- och rivskador. Så blir det när man har många kattdjur ihop. Antingen syr vi ihop dem på kliniken, eller också gör vi det i hägnet.

Helst väljer man att göra ingreppet ute i hägnet, när detta är möjligt. Då slipper man transportera djuret till kliniken och det får vakna upp i en känd miljö.

– Tidigare var det ofta slagsmål mel-

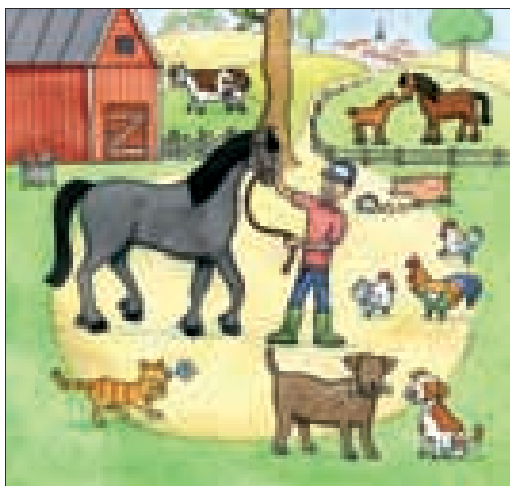
► för parning. De ingår i ett EEP-program (European Endangered Species Programme).

För arter som erhåller EEP-status upprättas ett avelsprogram för samtliga djurparker som är anslutna till programmet. En artkoordinator leder arbetet och sammanställer en stambok för arten. När det gäller amurleopard koordineras

projektet från London. Vad som sker med Kitan, Bira och deras framtida ungar beslutas alltså inte av Nordens Ark. Leoparderna är projektets "egendom", Nordens Ark kan närmast betraktas som värdar på obestämd tid.

KATTDJUREN FAVORITER

Det går förstås inte att rangordna vilka

Sorbact®

Sorbact för alla sår

Använd Sorbact vid alla typer av sår och svampinfektioner, för att rensa upp eller minska risken för infektion. Ingen risk för resistensutveckling eller negativa miljöeffekter. Sortimentet består av kompress, tamponad, rundtork, gelkompress samt absorptions- och filmförband. Sorbact tillverkas i Askersund. För mer information: pharma@abigo.se

Hela sortimentet finns hos din grossist!

ABIGO Medical AB • Ekonomivägen 5 • 436 33 Askim
Tel: 031-748 49 50 • Fax: 031-68 39 51 • pharma@abigo.se • www.abigo.se

lan manvargarna, men det har dämpats med tiden. Detsamma gäller vargarna, som mobbar varandra ganska ordentligt när rangordningen ska bestämmas.

CENTRALT PROFYLAXARBETE

Sune Gregorius jobbar med allt från reptiler och fåglar till gnagare, tamdjur och stora köttätare. För reptilerna har han tillgång till experthjälp utifrån. Han förfogar dessutom över en välutrustad klinik: ett labb med mikroskop och blodprovssapparat, röntgen och narkosapparat. Det finns dessutom ett särskilt rum för obduktioner som nås direkt från gårdsplanen, inga döda djur behöver tas in i kliniken.

– Det viktiga är profylaxarbetet, som vaccination och avmaskningsrutiner. Sedan tar vi kontinuerligt parasitprov på djuren. Vi har strikta smittskyddsregler, säger Sune Gregorius.

– Vi testar i stort sett för allt, lite beroende på vad det är för djurslag, säger han och räknar på fingrarna: salmonella, tuberkulos, paratuberkulos, CAE, maedivisna, fågelinfluensa.

– Djurvårdarnas största problem är ofta att se att ett djur faktiskt är sjukt. De maskerar sin sjukdom så väl de kan, eftersom de i vilt tillstånd annars skulle bli tagna av ett rovdjur.

OMVÄXLANDE JOBB

Jobbet är omväxlande. Det blir en hel del pappersarbete kring transporter och den medicinska vården omfattar allt från sövning av Przewalskis häst till avmaskning av manvargvalpar.

– Vi måste ofta söva och förflytta djuren mellan hägnen. Bara en sak som klövvård tar lång tid.

Vid den här tiden på året blir det dessutom många födslar. Hittills i år har manvarg, vildhäst, järv, får, ren och varg fått avkomma. I år fick dessutom den japanska tranan två ungar, vilket är betydelsefullt för det bevarandeprojekt som pågår för att rädda arten. Vid två tidigare tillfällen har fåglarna häckat men båda gångerna visade det sig att äggen var obefruktade, men i år lyckades det. Nordens Ark är den enda park i Sverige där den ovanliga japanska tranan finns att beskåda.

I natt har dessutom skruvhornsgeten

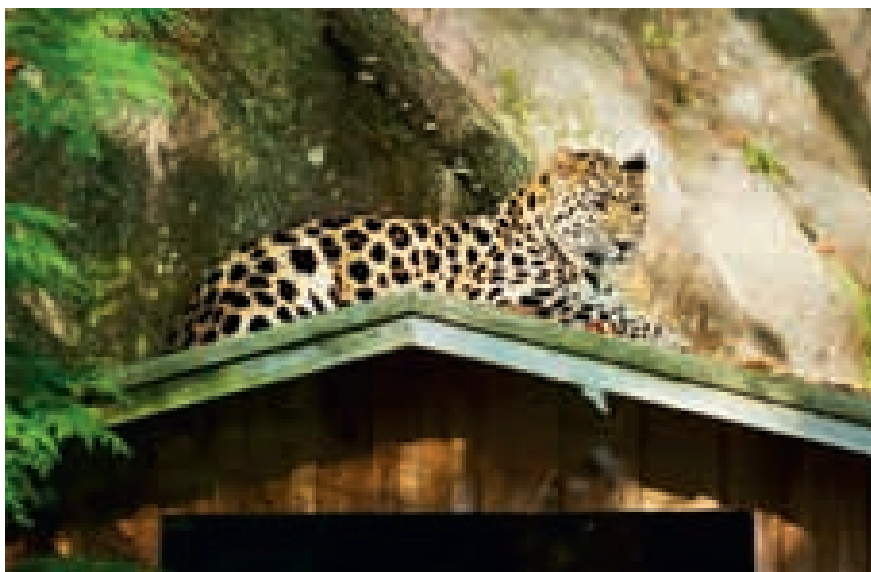

FOTO: CHRISTER HANSSON

Amurleoparderna är bevarandeprojektets "egendom", Nordens Ark kan närmast betraktas som värdar på obestämd tid.

– markhor – fått tillökning. Redan första levnadsdagen ska killingen id-märkas med både ett subkutant mikrochip och en plastbricka i örat.

VÄRDEFULL VETERINÄRASSISTENT

– Väntar man en dag till så blir det riktigt svårt att få tag i dem. Därför är det viktigt att vi fångar in dem och undersöker och märker dem så fort som möjligt, säger Elin Eriksson Byröd. Elin är djur-

sjukvårdare och veterinärassistent på heltid vid Nordens Ark. Till sin hjälp med att fånga in killingen har hon djurvårdaren Catarina Tengroth.

– Jag är länken mellan Sune och djurvårdarna. Om det händer något när Sune inte är här så kommer djurvårdarna till mig, säger Elin.

– Jag undersöker djuret och om det behövs kontaktar jag Sune, som beslutar vad som ska göras. I vissa fall kommer ►

FOTO: CHRISTER HANSSON

Djurparksjobbet är varierande – denna morgon ska skruvhornsgetens nyfödda killung id-märkas. Elin Eriksson Byröd och Catarina Tengroth assisterar Sune Gregorius.

FOTO: CHRISTER HANSSON

Att jobba med de rödlistade arterna vid Nordens Ark ger en djupare mening till arbetet, anser Sune Gregorius, här på parkens klinik tillsammans med sin veterinärassistent.

FAKTA OM NORDENS ARK

Stiftelsen Nordens Ark äger Åby säteri, med 383 hektar, vackert beläget vid Åbyfjorden i Bohuslän. Parken har runt 50 anställda och runt 100 000 besökare per år. Man bedriver även utbildning. För grundskolan finns aktiviteter för olika åldrar. För gymnasieskolor, högskolor och universitet anordnas föreläsningar och kurser i bland annat bevarandebiologi, hållbar utveckling och biologisk mångfald.

mening till arbetet, anser Sune Gregorius.
– Idag har de flesta djurparker någon form av bevarandeprogram och man gör förstås mer nytta då än om man bara har djur för visning. Det ska finnas ett större syfte med det hela. Det kommer dessutom ständigt nya arter till Nordens Ark, det gäller att lära sig de olika arternas beteende, säger Sune Gregorius.

Han är, trots allt, optimistisk vad gäller framtiden för många utrotningshotade djurarter.

– I grund och botten är det en fråga om fattigdomsbekämpning och ökad kunskap i länder där exempelvis stora kattdjur jagas och dödas.

*CHRISTER HANSSON, frilansjournalist, ch.media, Ankargatan 22a, 414 61 Göteborg.

► han in akut, i andra fall kan jag ta hand om saken, fortsätter hon.

– En annan viktig uppgift är att se till så att alla behandlingar sköts som de ska, tillägger Sune Gregorius.

Han tycker att samarbetet med Elin fungerar mycket väl.

– Djurvårdarna gör olika bedömningar, men när Elin säger att ett djur är ”mycket halt” eller att ett sår är ”stort” vet jag precis vad hon menar.

DJUPARE MENING MED ARBETET

Arbetet som veterinär i norra Bohuslän har förändrats mycket på 20 år. Antalet lantbruk har minskat drastiskt och veterinärstationen har allt mer förvandlats till en smådjursklinik. Det finns fortfarande mycket hästar i området och distriktveterinärerna ger fortfarande vård till djuren vid Dingle Lantbruksskola. Men att jobba med de rödlistade arterna vid Nordens Ark ger en djupare

Spara tid och pengar

med verktyg i topptrim

Slipning saxar och skär 72:-
Service klippmaskiner

Skicka idag!

Vet-paket, spara 600:-
Trimmer & skär

www.lyckliga.nu

Lyckliga Fåret Skärsliperi

Prästvägen 254, 263 91 Höganäs

042-722 83

AVS ACTA VETERINARIA
Acta Veterinaria Scandinavica
SCANDINAVICA

Den vetenskapliga tidskriften Acta Veterinaria Scandinavica, skapad av de nordiska veterinärförbunden, publicerar sedan 2007 sina artiklar enbart elektroniskt på Internet. Allt material i tidskriften ligger i sin helhet fritt åtkomligt på adressen www.actavetscand.com. Utgivningen finansieras via en avgift från de publicerade författarna, med de nordiska veterinärförbunden som ekonomisk garanter.

För aktuellt innehåll och tidigare publicerade artiklar i Acta Veterinaria Scandinavica hänvisas till hemsidan www.actavetscand.com.

Lönerevisionen gäller för alla anställda

När det börjar dra ihop sig till löneförhandling kan vissa arbetstagargrupper känna sig bortglömda eller lågprioriterade. Ingen anställd får dock diskrimineras i lönerevisionen.

FRÅGOR

Detta nummers fackliga fråga berör löneutveckling för föräldralediga och deltid-arbetande på grund av lång sjukskrivning.

1. Jag är barnledig, fick barn i januari och nu ska vi ha lönerevision i augusti. Vad gäller för mig, kommer jag att räknas med i lönerevisionen?

2. Jag är sjukskriven 50 procent på

grund av en skada. Jag skulle gärna vilja jobba heltid men min skada gör att jag inte klarar av det. Vad gäller för mig i lönerevisionen?

SVAR

Ingen anställd får diskrimineras när det gäller lönerevisionen.

Fråga 1: Föräldralediga ska ha samma löneutveckling under ledigheten som när man arbetade fullt ut. Skulle man missgynnas måste arbetsgivaren visa att det inte beror på att man varit barnledig. Föräldraledighetslagen säger att man aldrig får missgynnas när det gäller befordringsfrågor, löne- och anställningsvillkor, uppsägning och andra ingripande åtgärder.

Har man en provanställning kan den i normalfallet avbrytas utan någon rättslig prövning av arbetsgivarens motiv. Detta

gäller dock inte om skälet för avbrytandet har samband med föräldraledigheten. Då kan arbetsgivarens skäl prövas rättsligt. Ett tidssamband kan tala för att orsak till missgynnande finns.

Fråga 2: Den som är halvtidssjukskriven får heller inte missgynnas. Man har sannolikt förkovrat sig och hållit sig uppdaterad precis som sina kolleger, trots att man är halvtidssjukskriven. När det gäller tid på arbetsplatsen räknas de år man varit anställd, de får inte halveras bara för att man varit halvt sjukskriven under ett par år. Heltid eller deltid spelar ingen roll, det är antalet år hos arbetsgivaren som räknas. Arbetsgivaren ska bedöma det man presterar på arbetet, inte att man varit sjukskriven.

FREDRIKE RITTER
ordförande AVF

III noterat

EHEC-utbrott i Tyskland drabbar svenskar

III Ett stort EHEC-utbrott (enterohemorragisk *E coli*-infektion) pågår för närvarande i framför allt norra Tyskland. Enligt tyska expertorgan misstänks smittkällan vara groddar, sallad, gurka eller tomat. De tyska myndigheterna avråder därför befolkningen från att äta dessa grönsaker i norra Tyskland och SMI uppmanar svenska resenärer som vistas i området att följa myndigheternas rekommendationer.

I Sverige hade den 7 juni 15 EHEC-fall drabbats av komplikationen hemolytiskt uremiskt syndrom (HUS), som även de misstänks vara smittade i Tyskland. En av dessa patienter har avlidit. HUS-fallen är spridda i landet och kommer från Västra Götaland, Stockholm, Skåne, Jämtland, Halland och Jönköping. Totalt i Sverige fanns den 7 juni 47 EHEC-fall som misstänks vara smittade i Tyskland, men det totala antalet kan komma att öka. SMI har påvisat EHEC av samma ovanliga typ (serotyp O104) som i det tyska utbrottet hos 33 av de svenska EHEC-patienterna.

Källa: pressmeddelande från SMI den 7 juni. ■

SVFs och Agrias understödsfonder

Medel ur förbundets understödsfond och Agrias understödsfond för veterinärer utdelas i form av understöd till hjälpbehövande veterinärer och deras efterlevande.

Ansökningsblankett och närmare upplysningar kan erhållas av förbundskansliet, tel 08-545 558 20, e-post office@svf.se.

Skriftlig ansökan skickas till Sveriges Veterinärförbund, Box 12 709, 112 94 Stockholm.

noterat

Slopat salmonellaprogram skulle bli kostsamt

■ Ökade samhällskostnader på upp till 350 miljoner kronor per år och många fler smittade och sjuka människor. Det skulle bli konsekvensen om Sveriges nuvarande system för att bekämpa salmonella monterades ned, enligt en ny rapport.

Det svenska salmonellaprogrammet innebär att samhället och näringen tar ett gemensamt ansvar vid salmonellautbrott på gårdar. Smittskyddsinstitutet, Statens veterinärmedicinska anstalt och AgriFood Economics Centre har, på uppdrag av Jordbruksverkets salmonellanämnd, tagit fram en rapport som visar att det finns en stor samhällsvinst av salmonellafria svenska livsmedel.

Skulle dagens kontroll avskaffas blir

besparingarna inte särskilt stora, medan kostnaderna för sjukvård skulle bli avsevärda. När forskarna jämförde med det danska systemet gav det bland annat en merkostnad för behandling av salmonella-smittade människor på 100–350 miljoner kronor per år. Det kan jämföras med besparingen om kontrollerna avskaffades, som skulle bli cirka 10 miljoner kronor.

Källa: pressmeddelande från LRF den 11 maj. ■

Förorenat hundfoder sålt i Sverige

■ Den 24 maj informerade Jordbruksverket om att ett förorenat belgiskt hundfoder sålts till bland annat Sverige. Fodret har dragits tillbaka från marknaden. Cirka 750 kg har sålts till konsumenter.

Fodret är avsett för valpar och unga hundar och heter Nutritional Balance

Lamb & Rice all breeds GROWTH. Det är tillverkat av Versele-Laga/BK Petfood i Belgien. De belgiska myndigheterna anger att källan till föroreningen kan vara en risråvara som behandlats för att ge ett skenbart högre proteinvärde. Hundägare som är osäkra eller har frågor om sitt foder uppmanas kontakta återförsäljaren i Sverige. Kontaktuppgifter ska finnas på förpackningen.

Jordbruksverket har identifierat fyra företag som mottagit det aktuella fodret. Totalt har cirka 1 400 kilo levererats till Sverige. 56 procent av fodret är konsumerat och resterande 44 procent har enligt företagen återtagits eller kasserats. Jordbruksverket har fått uppgifter om en hund som har avlivats efter att ha fått epileptiska anfall. Enligt uppgift har hunden ätit av det aktuella fodret, men det går inte att fastställa om hunden blev sjuk som en reaktion på detta. ■

Boskapspesten officiellt utrotad

■ De nationella delegaterna i Världsgesundhetsorganisationen för djurhälsa (OIE) tillkännagav den 25 maj att boskapspest, en av de dödligaste sjukdomarna för boskap och andra djurarter, är utrotad från jordens yta.

Vid organisationens 79:e årliga möte i Paris antog delegaterna från OIEs medlemsländer enhälligt resolution 18/2011 vilken officiellt erkänner att alla 198 länder och territorier i världen där det finns djur som är mottagliga för boskapspest nu är fria från sjukdomen. Erkännandet kom efter noggranna kontroller gjorda av OIE i samarbete med FAO.

– Idag bevittnar vi en historisk händelse eftersom boskapspest är den första djursjukdomen någonsin som utrotats av människan, förkunnade Bernard Vallat, generaldirektör för OIE.

Boskapspest är en smittsam virusjukdom. Sjukdomen påverkar flera vilda och tama klövdjursarter och orsakas av ett virus ur familjen *Paramyxoviridae* och släktet *Morbillivirus*. Får och getter kan uppvisa mildare sjukdomstecken vid infektion men för särskilt mottagliga buffel- och nötkreaturshjordar kan dödligheten uppgå till 100 procent. ■

Pyodermier, otiter & hudpatienter

Dr. Baddaky – din partner

- ✓ Allergitestning
- ✓ Schampo och balsam
- ✓ Öronprodukter
- ✓ Fiskolja Omega-3
- ✓ Allergitestprogram med rådgivning

Dr. Baddaky® Europe

I samarbete med veterinär för djurets bästa

Tlf 0571-202 30 • post@drbaddaky.se

www.drbaddaky.com

SveVet
PIAB

Betydelsen av subkliniska luftvägsinfektioner hos travhästar

HELENA BACK, leg veterinär, forskarstuderande,
NILS RONÉUS, leg veterinär, VMD, specialistkompetens i hästens sjukdomar, **FREDERIK WIDÉN**, leg veterinär, docent,
LOUISE TREIBERG-BERNDTSSON, leg veterinär och
KARL STÅHL, leg veterinär, VMD, projektledare*

Infektioner i luftvägarna anses allmänt vara en av de främsta orsakerna till prestationsnedsättning hos sporthästar. När det gäller lågvirulenta och subkliniska virusinfektioner är sjukdomssymtom mer diffusa och betydelsen mindre uppenbar. Sambanden ska nu studeras, artikeln presenterar projektplanen för studien "Betydelsen av lågvirulenta virus och subkliniska luftvägsinfektioner – en longitudinell studie av svenska travhästar".

INLEDNING

Att korrekt identifiera de bakomliggande orsakerna till nedsatt prestation hos sporthästar är ofta en utmaning för såväl veterinärer som ägare och tränare. Nor-

malt anses hälta och luftvägsinfektioner vara de vanligaste medicinska skälen till försämrade tävlingsresultat (8). Luftvägsinfektioner har vid flera tillfällen visats ha en uppenbar betydelse för hästporten

vid utbrott av kliniska luftvägsinfektioner (1, 2, 7). I Sverige blev verkningarna särskilt kännbara för travningen 2007 då ett större antal stall drabbades av ovanligt kraftiga utbrott av hästinfluensa. Det var ovaccinerade hästar som drabbades hårdast, vaccinerade hästar uppvisade betydligt mildare symtom.

När det gäller lågvirulenta och subkliniska virusinfektioner är sjukdomssymtomen mer diffusa och betydelsen därför mindre uppenbar. Inom travsporten upplever man att lågvirulenta och subkliniska luftvägsviroser leder till nedsatt ►

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

Inom travsporten upplever man att lågvirulenta och subkliniska luftvägsviroser leder till nedsatt prestationsförmåga, vilket nu ska undersökas i en vetenskaplig studie.

► prestationsförmåga, där typfallet beskrivs som en högpressterande häst som plötsligt tappar formen och inte orkar i mål. För att hitta en förklaring till den nedsatta prestationsförmågan tas ofta blodprov för antikroppsundersökning mot ett antal luftvägsinfektioner som vanligen förekommer som subklinisk infektion: Ekvint rhinitvirus typ A och B (ERhVA och B, vilka tidigare benämndes "rhinovirus 1 och 2") samt ekvint herpesvirus 1 och 4 (EHV1 och 4). En förekomst av höga antikroppstitrar mot en eller flera av virusinfektionerna kan sedan användas som förklaring. Tolkningen är dock mycket oklar och betydelsen av antikroppstitrar i förhållande till prestation är inte vetenskapligt utredd. I dagsläget finns inga studier om hur länge antikroppstitrar kvarstår efter genomgången infektion.

En pågående virusinfektion kan detekteras genom att amplifiera virusets nukleinsyra genom polymerase chain reaction-(PCR)-teknik. Metoden har en hög diagnostisk specificitet och sensitivitet och utvecklingen har skett snabbt under de senaste åren. Dock är informationen begränsad till påvisande av virus hos en häst utan kliniska symtom.

Serumamyloid A (SAA) är ett akutfasprotein som kan användas som markör vid infektion och inflammation. Jämfört med traditionella inflammationsmarkörer (t ex fibrinogen) är SAA en betydligt känsligare indikator på inflammation och vävnadsskada (3, 5). Tidigare studier där hästar experimentellt infekterades med influensa (EIV), visade att SAA steg kraftigt under de första 48 timmarna med kliniska symtom för att sedan snabbt minska och återvända till normal nivå inom 11–22 dagar i okomplicerade fall (4). Det är dock okänt huruvida SAA är användbart som markör vid subkliniska virusinfektioner.

SYFTE

Huvudsyftet med det aktuella projektet är att avgöra betydelsen av lågvirulenta luftvägsvirus för prestationsnedsättning hos svenska travhästar. Mer specifikt vill vi studera eventuell relation mellan den nedsatta prestationen och antikropps-nivå och/eller virusförekomst. Vidare önskar studien utvärdera användningen

FOTO: HELENA BLACK

I projektet kommer rutinmässig provtagning från samtliga hästar att ske en gång i månaden, alltid efter utfört arbetsprov.

av SAA som markör för subkliniska luftvägsinfektioner och även utvärdera användbarhet av endoskopi. Slutligen kommer prevalensen av EIV, EHV, ERhVA och B och EAV (ekvint arteritvirus) bland svenska travhästar att beräknas.

MATERIAL OCH METOD

Projektet är upplagt som en kohortstudie med 50–60 hästar från fyra framgångsrika, svenska travtränare och med provtagning som beräknas pågå under 12–18 månader. Urvalet av hästar baserar sig på ålder, hälsostatus vid studiens början (endast kliniskt friska hästar inkluderas), prestation (högpressterande hästar prioriteras) och långsiktighet (hästar som beräknas vara kvar hos respektive tränare under projektets gång prioriteras). Under projektets gång tränas och tävlas hästarna enligt ordinarie program, och provtagning och samtliga arbetsprov sker i deras hemmiljö.

Rutinmässig provtagning från samtliga hästar sker en gång i månaden, alltid efter utfört arbetsprov. Dessutom tas extraprover från hästar som visar symtom såsom hosta, feber, näsflöde eller nedsatt

prestation. Vid provtagning tas nossvabb (eswab[®]) och blodprov från varje häst, som sedan analyseras för påvisande av antikroppar och virus på SVA, och avseende SAA vid avdelningen för klinisk kemi, SLU.

Standardiserade arbetsprov

För att kunna utvärdera relationen mellan resultat från våra laboratorieanalyser och hästarnas prestation, utför samtliga hästar standardiserade arbetsprov vid varje provtagningstillfälle. Arbetsproven utförs i hästens hemmiljö i enlighet med de rutiner som respektive tränare har. Således kommer arbetsproven inom ett stall att vara identiska under hela projektets gång men skilja sig mellan de olika stallen. I korthet värms hästarna upp enligt rutin och körs sedan ett antal intervaller över en bestämd sträcka. Arbetsprovet utförs nära eller strax över en hjärtfrekvens (HR) på 210 slag per minut, då hästarna ligger över den så kallade "laktattröskeln". Detta säkerställer att de går ett hårt jobb och att belastningen blir likvärdig varje gång. Då det är omöjligt att jämföra olika individers prestationer med varandra eftersom åld-

rar och träningsstatus varierar, är arbetsprovet standardiserat så att varje häst blir sin egen kontroll. För att avgöra hästar- nas hjärtfrekvens används pulsklocka (Polar Equine CS600X) – kuskarna ser hela tiden hästarnas HR när de kör och kan på så vis hålla en så jämn HR som möjligt. Utifrån detta upplägg är det sedan möjligt att se om en häst plötsligt har en lägre hastighet vid samma hjärt- frekvens. En lägre hastighet vid samma hjärtfrekvens kan tolkas som en nedsatt prestation (6).

Vidare endoskoperas hälften av häs- tarna i farynx och trakea (Karl Storz, veterinär Video-endoskop, diameter 9,7 mm, arbetskanal på 2,8 mm, 140 cm långt, kopplat till Gastro-Pack, med inbyggd monitor, ljuskälla och luft- pump) före och efter arbetsprov. Detta för att bedöma rodnad, follikelhyper- plasi, slemproduktion och eventuell lungblödning. Vid endoskopin tas bilder (Karl Storz Aida compact) från både epiglottis, recessen och en meter ner i trakea. Bilderna bedöms sedan blint, dvs utan vetskap om hästens prestation eller analysvar från provtagningen.

Tränarna fyller regelbundet i uppgif- ter om hästarnas puls 14 minuter efter avslutat arbete samt kroppstemperatur före arbete. Vid varje provtagningstillfälle fyller dessutom provtagande veterinär i

ett formulär med frågor om kroppstem- peratur, kliniska symtom från luftvägar eller andra sjukdomar.

Alla hästar undersöks regelbundet av samma veterinär som besöker stallet varje vecka och innehar specialistkom- petens i hästens sjukdomar.

Studien är godkänd av försöksdjurs- etisk nämnd. Den kommer att pågå under flera år och är ett delprojekt i ett större forskningsprojekt som utgår från Enhet för virologi, immunologi och parasitologi på SVA, finansierat av Stif- telsen Hästforskning.

Referenser

1. Bailey CJ, Reid SW, Hodgson DR & Rose RJ. Impact of injuries and disease on a cohort of two- and three-year-old thoroughbreds in training. *Vet Rec*, 1999, 145, 487–493.
2. Dynon K, Blac, WD, Ficorilli N, Hartley CA & Studdert MJ. Detection of viruses in nasal swab samples from horses with acute, febrile, respiratory disease using virus isolation, polymerase chain reaction and serology. *Aust Vet J*, 2007, 85, 46–50.
3. Hultén C, Grönlund U, Hirvonen J, Tula- mo R-M, Suominen MM, Marhaug G & Forsberg M. Dynamics in serum of the inflammatory markers serum Amyloid A (SAA), haptoglobin, fibrinogen and α 2- globulins during induced non-infectious arthritis in the horse. *Equine Vet J*, 2002, 34, 699–704.
4. Hultén C, Sandgren B, Skioldebrand E, Klingeborn B, Marhaug G & Forsberg M. The acute phase protein serum Amyloid A (SAA) as an inflammatory marker in equine influenza virus infection. *Acta Vet Scand*, 1999, 40,4, 323–333.
5. Jacobsen S, Kjelgaard-Hansen M, Hag- bard Petersen H & Jensen AL. Evaluation of a commercially available human serum amyloid A (SAA) turbidometric immunoassay for determination of equine SAA concentrations. *Vet J*, 2006, 172, 2, 315–319.
6. Leleu C, Cotrel C & Courouze-Malblanc A. Relationships between physiological variables and race performance in French Standardbred trotters. *Vet Rec*, 2005, 156, 339–342.
7. Newton JR, Wood JL & Chanter N. A case control study of factors and infections associated with clinically apparent respiratory disease in UK Thoroughbred racehorses. *Prev Vet Med*, 2003, 60, 107–132.
8. Wilsher S, Allen WR & Wood JL. Factors associated with failure of Thoroughbred horses to train and race. *Equine Vet J*, 2006, 38, 113–118.

*HELENA BACK, leg veterinär, forskarstude- rande, Statens Veterinärmedicinska Anstalt (SVA), 751 89 Uppsala.

NILS RONÉUS, leg veterinär, VMD, specialist- kompetens i hästens sjukdomar, Hästsjukhuset Solvalla, Box 20 501, 161 02 Bromma.

FREDERIK WIDÉN, leg veterinär, docent, SVA, 751 89 Uppsala.

LOUISE TREIBERG-BERNDTSSON, leg veteri- när, projektledare, SVA, 751 89 Uppsala.

KARL STÅHL, leg veterinär, VMD, projekt- ledare, SVA, 751 89 Uppsala.

UNIVERSITETSDJURSJUKHUSET INBJUDER TILL KURS

”Fixa frakturen”

24–25 november 2011 på Klinikcentrum, Ultuna, Uppsala

FÖRELÄSARE

Annika Bergström, VMD, Dipl ECVS, specialist i kirurgi

Maria Dimopoulou, Dipl ECVS, specialist i kirurgi

Kursen är godkänd för specialistutbildning i hundens och kattens sjukdomar.

Kursen riktar sig till allmänpraktiserande smådjursvete- rinärer och kursens mål är att ge deltagaren en bred kunskap om diagnostik, behandling och prognos för vanliga frakturer och ligamentskador hos hundar och katter. Stort fokus läggs på praktiska övningar, bland annat gipsövningar och bandageringar. I kursplanen ingår även grundläggande anatomi och patofysiologi.

Välkomna med frågor och anmälan till: Birgitta Östlund Wiberg, Universitetdjursjukhuset, Box 7040, 750 07 Uppsala
Mail: Birgitta.Ostlund.Wiberg@uds.slu.se
Telefon: 018-671382
Sista anmälingsdatum: 4 november 2011
Kostnad: 7 500 kronor exkl moms. I priset ingår kaffe, lunch samt kursmiddag.

Relation mellan hund och människa studerad

CARIN WRANGE, pressansvarig*

I en aktuell licentiatavhandling från SLU har hund-ägare-förhållandet studerats, liksom reaktionen hos hundar som lämnas ensamma hemma. De ensamma hundarna var inaktiva större delen av tiden, men betedde sig olika beroende av tids-längden när ägaren kom tillbaka hem.

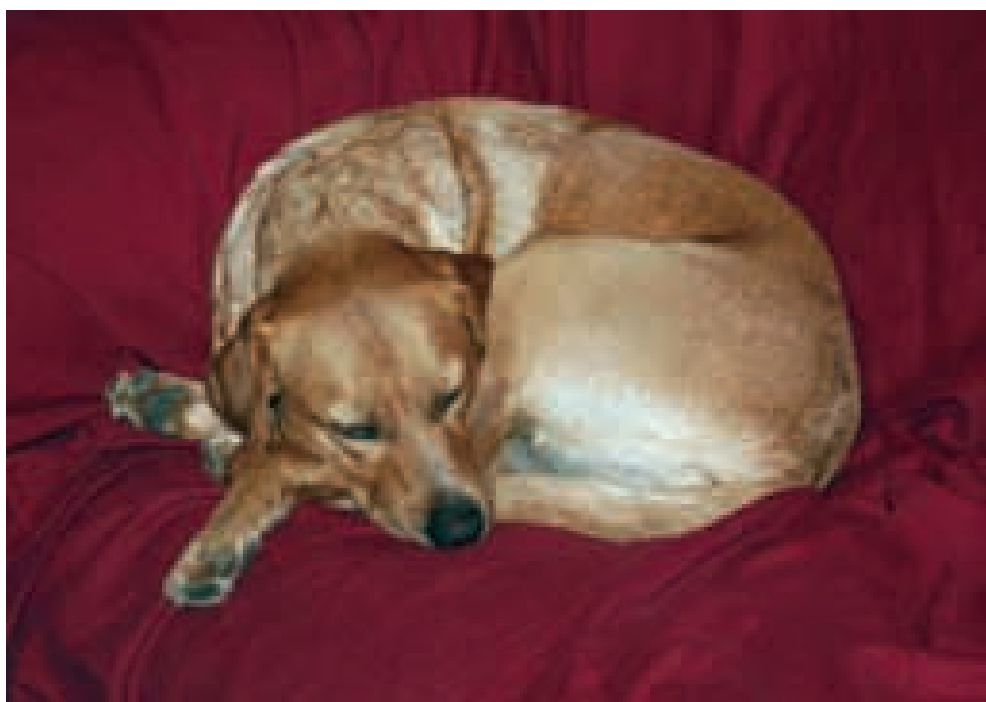
Hur fungerar den känslomässiga relationen mellan människa och hund? Är det möjligt att utvärdera om vissa hundägare har en närmare relation till sin hund än andra? Och vad gör hunden när den lämnas ensam? Kring dessa frågeställningar har husdjursagronomen Therese Rehn forskat. Hon presenterade sina rön i en licentiatavhandling (Betydelsen av det känslomässiga bandet med människan för hundars välfärd) vid SLU den 12 maj.

Hundar har en stor inverkan på människan. Att förstå det känslomässiga bandet mellan hund och människa är viktigt för hur vi väljer att hålla våra hundar. De vardagliga interaktionerna påverkar även hundarnas välfärd.

– Ökad kunskap och förståelse för olika typer av hund-ägare-förhållanden och vad som karakteriserar dessa, skulle kunna hjälpa till att identifiera de orsaker till konflikter i relationen som kan ligga bakom beteendeproblem, säger Therese Rehn.

BEHÖVS MÄTMETODER

För att utvärdera relationen mellan hund och ägare behövs pålitliga mätmetoder. Ainsworth's Strange Situation Procedure (ASSP) är ett test som utformats för att

Det visade sig att hundarna var inaktiva större delen av tiden (92–97 procent) då de var ensamma och att deras beteende inte förändrades över tid.

undersöka bandet mellan små barn (1–2 år gamla) och deras föräldrar.

– Detta test har tidigare använts i flera studier för att värdera relationen mellan hundar och deras ägare, då bandet mellan hund och ägare har liknats vid bandet mellan ett barn och dess förälder, säger Therese Rehn.

I avhandlingen granskades ASSP som ett redskap för att utvärdera bandet mellan hund och människa. Resultaten från denna studie visade att beteende vid återförening samt närhetssökande beteende är tillförlitliga mått på hundens känslomässiga band till en person. Men troligen är ASSP inte ett bra redskap för fortsatt forskning, anser Therese Rehn,

då själva ordningen av händelser i test-situationen har en tydlig effekt på hundens beteende.

ENSAMMA HUNDAR

Ett av kriterierna för att två individer ska kallas känslomässigt bundna till varandra är att de känner obehag vid en ofrivillig separation. Detta skulle kunna orsaka problem för hundar i vårt moderna samhälle då vi oftast inte har möjlighet att vara tillsammans med hunden stora delar av dagen.

Just reaktionen hos ensamma hundar undersöktes i avhandlingen. Therese Rehn valde att studera hur hundar, som inte lider av separationsångest, påverkas

av tidslängden de lämnas ensamma hemma. Det visade sig att hundarna var inaktiva större delen av tiden (92–97 procent) då de var ensamma och att deras beteende inte förändrades över tid.

Däremot betedde sig hundarna olika beroende av tidslängden när ägaren kom tillbaka hem. Efter längre tids separation, från två till fyra timmar jämfört med 30 minuter, var hundarna mer aktiva

och uppmärksamma vid återseendet.

De skakade mer på sig och slickade sig om munnen efter längre tids separation. Hundarna viftade också mer på svansen och var mer kontaktsökande efter de längre separationsperioderna oavsett hur ägaren betedde sig vid återföreningen.

– Resultaten från båda studierna antyder att svansviftning, att slicka sig

om munnen och att skaka på kroppen kan fungera som indikatorer på positiva känslotillstånd hos hund. Detta bör beaktas i ytterligare forskning om känslor hos djur, säger Therese Rehn.

*CARIN WRANGE, pressansvarig, SLU
Kommunikationsavdelning, Box 7077,
750 07 Uppsala.

noterat

Veterinärutbildningen fortsatt populär

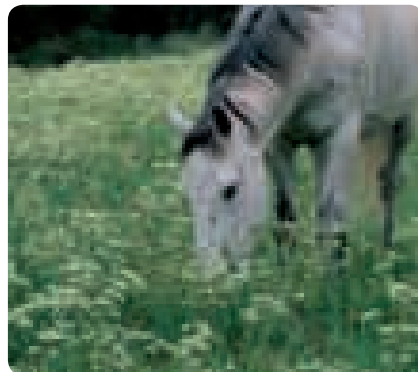
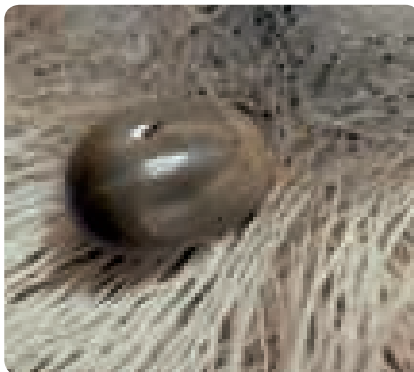
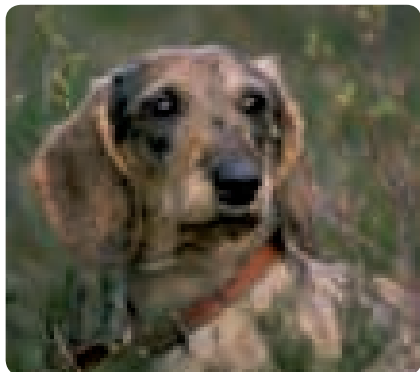
Den 20 april släpptes Verket för högskoleservice (VHS) preliminära statistik över antalet sökande till höstens utbildningar i Sverige. Söktrycket till SLUs utbildningar är fortsatt stabilt, även om

antalet sökande till utbildningsprogram minskade med 4,8 procent. Antalet sökande i första hand, ett viktigt signalvärde, minskade med 2,1 procent.

De mycket populära veterinär- och djursjukskötarutbildningarna behöll sina topplaceringar från tidigare år med 8,6 respektive 25,4 förstahandssökande per utbildningsplats. Bland de utbildningsprogram som fått en nedgång i antalet förstahandssökande finns husdjursveten-

skap, bioteknologi, agronom – mark/växt, samtliga i Uppsala, samt trädgårdsingenjör – odling i Alnarp.

SLU har relativt sett få utbildningsplatser och en mycket hög andel forskning. Varje nominell förändring i antal sökande till kurser och utbildningsprogram får därför ett högre utslag – i procent – än vid andra lärosäten med stora studentgrupper, framhåller universitetet i ett pressmeddelande den 20 april. ■

Nu är fästingarna här. Akut hög feber hos hund och häst? Det kan vara anaplasmainfektion!

När du misstänker akut infektion med anaplasma på hund och häst och vill ha ett snabbt svar.

Skicka ett EDTA-blodprov till SVA för PCR-analys!

SVAR SAMMA DAG!

PCR-analysen detekterar DNA från *Anaplasma phagocytophilum*, bakterien som kan orsaka granulocytär anaplasmos. Bakterie-DNA kan påvisas upp till 1,5 vecka efter att djuret börjat visa symtom. Analysresultatet är normalt klart redan samma dag som provet kommit in till SVA.

FÖR MER INFORMATION om sjukdom, symtom och provtagning se www.sva.se/anaplasma

STATENS
VETERINÄRMEDICINSKA
ANSTALT

Reglerna för införsel av hundar och katter ändras

MARIA CEDERSMYG, leg veterinär, veterinärspektör*

Reglerna för införsel av hundar och katter till Sverige ändras dels den 3 juli 2011, dels den 1 januari 2012. Jordbruksverket sammanfattar här de nya regler som gäller från respektive datum.

Under sommaren och till nästa årsskifte kommer några viktiga förändringar i Sveriges regler för införsel av hund och katt att införas. För en korrekt beskrivning av de nya reglerna kan djurägare hänvisas till Jordbruksverkets hemsida: www.jordbruksverket.se där de kan hitta all information de behöver om införselregler. Under hösten kommer en ny broschyr med alla införselregler att finnas tillgänglig för beställning från webben.

AVMASKNING FORTFARANDE VIKTIGT

Nuvarande regler för avmaskning görs om, men detaljerna är inte klara än. Oavsett hur reglerna för avmaskning kommer att se ut efter 2012 rekommenderar Jordbruksverket fortfarande att hundar alltid avmaskas vid införsel från andra länder.

ID-MÄRKNING ENBART MED MIKROCHIP

Alla djur som ska resa till eller inom EU ska från den 3 juli 2011 märkas med mikrochip. Man får alltså inte märka djur med tatueringar efter den 3 juli, om de ska resa över landsgränsen. Jordbruksverket rekommenderar att veterinärer och djurhälsopersonal uppmanar djurägare med omärkta djur att märka med chip istället för med tatuering, även

Den 1 januari 2012 slopas kravet på antikroppskontroll efter rabiesvaccination av hundar och katter från EU-länder och från listade länder utanför EU.

innan de nya reglerna träder i kraft. Detta kommer att minska risken för misstag vid gränserna. Observera att ISO-chip ska användas för att djurägarna ska slippa ta med egen scanner.

De ägare som har djur som tatuerats före den 3 juli 2011 kan ändå resa om de har ett sällskapsdjurspass eller ett veterinärintyg. I intyget och passet ska

det framgå att tatueringen är gjord innan den 3 juli 2011.

SLOPAD ANTIKROPPSKONTROLL OCH KARANTÄN

Införsel från EU-länder och från listade länder utanför EU

Från den 1 januari 2012 slopas kravet på antikroppskontroll efter rabiesvaccina-

tion från EU-länder och från listade länder utanför EU. Man kan därmed tidigast resa med ett djur då det är cirka fyra månader gammalt. Djuret får tidigast vaccineras mot rabies då det är tre månader och får resa först när det gått 21 dagar efter den första vaccinationen.

Grundkraven för id-märkning, rabiesvaccination och pass eller intyg ändras däremot inte.

Införelse från länder utanför EU som inte är listade

Från den 1 januari 2012 ersätts också kravet på karantän från länder utanför EU som inte är listade. De nya reglerna är: Id-märkning med mikrochip + rabiesvaccination + antikroppskontroll 30 dagar efter vaccination + ytterligare 90

dagars väntetid efter datum för antikroppskontroll + veterinärintyg utfärdat av officiell veterinär.

Karantänssystemet ersätts alltså av rabiesvaccination och antikroppskontroll, men tiden för kontrollen är inte densamma som den vi har nu för djur från EU och listat land. Väntetiden mellan vaccination och blodprov läggs nu istället efter blodprovet, dvs mellan blodprov och resa. Intyget får inte utfärdas förrän de 90 dagarna har gått och djuret tillåts resa.

DJUR SOM UPPFYLLT KRAVEN FÖRE 1 JANUARI 2012

Det finns förstås djur som redan före den 1 januari 2012 har uppfyllt de krav som ställs för att resa enligt de nya

reglerna. Dessa djur får resa genast den 1 januari 2012, förutsatt att de har ett korrekt utfärdat pass eller veterinärintyg.

Exempel: En hund är id-märkt med mikrochip, är rabiesvaccinerad den 25 maj (då hunden var äldre än tre månader) och har godkänd mängd antikroppar i blodprov taget den 30 september, dvs drygt 120 dagar efter vaccination. Denna hund kan få intyg för att resa redan den 1 januari 2012, eftersom blodprovet för antikroppskontroll är taget mer än 90 dagar tidigare.

***MARIA CEDERSMYG**, leg veterinär, veterinärinspektör, Jordbruksverket, 551 82 Jönköping.

noterat

Lågprisveterinär etableras i Malmö

Den 1 juni öppnade företaget CityVeterinären i Malmö, som i sin marknadsföring främst använder sig av låga priser för att locka djurägare.

– Jag slogs av att den stora orättvisa

det innebar att min vän, vars hund blev sjuk, drabbades mycket hårt rent ekonomiskt. Han hade ingen hög inkomst och vart han än vände sig så var priserna desamma: skyhöga. Det behövs förnyelse inom denna traditionella bransch, och det är vad vi vill bidra med, utan att göra avkall på kvalitet eller kompetens, säger Amir Sajadi, VD och medgrundare av CityVeterinären, i ett pressmeddelande den 24 maj.

– Alla ska ha råd att ta hand om sitt husdjur, på samma sätt som man vill ta hand om familjemedlemmar som blir sjuka, säger Morteza Asghary, klinikchef och medgrundare av CityVeterinären.

CityVeterinären har lördagsöppet, erbjuder lägsta-pris-garanti på sina behandlingar och har lokaler i centrala Malmö. Grundarna säger sig gå emot branschkulturen på många sätt för att gynna djurägare och djur. ■

Course in

Corrective osteotomies as treatment for joint diseases and skeletal deformities

Advanced course that require prior knowledge in orthopedic surgery and osteosynthesis.

Theoretical and practical course.
Laboratory on cadaver and plastic bones.
Osteotomies for elbow disease, patella luxation, cruciate rupture and skeletal deformities.

Time: 4–6 October 2011

Place: Accessia AB, Halmstad, Sweden

Organizer: Jennyhill Animal Clinic and Accessia

Mainspeakers:

Michael P. Kowaleski, DVM, Dipl ACVS, Associate Professor, Tufts university, Boston, USA

Jan Räihää, DVM, Phd, Espoo Animal Clinic, Finland

Slobodan Tepic, Phd, Switzerland

Course fee: 2200 euro/SEK 20000 incl VAT before, and 2500 euro/SEK 23000 incl VAT after 1 August 2011. Includes course material, coffee breaks, lunches 4–6 October and dinner 4–5 October. Max 24 participants.

Last day to sign up: 1 September

Sign up: mail elisabet.angeby@telia.com

Questions: *Elisabet Angeby*, mobil 0706-690119,

Sune Jerre, mobil 0703-327511

Sponsored by Kyon AS, Scandivet, Hills and Merial.

Styrelseberättelse för Sveriges Veterinärförbund 2010

Här återges Sveriges Veterinärförbunds styrelseberättelse för 2010, som en del av förbundets årsredovisning. Berättelsen redovisas i förkortad version, för att bli mer överskådlig. Medlemmar som önskar en fullständig berättelse kan beställa en sådan från förbundskansliet, eller läsa den på den lösenordsskyddade delen av förbundets hemsida, www.svf.se.

FÖRBUNDSSTYRELSEN

Förbundsstyrelsens ledamöter under 2010 var Evamari Lewin (ordförande), Anders Forslid (vice ordförande), Karin Lundborg, Per Michanek, Pia Razdan, Suzanne Sandquist, Olof Skarman, Elöd Szanto och Per Jansson (SVS ordförande).

SAMMANTRÄDEN

Förbundsstyrelsen träffades under året sex gånger och sammanträden med förbundsstyrelsens arbetsutskott och tjänstemän hölls 13 gånger. Ordinarie fullmäktigemöte hölls den 3 juni i Stockholm och årsmöte den 10 november i Uppsala.

Förbundets stadgeenliga Veterinärkongress (f d veterinärmötet) arrangerades den 11–12 november i Undervisningshuset på SLU i Uppsala. Fortbildningsdagarna hade den traditionella uppläggningsmed djurslagsvis/områdesvis uppdelade symposier. För tredje gången hade SVF en egen monter med information om förbundet, AVF och FVF som var mycket välbesökt. SVF och SVS stod som arrangörer av produktutställningen i samband med kongressen.

MEDLEMMAR

I tider när många förbund ser sitt medlemsantal sjunka, ökade SVF sitt totala medlemsantal med 114 personer (+4,1%) under 2010. Antalet medlemmar uppgick den 31 december 2010 till 2 889, varav 451 pensionärer och 210 studerandemedlemmar.

Följande medlemmar avled under året:

George Enhörning den 16 januari
Lars Frankenberg den 9 februari
Otto Ronéus den 17 mars
Folke Johnsson den 6 april
Lennart Krook den 24 april
Sven Sörqvist den 9 maj
Nils-Göran Lindborg den 11 maj
Bengt Tibblin den 18 maj
Lars Ekman den 31 maj
Stig Börnfors den 8 juni

Torsten André den 8 juli
Gunnar Ahnfelt den 10 juli
Bengt Ehn den 19 juli
Ulrica Borg den 23 juli
Birger Schantz den 7 augusti
Georgios Toffia den 14 augusti
Kerstin Plym Forshell den 6 oktober
Nils Persson den 11 december

HYLLNINGAR OCH UPPVAKTNINGAR

I samband med medlemmarnas bemarkedagar och dödsfall överfördes på sedvanligt sätt gåvobelopp från förbundets kassa till fonden för extern och intern information.

FÖRBUNDSKANSLIET OCH SVTs REDAKTION

Förbundskansliet omfattade under året Per Carlsson, kanslichef, Anders Lefrell, förhandlingschef, Amelie Lothigius, ombudsman, Christina Arosenius, generalsekreterare SVS, Johan Beck-Friis, informationschef och ansvarig utgivare SVT, Suzanne Fredriksson, journalist (deltid), Rune Koskinen, kamrer (deltid), Birgitta Ahlkvist, sekreterare – SVT (deltid), Brita Trybom, sekreterare – SVT (heltid), Marianne Lundquist, sekreterare – SVS, Birgitta Larsson, ekonomi, Karin Henriksson, administrativ assistent – SVF, Anders Norgren, vaktmästare (timanställd). Förbundsordförande Evamari Lewin hade också regelbundet en del av sin ordförandetid förlagd till kansliet.

KANSLIETS VERKSAMHET

För planering m m av den reguljära kansliverksamheten hölls regelbundna möten med hela kanslipersonalen. Kvalitetssäkringsarbetet avseende kansliverksamheten fortsatte, främst avsett dokumentation av rutiner, verksamhet, extern representation i olika grupper m m.

Arbetsbelastningen var fortfarande i vissa avseenden ett problem, framför allt i SVS verksamhet på grund av det

växande antalet specialistutbildningsprogram och allt fler aspiranter främst i smådjursprogrammet. Även föreningarnas verksamhet ökar och de behöver därför mer kanslistöd avseende medlemsregistret, enkäter etc men även förhandlingsstöd. Medlemsregistret har stor betydelse i förbundets dagliga verksamhet och för den strategiska utvecklingen, samtidigt som det skapar ökade arbetsuppgifter.

Registrering av arbetstidens fördelning på olika frågor utfördes som ett underlag för de ekonomiska beräkningarna av kanslitjänster som föreningarna köper. Uppföljningen av den nya verksamhets- och kostnadsfördelningen mellan huvudförbundet SVF och AVF respektive FVF fortsatte.

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP

För verksamheten inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap under året hänvisas till separat verksamhetsberättelse.

ALLMÄN VERKSAMHET Remisser

Besvarande av remisser utgör en stor del av förbundets verksamhet där sektioner och föreningar samt kansli lägger ner mycket tid. Remisshandlingen sker enligt en av styrelsen fastställd rutin där sektionernas och föreningarnas synpunkter utgör grunden. I och med den nya organisationen där föreningarna enbart medverkar i remissarbetet avseende frågor som ligger inom respektive förenings stadgereglerade mandat, har belastningen på sektionerna ökat avsevärt. Under 2010 besvarade förbundet 17 remisser. Remissvaren läggs fortlopande ut på förbundets webbsida.

Fullmäktige

Den 3 juni hölls ordinarie fullmäktigemöte. Utöver stadgereglerade förhandlingar förelåg två motioner: ”Mandatperiodernas längd”, samt

”Inre åtgärdsprogram”. Därutöver diskuterades den nya behörighetslagen, ansvarsnämnden, samt apoteksfrågor. Det beslutades även om hedersutmärkelser som delades ut senare under året i anslutning till jubileumsfirandet.

Val till fullmäktige och förbundsstyrelsen

Nomineringsprocessen av kandidater till förbundsstyrelse, SVS och fullmäktige 2011 liksom valproceduren genomfördes planenligt. Problemen med att få in ett tillräckligt stort antal nomineringar till fullmäktige kvarstod. Valdeltagandet vid 2010 års val var 20,0 procent. Valresultatet presenterades i SVT 1/11.

Förbundsstyrelsens arbete

Förbundsstyrelsens arbete präglades av strategiska frågor och externt på hur förbundet kan göras synligare och ta initiativ till marknadsföring av veterinäryrket i samhället. Vid årets gemensamma möte med SVS kollegium och förbundsstyrelsen diskuterades utöver veterinärkongressen/plenarsessionen och förbundets interna remisshandling även effekter av behörighetsutredningen som trädde i kraft den 1 januari 2010.

Utvärdering och utveckling av den nya organisationen

En temadag om utvärdering och utveckling av den nya organisationen genomfördes den 16–17 september på Krusenbergs Herrgård utanför Uppsala. Inbjudna till diskussionen var styrelserna för SVF, AVF och FVF och SVS kollegium och generalsekreterare, kansliets jurister och kanslichef samt ordföranden i omorganisationsgruppen Torsten Jacobsson. Efter en genomgång av bakgrunden till omorganisationen gavs en nulägesbeskrivning där styrkor, svagheter, hot och möjligheter gick igenom. Demokratifrågor, såsom valdeltagande, årsmöte och nomineringsprocess, ägnades

särskilt intresse. Framtidsvisioner för SVF och vägen dit samt genomförandet av en medlemsenkät är exempel på frågor som ska tas upp senare i processen. Mötet beslutade att tillsätta en arbetsgrupp för en fortsatt utvärdering. Gruppen består av de respektive ordförandena i SVF, SVS, AVF och FVF samt kanslichefen.

Ett första ordförandemöte hölls på länsstyrelsen i Linköping den 4 november tillsammans med särskilt inbjudna Torsten Jacobsson och tidigare ordföranden i AVF Torkel Ekman.

Vid förbundsstyrelsens seminariedag den 29 november var huvudämnet "Utvärdering och utveckling av den nya organisationen". Som en del i detta arbete kommer en utvärdering av specialistutbildningarna, steg 1 att genomföras. Lennart Granström som fått i uppdrag att ansvara för utredningen presenterade sitt förslag till upplägg och metod.

Apoteksmarknaden

I och med omregleringen av apoteksmarknaden upphörde kravet på apoteksaktörer att ombesörja telefonarvoden den 1 juli 2010. Veterinärförbundet uppmärksammade detta och arbetade på olika sätt för att apotekens hantering av receptarvoden ska återupptas. I en skrivelse till Läkemedelsverket i juni påtalade förbundet risker för försämrade lagerhållning av

och tillgänglighet till djurläkemedel då ansvaret för detta fördelas mellan olika apotekskedjor. I en paneldebatt med rubriken "Vem har makten över läkemedel för djur?" arrangerad av Läkemedelsakademien under Läkemedelskongressen i november, deltog förbundsordföranden som moderator.

Länsveterinärernas arbets-situation

Förbundet uppmärksammade särskilt länsveterinärernas arbetssituation med anledning av att länsstyrelserna tog över ansvaret för djurskyddskontrollerna från kommunerna i januari 2009. Även inom andra områden har arbetsuppgifter tillkommit såsom kontroll av livsmedel och smittskydd, animaliska biprodukter och primärproduktion samt kontroll av djurhälsopersonal. Den ostrukturerade arbetssituationen uppmärksammades av Arbetsmiljöverket som i en rapport från länsstyrelsen i Skåne (februari 2010) efterlyste rutiner för hur den hårt arbetsbelastade enheten ska planera verksamheten. SVFs ordförande kallade till ett möte den 14 juni på länsstyrelsen i Östergötland för att diskutera länsveterinärernas arbetsuppgifter och arbetssituation. Deltagande vid mötet var Per Jonsson, länsveterinär i Sörmland och ordförande i SVS, Torsten Jacobsson, länsveterinär i Östergötland och ordförande i Läns-

veterinärföreningen, Lars-Erik Staberg, vice ordförande i AVF samt kanslichef Per Carlsson.

Hernqvistdagen 2010

Som en del av aktiviteter kopplade till veterinärförbundets 150-årsjubileum arrangerades ett seminarium om zoonoser och antibiotikaresistens i samband med Hernqvistdagen den 11 maj. Programmet genomfördes i samverkan mellan Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) i Skara och Sveriges Veterinärförbund, med Karin Östensson som SVF-ansvarig. Moderator var Anders Forslid. Rubriken "Från boskapsot till nya hot för människor och djur" appellerar till EUs djurhälsostategi 2007–2013 (Common Animal Health Policy; CAHP) med devisen "Animals + Humans = One Health". Arrangemanget som rönte stor uppskattning samlade cirka 70 deltagare.

SVFs 150-årsjubileum

Den 6 oktober fyllde Sveriges Veterinärförbund 150 år vilket firades med seminarium och boksläpp av jubileumsboken i gamla "Stutis" lokaler i Stockholm. Detta lockade cirka 150 medlemmar att delta, vilket föranledde en dubblering av programmet. Redaktörerna för Jubileumsboken, tillika medlemmar i jubileumskommittén, bestod av Ingmar Jämtne, Lars-

Erik Appelgren och Karin Östensson (jubileumsgeneral).

På kvällen bjöds till stor galamidag i Gyllene salen i Stockholms Stadshus för cirka 300 personer. De utländska gästerna representerade WVA (World Veterinary Association) och FVE (Federation of Veterinarians of Europe) samt de nordiska veterinärförbunden. En höjdpunkt under kvällen var utdelningen av förbundets hedersutmärkelser. Fyra medlemmar erhöll guldmedalj: Lars-Erik Appelgren, Stig Einarsson, Kalle Hammarberg och Anna Tidholm. Två personer utnämndes till hedersledamöter: Nancy de Briyne från FVE och Karin Östensson.

Arbetsgrupper

Förbundsstyrelsen arbetar målmedvetet sedan några år med arbetsgrupper för hantering av större frågor. Flertalet arbetsgrupper har ett begränsat uppdrag avseende en specifik fråga medan ett fåtal har karaktären av en mera långsiktig bevakning av ett visst område.

Ekonomigruppen (permanent)

Elöd Szanto, Olof Skarman, Karin Lundborg, Evamari Lewin samt från kansliet Per Carlsson.

Grundutbildningsgruppen (permanent)

Evamari Lewin och Anders Forslid.

Marknadsföringsgruppen

Anders Forslid, JK Larsson, Olof Skarman, samt från kansliet Per Carlsson. Arbetet har pågått under året men har inte gått så fort som gruppen önskat.

Manifestation av veterinäryrket/ kompetens

Per Michanek, Christina Arosenius, Johan Beck-Friis.

Gruppens uppgift är att initiera olika typer av aktiviteter för att informera om vad veterinär kompetens står för och göra den mera känd i samhället.

Arbetsmiljögrupp

Evamari Lewin, Fredrike Ritter och Johanna Habbe. Gruppen skall arbeta med arbetsmiljöfrågor främst med inriktning mot psykosociala frågor.

Ägarstrukturen inom smådjurs- och hästsjukvården

Olof Skarman är inom förbundsstyrelsen ansvarig för denna arbetsgrupp som bildades 2009. Gruppen ska belysa ägarstrukturen inom smådjurs- och hästsjukvården (där många djur- ➤

*Semesterstängt
på SVFs kansli 18–29 juli*

*Vi önskar alla en riktigt
skön och avkopplande sommar!*

FOTO: SUZANNE FREDRIKSSON

- sjukhus och kliniker drivs i stiftelseform) och hur den kan påverka situationen för medlemmarna avseende såväl konkurrenssituationen som löner och andra anställningsvillkor.

Regeringsproposition där SVF agerat

En ny organisation för veterinär service och vid utbrott av smittsamma djursjukdomar

Propositionen om veterinära fältverksamheten (2008/09:211) överlämnades till riksdagen i maj 2009. Arbetet fortgick under 2010 med att bevaka och vidta nödvändiga åtgärder då det gäller genomförandet av förändringen av den veterinära fältverksamheten. Detta gäller särskilt upphandling av veterinära tjänster från Jordbruksverket avseende jour och beredskap samt offentliga tjänster. Av de upphandlingar som utannonserades under året vanns samtliga av DVO – endast ett anbud inkom från företagande veterinär. Den 20 oktober besökte ordföranden i Företagande

veterinärers förening (FVF) Johanna Habbe tillsammans med SVFs ordförande Jordbruksverket för att diskutera upphandlingsprocessen. Upphandlingarna har tills vidare avbrutits i avvaktan på enkät- och intervjuvar från ett antal företagare i de aktuella områdena.

Statliga utredningar där SVF agerat

Djursmittutredningen

I december 2007 beslutade regeringen (Dir 2007:175) att tillsätta en utredning för översyn av lagstiftningen om smittsamma djursjukdomar m m, den så kallade Djursmittutredningen (Jo 2007:05). Utredningen skulle se över lagstiftningen och analysera behovet av åtgärder från samhällets sida för att bekämpa djursjukdomar och zoonoser. I uppdraget ingick också att utreda om det är möjligt att ersätta dagens skattefinansiering med en annan form av kostnadsdelning mellan stat och privat sektor. Utredningstiden förlängdes under året till januari 2011.

Översyn av djurskyddslagstiftningens utformning och innehåll

I juni 2009 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare för att göra en bred översyn av den samlade djurskyddslagstiftningen och lämna förslag till ny djurskyddslag och förordning samt analysera hur lagstiftningen kan moderniseras, förklarade och bli mera flexibel och målinriktad. Till utredare utsågs Eva Eriksson, landshövding i Värmlands län. Referensgruppen tillsattes i november och där representeras SVF av Lotta Berg, Skara. Arbetet fortgår och utredningstiden förlängdes till november 2011.

Uppvaktnings

Uppvaktnings av jordbruksministern

I mitten av januari uppvaktade företrädare för den svenska lantbruksnäringen tillsammans med SVFs ordförande jordbruksministern i frågan om tilläggsgarantier för vissa djursjukdomar. Tilläggsgarantier syftar till att

skydda länder från allvarliga smittsamma sjukdomar som landet är fritt från eller har utrotat. Bakgrunden är att Sverige blivit anmäld till EU-kommissionen för vägran att införliva gällande EU-direktiv om handel med nötkreatur och svin. Anmälaren anser att Sverige bryter mot regelverket genom att hävda icke-färdigförhandlade tilläggsgarantier för vissa djursjukdomar. Vid uppvaktningen underströks det nära sambandet mellan folk- och djurhälsa, i enlighet med EU:s "One Health-koncept", när det gäller zoonoser och antibiotikaresistens. Likaså framhölls betydelsen av att Sverige fullföljer förhandlingarna för att ge det skydd som de svenska tilläggsgarantierna ger.

I oktober deltog SVFs ordförande och informationschef i en uppvaktning hos jordbruksministern angående EU-handlingsplan gällande sällskapsdjur. Mot bakgrund av den ökade handeln med sällskapsdjur med ökad risk för smittspridning av allvarliga djursjukdomar och zoonoser

Sommarvecka/höstweekend i Stockholm

Erbjuder femrumsvård i äldre stil centralt i Vasastan Stockholm till veterinär mot att du bor och ser till vår katt som har hälsoproblem. Du får inte medta egna djur p g a infektionsrisken.

Tacksam för en snar kontakt, Eva Ringdahl Hålam, e-post halam@comhem.se

Delägare/konsult sökes

Vill Du ta eget ansvar i välutrustad klinik söder om Göteborg? 50% arbetstid första året. Då har vi ett förslag... www.kullaviksvet.se

VETERINARY CHIROPRACTIC

International Academy of Veterinary Chiropractic The Original Basic Veterinary Chiropractic Course

Course Dates:

- Module I Sacropelvic: October 19th – 23th, 2011
- Module II Thoracolumbar: November 30th – December 4th, 2011
- Module III Cervical: January 18th – 22nd, 2012
- Module IV Extremities: February 22nd – 26th, 2012
- Module V Integrated: March 28th – April 1st, 2012

Instructors:

Dr. Dennis Eschbach (USA), Dr. Donald Moffatt (CAN), Dr. Heidi Bockhold (USA), Dr. Sybil Moffatt (GER) and others.

Location: Sittensen, Northern Germany

Course language: your Choice of English or German

Course fee: €5250, Individual modules: €1100

Please check our course dates for the IAVC Basic Course also taught at the AECC College in Bournemouth/England!

Further information: www.i-a-v-c.com

International Academy of Veterinary Chiropractic

Dr. Donald Moffatt

Dorfstr. 17, 27419 Freetz, Germany

Tel: +49 4282 590099, Fax: +49 4282 591852

E-mail: info@i-a-v-c.com

betonades vikten av att sällskapsdjuren införlivas i den andra handlingsplanen för djurens välfärd 2011–2015.

Medverkan i externa samarbetsgrupper, råd m m

Jordbruksverkets smittskyddsråd
Smittskyddsrådet syftar till att genom samarbete utveckla den förebyggande djurhälso- och djursjukvården samt beredskapen inför smittsamma djursjukdomar. SVFs representanter i rådet var förbundsordförande (ordinarie) och vice förbundsordförande (suppleant). Rådet hade fyra möten under 2010 varav två var mera allmänna och två temamöten. Vid varje möte utbyts aktuell information om djurhälso- och djursjukvården nationellt och internationellt.

Jordbruksverkets försöksdjursråd
Rådet inrättades 2008. SVFs representant är vice förbundsordförande Anders Forslid.

Jordbruksverkets djurskyddsråd
Förbundet deltog i Jordbruksverkets djurskyddsråd där Kalle Hammarberg (ordinarie) och Stefan Gunnarsson (suppleant) representerar SVF efter förslag från förbundets djurskyddskommitté.

Samarbetsgrupp inom hästområdet
Jordbruksdepartementet inrättade 2004 en samarbetsgrupp inom hästområdet. Syftet var att skapa ett forum för diskussion och information i aktuella frågeställningar kring hästverksamhet. Departementet utsåg Evamari Lewin till ordinarie ledamot för SVF och Nils Ronéus till suppleant, efter förslag från förbundet.

Jordbruksverkets referensgrupp för hästfrågor
Detta är en grupp som ska fungera som referensgrupp till Jordbruksverket i hästfrågor inom områdena avel, smittskydd och djurskydd. SVF representerades av Evamari Lewin.

Ridsportförbundets djurskyddskommitté
SVF representerades av Evamari Lewin.

Läkemedelsnämnden
Per Jonsson, ordförande i SVS, representerade SVF i Läkemedelsnämnden.

Samrådsgrupp SVF – "näringen"
Samrådet mellan Sveriges Veterinärförbund och lantbruksnäringen (LRF, Svensk Mjolk, Swedish Meats, Svensk Fågel, Svenska Ägg och Svenska Djurhälsovården) pågick även under 2010.

SVF representerades av förbundsordföranden, SVS generalsekreterare och informationschefen. Mycket av arbetet fokuserades på smittskydd, antibiotikaresistens och zoonoser, med anledning av den pågående djursmittutredningen.

Samverkansgrupp med SKK mot extremavel hos hund
På initiativ av SVF och med gott gensvar från Svenska Kennelklubben (SKK) skapades 2007 en samverkansgrupp med syfte att främja sund hundavel och stävja den extremavel som förekommer inom vissa hundraser. Under 2010 hade samverkansgruppen två möten. SVFs representanter i gruppen var under 2010 informationschef Johan Beck-Friis, SVF och Lotta Möller, smådjurssektionen, SVS. Till gruppen kopplades under 2010 även representanter för Jordbruksverket och SLUs nationella centrum för djurvälfärd.

Saco/SalusAnsvars Inkomstförsäkrings AB
Samtliga Saco-förbund är delägare i SalusAnsvar Inkomstförsäkrings AB. Saco-förbunden äger 51 procent och SalusAnsvar äger 49 procent. SVFs ägarandel står i proportion till medlemsantalet och förbundets aktieinnehav är ca 0,1 procent av den totala aktiestocken. SVF representerades av kanslichefen på bolagsstämman som hölls i SalusAnsvars lokaler den 26 maj 2010.

Sacos vårdförbundsgrupp
Regelbundna vårdförbunds möten har hållits, där representanter för de vårdrelaterade förbunden inom Saco diskuterar gemensamma frågor fyra gånger per år. En del av vårdförbunden var aktiva under Almedalsveckan på Gotland. Förbundsordföranden deltog i en del aktiviteter och informerade vid Kristdemokraternas frukostmöte om märkning av kött från obedövade respektive bedövade djur med anledning av ett förslag från EU-kommissionen.

Övrigt
Utöver den representation som nämns på andra ställen i årsberättelsen är förbundet representerat externt i AEA, Agria (styrelse, veterinärpanel, skadeprovsnämnd häst respektive smådjur, produktkommitté häst respektive smådjur), Apotekarsocieteten, sektionen läkemedel för djur, Ifs skadeprovsnämnd, Rasehorns stiftelse, Saco (kongress, ordförandemöte, kanslichefsgrupp, ekonomigrupp, juristgrupp, Saco-S, Saco-P, arbets-

KOLLEGIALT NÄTVERK veterinärer stödjer veterinärer

ett självständigt nätverk bestående av veterinärer som på ideell grund står till förfogande för kolleger som behöver en samtalspartner när livet känns komplicerat. Vi lyssnar och ger stöd efter bästa förmåga till kolleger med personliga problem med anknytning till yrket eller som av annan anledning sviktar socialt, psykiskt eller fysiskt.

Syftet med det Kollegiala Nätverket är att veterinärer enkelt och snabbt ska kunna få stöd av en medmänniska som samtidigt är väl förtrogen med veterinärens livsvillkor. Anledningen

till att ta kontakt kan till exempel vara ohälsa, stress, privata problem och kriser, utbrändhet, mobbing, hot eller anmälan till Ansvarsnämnden för djurens hälso- och sjukvård.

Sveriges Veterinärförbund har initierat verksamheten och stödjer nätverket med återkommande utbildning. Nätverket är tillgängligt för alla veterinärer i Sverige oavsett medlemskap eller inte i förbundet. Du väljer själv bland de kolleger som valt att vara samtalspartner och som är listade nedan. Naturligtvis garanteras du sekretess och du kan också välja att vara anonym.

Nätverkets medlemmar:

Namn	Ort	Telefon	Fax	E-post
Sten Berggren	Trosa	0156-136 84	0156-132 34	-
Eva von Celsing	Eskilstuna	016-292 93, 291 03	016-292 93	hvarsta.vet@telia.com
Ilmars Dreimanis	Laholm	0430-600 11, 0730-60 10 08	-	imsestina@hotmail.com
Florin Gurban-Marcu	Höör	0413-290 49, 073-349 79 98	-	florin.gurban@telia.com
Erik Kjellgren	Arboga	0589-169 78, 192 80	0589-192 86	kjellgren.erik@telia.com
Herbert Lundström	Vänersborg	0521-660 99	-	hebbe@gotanet.se

► miljögrupp, chefsgrupp, lönestatistikgrupp), Strama-VL (Strategigrupp för rationell antibiotikaanvändning inom veterinär- och livsmedelssektorn), SVAs projektråd, Svenska Blå Stjärnans centralstyrelse, Svenskt Sigills kriterieråd, Vårdförbundsgruppen, Veterinärhusnämnden (styrelsen för veterinärstudenternas kårhus, SLU), World Veterinary Association (WVA) m fl. Verksamheten i några av dessa tas upp mera ingående på andra ställen i styrelseberättelsen.

Utdelning av bidrag, stipendier m m

Från Understödsfonden med flera fonders gemensamma förvaltning delades under 2010 ut sammanlagt 127 200 kr i understöd och 74 800 kr stipendier.

Arbetsmiljö

Det operativa arbetet med arbetsmiljöfrågor ligger numera inom AVFs och FVFs mandat och ansvar. Förbundsjuristen Amelie Lothigius deltog dock för SVF i Sacos arbetsmiljögrupp. Arbetsmiljögruppen tog fram en handbok för skyddsombud.

Lönestatistik

Under 2010 skickades lönestatistikenkäten ut, via e-post för femte året i rad, till samtliga anställda förbundsmedlemmar, såväl privat som offentligt anställda. Enkäten kunde besvaras via webbverktyg på förbundets hemsida. Pappersenkät skickades ut till dem som inte besvarat enkäten eller inte kunde svara via webben. Svarefrekvensen var ca 80 procent för privatanställda och ca 73 procent för statligt anställda.

Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa (AEA)

Akademikernas Erkända Arbetslöshetskassa, AEA, administrerar arbetslöshetsförsäkringen för Sacoförbundens medlemmar. Avgiften var under 2010 90 kr/månad vilket gör AEA till en av de billigaste a-kassorna i landet.

AEA leds av en styrelse som utses av den årliga föreningsstämman, där AEAs medlemsförbund är representerade. Veterinärförbundet representeras vid föreningsstämman av kanslichef Per Carlsson. Sedan den 1 januari 2007 går kontakten mellan veterinärförbundets medlemmar och AEA direkt mellan parterna, utan att förbundet är inblandat.

Saco

Medlemsutveckling

Saco består idag av 23 medlemsförbund. Sacoförbunden ökade under

2010 med sammanlagt 12 797 medlemmar (+ 2,1 %) och redovisade den sista december 2010 617 706 medlemmar, den största medlemsciffran i Sacos historia.

Ordförandekonferenser

Under året arrangerade Saco tre ordförandekonferenser. Vid dessa medverkade SVFs förbundsordförande och kanslichefen.

Lönerna

Inom lönebildningsområdet genomförde Saco olika aktiviteter i syfte att bygga upp kunskap om lönebildning och dess ändrade förutsättningar samt att analysera konsekvenserna av decentraliserad lönebildning. Sedan år 2003 har olika projekt inom området resulterat i många rapporter. Under året påbörjades arbetet med projektet "Lönestrukturen för akademiker" i form av litteraturgenomgångar och införskaffande av data. En första uppsats kommer att ingå i Livslöneantologin. Arbetet med rapporten "Löneskillnader mellan kvinnor och män då lönebildningen är decentraliserad" var i slutskedet och presenterades våren 2011.

Arbetsrätten

Saco deltar i nätverket Saco-J, som består av jurister från förbunden och chefuristerna vid Saco. Gruppen fungerar som ett kunskaps- och discussionsforum, där också information sprids om de aktuella frågor som Saco arbetar med på arbetsrättens område. En programkommitté planerar innehåll i nätverkets träffar. Saco-J har träffats regelbundet under året.

Skatterna

I juni 2010 presenterade Saco rapporten "Inkomstfördelningen som ett resultat av arbetet, lönen och skatterna" som analyserar varför inkomstfördelningen ser ut som den gör och nyanserar bilden av skatternas fördelningseffekter.

Ett skatteseminarium anordnades i Almedalen kring frågan om hur ett funktionellt skattesystem skulle se ut.

Akademikern som företagare

Saco arrangerade åtta inspirationsdagar, för företagare bland förbundens medlemmar, i Göteborg, Malmö, Stockholm, Västerås och Umeå. Saco har sedan flera år satsat på att bygga ut och förbättra sin service gentemot de medlemmar som är företagare. Av Sacos ca 618 000 medlemmar utgör ca 55 000 egenföretagare, varav 50 procent bedriver sin verksamhet på heltid.

Arbetet med en enkät om företagande till förbundens medlemmar påbörjades också.

Rekryteringsbefrämjande åtgärder

Vid kongressen 2009 antogs styrelsens rekryteringsproposition. I den konstateras att det är viktigt med en hög organisationsgrad, samverkan mellan förbunden och Saco är viktig för ett lyckat resultat.

Det övergripande syftet med projektet är att behålla befintliga medlemmar samt attrahera nya medlemmar. Det ska ske genom att förbunden och Saco tillsammans kraftsamlar inom fem områden under kongressperioden: akademikern som chef (chefs- och ledarskapsfrågor), akademiker som företagare (egenföretagarfrågor), livslön, studentfrågor, utbildning och forskning.

Kanslichefsmöten

Sacoförbundens kanslichefer och förbundsledare träffas regelbundet för att diskutera förbundsgemensamma frågor.

Saco Lönesök

Veterinärförbundet är med i Saco Lönesök, en databas för Sacoförbundens medlemmar som bygger på statistikuppgifter från 300 000 akademiker. Saco Lönesök nås bland annat via SVFs hemsida.

Förhandlingssammanträden

Under året deltog Anders Lefrell i möten med Representantskapet i Saco-S för förberedelser av kommande centrala avtal på statliga sektorn och Amelie Lothigius i motsvarande möten med bland annat Akademiker-Alliansen (kommunala sektorn) och Saco-P (privata sektorn).

KOLLEGIALT NÄTVERK

Veterinärförbundet bildade 1999 ett nätverk som bestod av åtta veterinärer som på ideell grund står till förfogande som samtalspartner, då någon behöver prata om sin situation på arbetet eller i privatlivet. Medlemmar i SVFs kollegiala nätverk 2010 var Sten Berggren, Eva von Celsing, Erik Kjellgren, Herbert Lundström, Florin Gurban-Marcu och Ilmars Dreimanis.

INTERNATIONELLT

SAMARBETE

Det nordiska samarbetet

Ordförandekonferenser

Under 2010 hölls två nordisk/baltiska ordförandekonferenser i anslutning till FVEs generalförsamlingar. Vårsmötet hölls i Basel, Schweiz och där deltog Sverige. Höstens FVE-möte i Bryssel,

och därmed även det nordiska ordförandemötet, förlades samma vecka som veterinärkongressen med följd att Sverige inte kunde delta i ordförandemötet. Vid vårmötet diskuterades de två skrivelser de nordiska förbunden gemensamt skulle presentera vid FVE-mötet. En om märkning av kött från religiös slakt och en om att avskaffa simultantolkningen vid mötena i generalförsamlingen. I övrigt diskuterades dels viktiga FVE-frågor inför mötet och dels aktuella frågor i respektive land. Endast Lettland deltog av de baltiska länderna. Under 2010 var Finland värd för mötena.

Nordisk grupp för fort- och vidareutbildning

Sedan ett antal år finns en samarbetsgrupp för utbildningsfrågor med deltagande av SVF/SVS och det norska och danska förbundet. Vid några tillfällen har även det finska veterinärförbundet deltagit. En fråga som så gott som alltid finns på dagordningen är den samnordiska utbildningen för "ögonlysare". Årets möte hölls i Köpenhamn i september med deltagande av Johan Beck-Friis från Sverige.

NKVet

Enligt överenskommelse mellan NKVet och de nordiska förbunden var Sveriges representanter i NKVet, Anders Engvall och Arvid Ugglå, inbjudna till ett av förbundsstyrelsens möten. Endast Anders Engvall hade möjlighet att komma. Syftet är att styrelsen årligen skall hållas informerad om pågående och planerad verksamhet inom NKVet. NKVet har numera en egen hemsida, www.nkvet.org. NKVets konferens i Oslo den 27–28 oktober handlade om bluetongue. NKJ kommer även fortsättningsvis att delfinansiera NKVets verksamhet. Planering pågår inför en konferens om klimatförändring.

Federation of Veterinarians of Europe (FVE)

Representation

FVE är språkrör och viktig lobbyingorganisation för veterinära frågor på Europaplanet och är den instans som EU-politikens olika strukturer vänder sig till. Flertalet frågor inom veterinärsektorn i de enskilda länderna styrs från EU-nivå och FVE är därför en betydelsefull organisation. Den svenska delegationen i generalförsamlingen och i FVEs olika sektioner har bestått av förbundsordföranden Evamari Lewin (generalförsamlingen och praktikersektionen), Margareta Widell (hygiensektionen), Per Sahlander (sektionen för officiella veterinärer), Karin

Östensson (sektionen för veterinärer inom industri, forskning och utbildning). Därutöver har informationschef Johan Beck-Friis och SVS generalsekreterare Christina Arosenius, som är kontaktperson för FVE i förbundet, i allmänhet deltagit i de årliga mötena. Under 2010 hölls vårens möte i Basel, Schweiz och höstmötet som vanligt i Bryssel. På grund av höstmötets kollision med veterinärkongressen deltog endast Margareta Widell och Per Sahlander i mötet i Bryssel.

Aktuella frågor och verksamhet

Rapporter från årets möten har presenterats i SVT nr 11/10 och 1/11. Mötet i Basel var ovanligt okontroversiellt, den hetaste frågan var den om simultantolkningen som de nordiska länderna förde fram. FVE arbetar sedan en tid också med en strategiplan men det förslag som presenterades i Basel ansågs inte färdigt och fick gå tillbaka för ytterligare bearbetning. Övriga frågor som diskuterades var obedövad kastration av smågrisar, olaglig handel med valpar över gränserna och djurläkemedel. Även antibiotika och resistensproblematiken berördes. I hygienutskottet arbetar man med frågor om modernisering av köttbesiktningen, man vill utveckla stelbenta krav och ersätta dem med bättre anpassade metoder. Vid höstmötet i Bryssel antogs sedan strategidokumentet och tolkfrågan tog ett stort steg framåt genom ett beslut att vårmötet 2011 enbart hålls på engelska, även om inget formellt beslut togs för framtiden.

Arbetsgrupper och permanenta kommittéer

Sverige hade under 2010 en blygsammare representation i olika arbetsgrupper än tidigare. SVF medverkade under 2010 i arbetsgruppen rörande Food Safety (Margareta Widell, ordf) Även den permanenta European Coordinating Committee on Veterinary Training (ECCVT) har en svensk ledamot (Karin Östensson).

World Veterinary Association (WVA)

SVFs tidigare ordförande Karin Östensson är sedan 2008 "councilor" för Europa i WVA.

INFORMATIONSVERSAMHETEN

Svensk Veterinärtidning

Svensk Veterinärtidning (SVT) är medlemstidning för Sveriges Veterinärförbund. Förutom förbundets medlemmar prenumererar ett antal institutioner, bibliotek, myndigheter

och dagstidningar på Svensk Veterinärtidning. Upplagan (TS Fackpress) var under 2010 3 100 ex. Tidningen är den kanal genom vilken information till och mellan veterinärer huvudsakligen sprids, och den är därför den viktigaste informationskällan för veterinärförbundets medlemmar.

Under 2010 var Johan Beck-Friis chefredaktör och ansvarig utgivare, med Christina Arosenius som biträdande redaktör. Under hela året arbetade Suzanne Fredriksson som journalist vid tidningen på 60 procents tjänst. Brita Trybom hade en heltidstjänst som redaktionssekreterare, främst som ansvarig för annonser och annonsörskontakter. Birgitta Ahlkvist hade ett uppdrag som korrekturläsare motsvarande 20 procents tjänst. Prenumerationsregistret handlades av Karin Henriksson.

Material till tidningen inkom under året i stor mängd, såväl vetenskapliga artiklar som reseberättelser, insändare etc. Tidningens layout från 2003 vidareutvecklades under 2010. Layoutuppdraget sköttes under hela året av Exponera. Under året planerades och upphandlades en ny läsundersökning i samarbete med SKOP. Undersökningen ska genomföras våren 2011. Johan Beck-Friis startade under året ett fördjupat samarbete med chefredaktörerna för de andra nordiska veterinärtidningarna. Ett redaktörmöte hölls i Helsingfors och ett i Köpenhamn under 2010.

Det samarbetsavtal som 1997 knöts mellan SVT och annonsförlägningsfirman Annonshuset AB löpte vidare under 2010. Annonshuset sålde randannonser för SVT i samma omfattning som under föregående år. Liksom tidigare resulterade arbetet i ett ekonomiskt överskott för tidningen.

Volym 62 av Svensk Veterinärtidning utkom med 16 ordinarie nummer, varav ett dubbelnummer. Antalet trycksidor var 1 048. Dessutom gavs en pappersutgåva av "Antibiotikapolicy för hund- och kattsjukvård 2009" ut under året.

Hemsidan

Veterinärförbundets hemsida www.svf.se omarbetades helt under 2009 och den nya sidan började publiceras i mars 2010, som ett led i SVFs 150-årsfirande. Senare under året tillkom egna undersidor för AVF och FVE. Hemsidan bygger på publiceringsverktyget Episerver.

SVF-sidan används för direktinformation till förbundets medlemmar i ärenden som kräver snabb publicering. Föregående års framgångsrika interaktiva verksamhet fortsatte, med elek-

troniskt ifyllande av lönestatistik och röstning i SVFs personval via hemsidan.

Huvudansvarig för utformningen av hemsidan och för den fortsatta driften var under 2010 Johan Beck-Friis.

Informationsmöten för studenter

Förbundet genomförde ett flertal sedvanliga informationsmöten och underervisningsmoment för ordinarie veterinärstudenter och TUVE-studerande vid SLU. Företrädare för förbundet deltog också vid flera diskussionskvällar anordnade av studentkåren VMF.

Övrig informationsverksamhet

Förbundet hade via informationschefen och utskick av pressmeddelanden ett stort antal mediekontakter i olika frågor under året. Namnet "Sveriges Veterinärförbund" nämndes i totalt 301 artiklar eller nyhetsinslag i riks- och lokalmedia under 2010, enligt förbundets mediestatistikjänst Meltwater News.

YTTRANDE M M

Under 2010 avgav förbundet 18 yttranden och framställningar till departement, myndigheter och organisationer. Remissvaren publiceras fortlöpande på förbundets hemsida www.svf.se.

PERMANENTA RÅD OCH NÄMNDER

Beträffande verksamheten i Etikrådet, Rådet för veterinärhistorisk och biografisk forskning, Redaktionskommittén och Djurskyddskommittén hänvisas till särskilda årsberättelser som kan rekvideras från veterinärförbundets kansli.

FÖRBUNDETS EKONOMISKA FÖRVALTNING

Sammanfattande kommentar

Förbundets ekonomi är i god ordning. SVFs ekonomi utgörs av tre huvuddelar: Allmänna kassan/Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, Stödfonden samt Fastighetsförvaltningen. Enheternas sammanlagda resultat och ställning redovisas i resultat- och balansräkningen.

Rörelseresultatet före finansiella poster visade ett underskott på 835 770 kr. Resultatet efter finansiella poster visade ett överskott på 330 348 kr, och den sammanlagda skatten uppgick till 688 337 kr. Det sammanlagda resultatet för 2010 var ett underskott på 358 138, vilket är mindre än budgeterat. Underskottet finansieras genom att kapital tas ur Allmänna Kassans kapitalförvaltning.

Av förbundets totala tillgångar på

29 907 459 kr (bokfört värde den 31 december 2010) var 13 622 883 eget kapital. Soliditeten var alltså 46 procent, vilket får anses vara godkänt. Marknadsvärdet på förbundets tillgångar är betydligt högre än det bokförda värdet.

Kapitalförvaltningen

Kapitalförvaltningen sköts av två externa förvaltare: Enskild Kapitalförvaltning, EKF, och Carlson Investment Management, CIM. Det totalt förvaltade kapitalet är ungefärligt jämnt fördelat på dessa två. EKF förvaltar Enskilda pensionsfonden, Agrias Understödsfond samt del av Allmänna Kassan. CIM förvaltar Understödsfonden, Stödfonden samt del av Allmänna Kassan. Förbundsordföranden och kanslichefen hade regelbundna möten med båda aktörerna. Förbundsstyrelseledamöterna har en stående inbjudan att delta i mötena om de så önskar.

Eftersom förbundets verksamhet, exklusive kapital- och fastighetsförvaltningen, budgeterats att gå med underskott är det viktigt att kapitalförvaltningen sköts på ett bra och långsiktigt sätt. Förbundsstyrelsen har uttalat inriktningen att portföljen inte behöver växa, men verksamheten ska heller inte tära på kapitalet. Styrelsen har därför noggrant tillsammans med förvaltarna lagt upp långsiktiga strategier för hur förvaltningen ska bedrivas så att förbundet uppnår en stabil och bra avkastning över tid. Denna avkastning täcker alltså underskottet i verksamhetsbudgeten.

Stiftelser som förvaltas av Sveriges Veterinärförbund

Veterinärförbundet förvaltar ett antal stiftelser. Dessa tillgångar tillhör inte SVF och kan således inte användas i driften av förbundet. Stiftelserna har separata redovisningar. De återfinns därför inte i denna årsredovisning.

Understödsfonden är en gemensam förvaltning av 18 olika stiftelser. Dessa delar ut understöd till veterinärer och anhöriga till veterinärer, samt till forskning.

Enskilda pensionsfonden, eller Herofonden, utbetalar pension till dem som är med.

Agria Försäkringsbolags understödsfond för veterinärer delar ut understöd till veterinärer och anhöriga till veterinärer. ■

När du skriver till veterinärtidningen – tänk på att illustrationer (= foton, teckningar, grafer, röntgenbilder etc) underlättar läsandet.

Verksamhetsberättelse för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2010

Verksamhetsberättelsen för Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap 2010 presenteras här i något förkortad form.

Sveriges Veterinärmedicinska Sällskaps (SVS) kollegium hade under 2010 följande sammansättning: Per Jonsson, ordförande, Birgitta Larsson, vice ordförande, Håkan Landin, husdjurssektionen, Lena Malmgren, hästsektionen, Arja Kautto, livsmedelssektionen, Bodil Ström Holst, smådjurssektionen, Patricia Hedenqvist försöksdjurssektionen. Kollegiet samlades fem gånger under året.

MEDLEMMAR

Samtliga medlemmar i Sveriges Veterinärförbund är automatiskt även medlemmar i SVS. Därutöver har SVS ett 15-tal stödjande medlemmar. Dessa är främst veterinärer från övriga nordiska länder samt representanter för läkemedelsföretag.

SVS består av fem sektioner: husdjurssektionen (263 medlemmar), hästsektionen (440 medlemmar), livsmedelssektionen (108 medlemmar), smådjurssektionen (533 medlemmar) och försöksdjurssektionen (59 medlemmar). Medlemskap i en eller flera sektioner är frivilligt och en SVS-medlem kan vara medlem i mer än en sektion.

ADMINISTRATION

SVS centrala administrativa funktion består av en generalsekreterare och en assistent som arbetar del av sin tid för SVS, båda placerade på veterinärförbundets kansli. De administrativa resurserna avsätts främst för specialistutbildningsprogrammen och kollegiet men vid behov och i mån av tid ges hjälp även till sektionerna. En stor arbetsuppgift som pågår under hela året är organisationen av den årliga veterinärkongressen i november. SVS generalsekreterare deltar även i övrigt rutinarbete på kansliet t ex på styrelsemöten, svarar på frågor från veterinärer och från allmänheten, handlägger remisser, är biträdande redaktör för Svensk Veterinärtidning och gör reportage och skriver artiklar till tidningen samt handlägger huvuddelen

av det internationella samarbetet med Norden och övriga Europa via FVE och övriga samarbetsorganisationer. Ett möte med den nordiska utbildningsgruppen hölls i Köpenhamn i september med deltagande av Johan Beck-Friis.

Christina Arosenius var sällskapets generalsekreterare under 2010 och assistent var Marianne Lundquist. SVS har även vid behov fått hjälp av övriga anställda på förbundskansliet, framför allt i samband med veterinärkongressen.

SPECIALISTKOMPETENS

Den 1 januari 2010 trädde en ny behörighetslagstiftning för djurhälso-personal i kraft, vilket även påverkade SVS arbete med specialistutbildningsprogrammen. En del moment som tidigare hanterats av kansliet överfördes till Jordbruksverket och en möjlighet att överklaga examinationsbesluten återinfördes.

Specialistkompetens rörande hundens och kattens sjukdomar

Den 31 december 2010 fanns det 374 veterinärer med av Jordbruksverket godkänd specialistkompetens rörande hundens och kattens sjukdomar. Under 2010 godkändes 31 nya veterinärer som ansökt om att påbörja utbildning. Den 31 december 2010 var sammanlagt 281 veterinärer vid 33 utbildningsplatser registrerade som aspiranter inom specialistutbildning rörande sjukdomar hos hund och katt. Ca 125 veterinärer med specialisttitel fungerade som handledare för dessa aspiranter.

Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning rörande sjukdomar hos hund och katt (ESK-hund och katt) bestod under 2010 av Torkel Falk (ordförande), Elisabeth Ellström, Matthias Pruss, Wiwian Stern Bertholtz och Josefine Öberg. Sekreterare i ESK-hund och katt var SVS generalsekreterare. ESK-hund och

katt sammanträdde sex gånger under året. Den 12 februari genomfördes en examination av 25 aspiranter varav 22 godkändes och fick sina examinationsbevis från SVS. Diplom och titel utfärdades av Jordbruksverket efter ansökan från aspiranterna. Vid examinationen deltog Anna Tidholm, Ole Frykman och Marcel Lee som extra examinatore. Inget handledarmöte hölls under året. Under året har tre nya utbildningsplatser godkänts av Jordbruksverket efter yttrande från ESK-hund och katt. Två nya ansökningar fick avslag och en av de nya godkända utbildningsplatserna fick tillståndet indraget på grund av brist på specialister. Under året påbörjades också av Lennart Granström en efterlängtat utvärdering av specialistutbildningen hund & katt.

Specialistkompetens rörande hästens sjukdomar

Den 31 december 2010 fanns det 111 veterinärer med av Jordbruksverket godkänd specialistkompetens rörande hästens sjukdomar. Under 2010 godkändes fyra veterinärer som ansökt om att påbörja utbildningen. Den 31 december 2010 var sammanlagt 40 veterinärer registrerade vid åtta djursjukhus/djurklinik och fem ATG-klinik som aspiranter inom specialistutbildning rörande sjukdomar hos häst. Närmare 30 veterinärer med specialisttitel fungerade som handledare för dessa aspiranter. Examinations- och styrkommittén för specialistutbildning rörande sjukdomar hos häst (ESK-häst) bestod under 2010 av Hans Näslund (ordförande), Miia Riihimäki, David Weckner och Roland Werner. Sekreterare i ESK-häst var SVS generalsekreterare. ESK-häst sammanträdde fem gånger under året. Den 25 februari genomfördes en examination av tre aspiranter. Alla tre godkändes och fick sitt examinationsbevis från SVS. Diplom och titel utfärdades av Jordbruksverket efter ansökan från aspiranterna. Under året

har fem av ATG-klinikerna godkänts som utbildningsplatser.

Specialistutbildning avseende nöt, gris och livsmedel

Ingen av de tre ESK-grupperna (ESK-nöt, ESK-gris, ESK-livs) hade några ärenden att ta ställning till under 2010. Grupperna hade under 2010 följande sammansättningar: ESK-gris – Claes Fellström (ordförande), Jan-Olof Lindqvist, Monika Löfstedt och Per Wallgren. ESK-nöt – Hans Gustafsson (ordförande), Karin Lundblad Åsenius, Lena Stengärde och Kerstin Vikman. ESK-livsmedel – Marie-Louise Danielsson-Tham (ordförande), Henrik Ericsson, Christian Berking och Per Kvarnros.

Vid utgången av 2010 fanns 29 veterinärer med specialistkompetens rörande sjukdomar hos gris. Inga nya aspiranter anmälde sig för att ingå i utbildningsprogrammet under året.

Vid utgången av 2010 fanns 46 veterinärer med specialistkompetens rörande sjukdomar hos nöt. Inga nya aspiranter anmälde sig för att ingå i utbildningen under året.

Vid utgången av 2010 fanns 26 veterinärer med specialistkompetens rörande livsmedelshygien. Inga nya aspiranter anmälde sig för att ingå i utbildningen under året.

Den 22–23 juni hölls ett möte med deltagare från ESK-nöt, ESK-gris, ESK-livs samt från husdjurssektionen. Avsikten med mötet var att diskutera framtiden för dessa tre specialistprogram. ESK-livs beslöt att döpa om programmet till "veterinär folkhälsa och livsmedelsäkerhet" och utarbetade ett nytt utbildningsprogram. Vad gäller nöt och gris fattades inga beslut utan fortsatt diskussion krävs.

Specialisering inom specifika ämnesområden hund och katt

Under 2010 hade ÖSK (Övergripande Styrkommitté) med representanter för samtliga ämnesområden

följande deltagare: Kerstin Bergvall, ordförande, Kerstin Hansson, Ann-Charlotte Möller, Anna Tidholm, Fredrik Danielsson, Eva Axner, Titti Sjö Dahl-Essén och Ann Pettersson. Gruppen genomförde ett möte i december där man fortsatte arbetet med att färdigställa all dokumentation som behövs inom de olika ämnesområdena. Under hösten godkändes också nya aspiranter inom flera av ämnesområdena och inom kirurgi och bildiagnostik börjar man nu planera för de första examinationerna. Totala antalet veterinärer med specialistkompetens inom specifika ämnesområdena hund och katt är 61.

ÖGONUTBILDNING

Den samnordiska utbildningen i diagnostik av ärftliga ögonsjukdomar fortsatte under 2010. Den gemensamma nordiska kommittén utgjordes av Ellen Bjerkås, ordförande, Lena Karlstam, Sverige, Finn Boserup, Danmark, Kaisa Wickström, Finland och Ernst Otto Ropstad, Norge. Den 31 december 2010 var 33 veterinärer

registrerade som aspiranter i Sverige inom den samnordiska utbildningen och 36 veterinärer med speciell kompetens att påvisa ärftliga ögonsjukdomar hos hund och katt fanns registrerade. En examination genomfördes i Danmark i januari där fyra svenska aspiranter fanns med. Ingen av de fyra klarade samtliga delmoment i examinationen. En extra examination genomfördes i Oslo i juli för dem som inte klarade sig och två blev då godkända.

SVS INITIATIVÄRENDEN

Under 2010 pågick eller initierades följande initiativärenden:

Alternativmedicin för djur

Detta initiativärende påbörjades under 2009 och sammankallande är Anna Bergh. Målsättningen är att sammanställa en informationsskrift om alternativmedicin för djur riktad till Sveriges veterinärkår. Den ska innehålla definitioner, information om placebo och lagstiftning som reglerar behandling av djur. En grup-

pering av olika alternativmedicinska metoder ska vara till hjälp för veterinärerna när de ska bedöma metoderna och diskutera dem med utövare och djurägare. Texten beräknas vara klar under första delen av 2011.

Hygienrutiner vid veterinärvård av hund och katt

Den arbetsgrupp som tillsattes under 2007 med målsättningen att sammanställa ett policydokument är snart klar med arbetet. Sammankallande är Ulrika Windahl. De första resultaten redovisades på Veterinärkongressen 2009. Förutom generella hygienrutiner kommer även hantering av misstänkt miljösmitta och åtgärder för att motverka spridning av multiresistenta bakterier att diskuteras.

Översyn av SVS blanketter

Översyn av SVS blanketter för intyg för hund och katt, främst F141 och F145, påbörjades under 2008. Sammankallande är Lotta Gunnarsson. Målsättningen är att uppdatera de befintliga intygen så att de blir ända-

målsenliga och lätta att använda med bibehållen stringens. Arbetet pågår fortfarande.

Antibiotikapolicy

Arbetet med att ta fram policydokument för häst och lantbrukets djur är i slutfasen och redigeringsarbete pågår. De beräknas bli helt klara under 2011. Under 2010 gjordes också en översättning till engelska av antibiotikapolicyn för hund och katt. Denna distribuerades ut till övriga Europa via FVE samt finns på förbundets hemsida.

Specialistutbildning exotiska smådjur

Ett nytt ärende inkom under året, "Specialistutbildning inom exotiska smådjur". Cecilia Trägårdh är sammankallande. Arbetsgruppen består av fyra personer och beräknas arbeta i ca ett år. Avsikten är att utreda och ge förslag på hur en utbildning som leder till specialistkompetens inom sjukdomar hos fågel, reptil, kanin och gnagare skulle kunna se ut. ➤

STARTVAC[®]

Vaccinskydd mot mastit: S. AUREUS KNS KOLIFORMER

ATC VETKOD Q102AB. RECEPTBELAGT.
GODKÄND SPC 11/02/09.

Tillverkare: LABORATORIOS HIPRA, S.A. Avda. La Selva,
135 - 17170 Amer (Girona) Spain. E-mail: hipra@hipra.com - www.hipra.com

NORDVACC AB.
Box 112, 129 22 Hägersten.
Tel: 08-449 46 50 Fax:
08-449 46 56
vet@nordvacc.se
www.nordvacc.se

► Besiktning av häst i samband med köp och försäljning

Ett nytt ärende från hästsektionen tillkom också under året. Sammanställande är Flemming Winberg. Ämnet är högaktuellt, vid ett möte 2008 om intygsskrivning i samband med köp och försäljning kom ca 150 personer. Ärendet ska leda till en manual för besiktning av häst under svenska förhållanden, vilken ska inkludera juridiska och försäkringsmässiga aspekter.

KURSVERKSAMHETEN

Under året ansvarade kollegiet tillsammans med de utbildningsansvariga i respektive sektion för planeringen av programmet vid Veterinärkongressen. Kollegiets vice ordförande har enligt tradition ett särskilt ansvar för SVS efterutbildningsfrågor och för plenarsessionen vid Veterinärkongressen. Denna post innehades under året av Birgitta Larsson. Kurser arrangerades under året av sektionerna ensamma eller i samarbete med andra kursgivare. De utbildningsansvariga i SVS

sektioner var Cecilia Wolf (husdjurssektionen), Karin Holm (hästsektionen), Therese Frisell (livsmedelssektionen), Anne Halldén Waldemarson (försöksdjurssektionen) och Anne Carlswärd (smådjurssektionen).

VETERINÄRKONGRESSEN

2010 års plenarsession hade titeln "Antibiotika – bot eller hot". Programmet hade tagits fram i samarbete med Antibiotikaenheten på SVA och moderator var Bengt Larsson från Jordbruksverket. Även situationen på humansidan togs upp genom föreläsaren Otto Cars från STRAMA och Uppsala universitet.

Smådjurssektionen hade i år ännu en gång satsat rejält och genomförde två sessioner på torsdagen och tre på fredagen. Årets tvådagarskurs behandlade bildiagnostik och gavs dels som en grundläggande kurs och dels som en mer avancerad session på fredagen. Förutom de välmeriterade svenska föreläsarna hade huvudföreläsaren Tobias Schwarz inbjudits från Universitetet i Edinburgh. Torsdagens

andra föreläsning handlade om betenden hos katt och föreläsaren Sarah Heath från England blev mycket uppskattad för sina kunskaper i ämnet. Fredagens tredje session innehöll bland annat information från normgruppen, från sektionens genomförda etikmöte och forskning på juvertumörer och diskbräck. Hästsektionen inledde sitt möte med en session om ekvint metabolt syndrom med föreläsaren Andy Durham från England och på fredagen tog man sig an "Den åldrande hästen" där även tandproblem ingick. På torsdagen hade husdjurssektionen flera teman på programmet: juverhälsa, djurskyddsövervakning och villkorad läkemedelsanvändning för mjölkkor. En utländsk föreläsare fanns här med i programmet, Jørgen Katholm från Danmark. Livsmedelssektionen ägnade torsdagen helt åt vilt som livsmedelsråvara. Husdjurs- och livsmedelssektionerna tog på fredagen gemensamt ett helhetsgrepp på djurvälstånd, folkhälsa och konsumentförtroende. Förutom etik, djurhållning och smittor inne-

höll programmet en trendspaning i olika branscher. Försöksdjurssektionen ägnade torsdagen åt "replacement, reduction and refinement" och REACH-lagstiftningen med en föreläsare från AstraZeneca i England, Sally Robinson. På fredagen stod djurvälstånd för försöksdjur på dagordningen och även då med en föreläsare från England, Sarah Wolfenson.

Deltagarantalet för veterinärkongressen var i år strax under 900 deltagare inklusive studenterna. Traditionen enligt hölls ett "get-together"-party på onsdagskvällen på Stockholms Nation. Även 2010 sponsrades denna sammankomst av Boehringer Ingelheim som uppvaktade med en föreläsning till kaffet för att fira förbundets 150-årsjubileum. Närmare 300 personer deltog i denna kvällsaktivitet.

Efter veterinärkongressen ordnades i slutet av november ett möte med utställarna för att få en uppfattning om hur de ser på kongressen. Ett önskemål framkom att förlägga kongressen till annan plats vid något tillfälle, helst på en mässa med bättre utställ-

Jubileumsseminarium Malmö 8-9 september 2011

Djursjukhuset Malmö firar 50 år och välkomnar veterinärer och djursjukvårdspersonal att delta i seminarierna:

"Oncology in Small Animal Medicine – Diagnostic and Treatment Options" med professor Alain P. Théon och Europaspecialist **Thurid Freitag** vänder sig till veterinärer och är godkänd som kurs i specialistprogrammet. Kursen avhandlar principerna för diagnostik och behandling av cancer hos hund och katt.

"Jubileumsseminarium för djursjukvårdspersonal" med Europaspecialist **Thurid Freitag** och **Ole Frykman**, specialist i kirurgi, vänder sig till djursjukvårdspersonal och rör smärtbehandling samt cancer- och sårvård.

I seminariepriset ingår en jubileumsmiddag med underhållning och dans på Hilton Malmö City. För mer information om program, priser och övernattningsalternativ – gå in på www.djursjukhus.info under anmälan och läs mer.

Anmälan görs på www.djursjukhus.info/jubileumsseminarium

Din anmälan behöver vi före den 26/8.

Varmt välkommen!

*Djursjukhuset Malmö, Cypressvägen 11, Malmö. djursjukhus.info
Ingår i Stiftelsen Svensk Djursjukvård.*

DJURSJUKHUSET
MALMÖ

ningsförhållanden. Förbundet lovade undersöka olika alternativ.

ÖVRIGA FRÅGOR

Under 2010 diskuterade och arbetade SVS kollegium med ett antal aktuella frågor och deltog även i förbundets handläggning av en del av dessa. En sådan fråga har rört förändringarna som uppstod i samband med avregleringen av apoteksmarknaden. Flera problem har uppstått för veterinärkåren, t ex tillgängligheten och licenshanteringen. I samarbete med Apotekar societeten genomfördes ett välbesökt seminarium med titeln "Vem har makt över djurläkemedel?".

Samarbete med ett antal övriga organisationer förekom också. SVS

deltog även i årets information till studenterna i sjätte årskursen genom Patricia Hedenqvist, ordförande i försöksdjurssektionen.

REMISSER

Sällskapets sektioner deltog under året i förbundets remissarbete. De behandlade remisserna kom från olika myndigheter och departement och finns redovisade inom SVF.

EKONOMISK FÖRVALTNING

Genom beslut i 1989 års fullmäktige om organisationsförändringar och stadgeändringar har SVS ingen egen ekonomisk förvaltning. Enligt ett särskilt beslut i 1990 års fullmäktige reserverades dock det egna kapitalet

vid omorganisationen (466 412 kronor) att disponeras av SVS för initiativärenden och efterutbildningsaktiviteter. Beslut om användande av dessa medel tas av SVS kollegium. Den 1 januari 2011 återstod 180 331 kronor av dessa medel. Budgetposten "SVS initiativärenden" som godkänns av förbundsstyrelsen i 2010 års budget uppgick till 100 000 kronor.

Per Jonsson, ordförande
Torkel Ekman, vice ordförande
Åse Bergström
Patricia Hedenqvist
Håkan Landin
Lena Malmgren
Anne Charlotte Möller
Christina Arosenius, sekreterare

SMÅDJURSKLINIKEN på Bollerup flyttar.

**Vill Du och
din klinik flytta in?**

Lokal ledig, ca 185 kvm.

BOLLERUPS
LANTBRUKSINSTITUT

Läs mer på www.bollerup.se

Kontakta VD Bo Wigren
0417-185 02 eller
0708-38 50 02

TIDSSCHEMA

för aspiranter till examinationerna 2012
inom nedan angivna specialistutbildningsprogram

Specialistutbildningsprogram för sjukdomar hos hund och katt

EXAMINATION 2012

Måndag 14 nov 2011

Sista anmälningsdag för examination 2012

Torsdag–Fredag 9–10 feb 2012

Examination

Specialistutbildningsprogram för sjukdomar hos häst

EXAMINATION 2012

Måndag 29 aug 2011

Sista inlämningsdag för skriftligt examensarbete

Onsdag 21 dec 2011

Sista anmälningsdag för examination 2012

Fredag 9 mars 2012 NYTT DATUM

Examination

Examensarbetet

ESK-häst vill framhålla vikten av att examensarbetet som insänds är i färdigt skick enligt instruktionerna. Handledaren ska granska, godkänna och meddela att det är godkänt via e-post till marianne.lundquist@svf.se. Det godkända skriftliga examensarbetet skickas i elektroniskt format, t ex som en word-fil, till ovan angivna e-postadress eller på en CD-skiva alternativt på papper via vanlig post till Sveriges Veterinärförbund, Box 12709, 112 94 Stockholm.

Vägledning för den skriftliga redovisningen finns att läsa på www.svf.se. Gå till rubriken *Specialistutbildningar*, klicka på underrubriken *Bilagor av allmän karaktär*, så hittar du länken där.

Har ni frågor, kontakta:

Christina Arosenius, telefon 08-545 558 24, e-post christina.rosenius@svf.se eller
Marianne Lundquist, telefon 08-545 558 27, e-post marianne.lundquist@svf.se.

Digital analys av kronisk hjärtklaffsdegeneration hos hund

Veterinär Ingrid Ljungvall, Institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade fredagen den 27 maj sin avhandling för veterinärmedicin doktorsexamen med titeln "The left ventricle in dogs with myxomatous mitral valve disease, remodeling and overall performance". Opponent var professor David Sisson, Oregon State University, USA.

disputationer

Kronisk hjärtklaffsdegeneration är den vanligaste hjärtsjukdomen hos hund, och den drabbar framför allt hundar av små till medelstora raser från medelåldern och uppåt i ålder. Sjukdomen leder till att mitralisklaffen förändras i struktur och får ett onormalt rörelsemönster. Sjukdomen liknar mitralisprolapsyndromet hos människor. Hundar med kronisk

hjärtklaffsdegeneration kan ha sjukdomen under flera år utan att visa sjukdomstecken. Hos vissa hundar blir dock återflödet till förmaket så kraftigt att hjärtat inte längre klarar att kompensera för otätheten i mitralisklaffen, och hundarna drabbas av hjärtsvikt.

Syftet med avhandlingen var att beskriva hur vänster kammare förändras hos hundar med olika långt framskriden hjärtklaffsdegeneration genom att använda digital analys av blåsljud och hjärtljud, specifika markörer som kan mätas i blodet och modern ultraljudsteknik.

I avhandlingen användes för första gången hos något djurslag digital signalanalysteknik för att undersöka förändringar i blåsljudets och hjärttonernas karaktär vid olika långt framskriden kronisk hjärtklaffsdegeneration. Tekniken möjliggör även analys av ljudsignaler som inte kan uppfattas av människans hörsel. Resultaten visade att hundar med kraftigt klaffläckage hade blåsljud med högre frekvensinnehåll, duration och

komplexitet, jämfört med hundar med mildare klaffläckage. Även hjärttonernas energiinnehåll påverkades av graden av klaffläckage.

Cardiac troponin-I (cTnI), som endast finns i hjärtmuskulatur, läcker i samband med skador på hjärtmuskelceller ut i blodet. En ny, känslig analysmetod, med kapacitet att upptäcka mycket låga cTnI-nivåer i blodet användes för att undersöka hjärtmuskelskada hos hundar med olika grad av kronisk hjärtklaffsdegeneration. Resultaten visade att cTnI ökade med ökad sjukdomsgrad och en ökning förelåg redan hos hundar med lindrig sjukdom.

Vid kronisk hjärtklaffsdegeneration uppstår förändringar i hjärtats stödjevänvad, vilket kan påverka hjärtats funktion. Matrix metalloproteinaser (MMP) är enzymer som anses spela en viktig roll för att reglera hjärtats stödjevänvad hos hundar med kronisk hjärtklaffsdegeneration. Resultat från avhandlingen tyder på att det finns ett samband mellan MMP-nivå i blodet och hjärtats sammandragningsförmåga hos hundar med kronisk hjärtklaffsdegeneration.

Modern tredimensionell ultraljudsteknik kan förbättra utvärderingen av vänster kammars volym och form. För första gången användes modern "real-time" tredimensionell ultraljudsteknik för att utvärdera kammarens geometri hos hundar med olika långt framskriden kronisk hjärtklaffsdegeneration. Redan på ett tidigt stadium av sjukdomsutvecklingen kunde en liten ökning av vänster kammars volym ses, men först vid långt gången sjukdom kunde en påtaglig volymökning påvisas. Vänster kammare uppvisade dessutom en mera rundad form hos hundar med långt gången sjukdom. ■

VM I GOLF 2011

VeterinärMästerskap

Billingsens GK • 6–7 augusti

Anmälan och mer info:
christer.bergsten@slu.se

Kartläggning av smittspridning från råttor och möss

Veterinär Annette Backhans, institutionen för kliniska vetenskaper, SLU, försvarade den 20 maj 2011 sin avhandling för veterinärmedicin doktorsexamen med titeln "Wild rodents as carriers of potential pathogens to pigs, chickens and humans, with special emphasis on *Brachyspira* spp and *Yersinia enterocolitica*". Opponent var dr Jill Thomson, Scottish Agricultural College, Edinburgh, Storbritannien.

disputationer

Brunnråttan och husmusen är anpassade till ett liv i människans närhet och de kan orsaka stora besvär genom att äta upp och förorena livsmedel och foder. Att de kan sprida besvärliga sjukdomar är också välbelagt. Avhandlingen har undersökt de risker som gnagare utgör för spridning av olika sjukdomar till husdjur, och indirekt till människor.

När gnagare fångades in i gris- och hönsbesättningar visade det sig att husmus och brunråtta var de dominerande arterna. Stor skogsmus förekom också, men mer som tillfällig gäst.

Bland de bakterier som hittades hos gnagarna fanns bland annat svindysenteribakterien *Brachyspira hyodysenteriae* och en släkting som ger diarré hos gris och höns (*B pilosicoli*). Med hjälp av molekylärbiologiska metoder kunde det också visas att flera av brachyspiraarterna överförs mellan gnagare och produktionsdjur. I undersökningen upprättades sedan ett släkträd över brachyspiraarter hos smågnagare, och genom släktskaps-

När gnagare fångades in i gris- och hönsbesättningar visade det sig att husmus och brunråtta var de dominerande arterna.

undersökningen avslöjades bland annat tre nya genetiska varianter som troligen utgör egna arter.

Hos gnagare från grisbesättningar upptäcktes även *Lawsonia intracellularis*, som orsakar diarré hos gris, och encefalomyokarditvirus (EMCV), som kan orsaka fertilitetsproblem och plötsliga dödsfall hos tillväxtgrisar. I undersökningen hittades vidare leptospirabakterier hos flera gnagararter, vilket visar att de utgör en potentiell risk för överföring till grisar och människor.

I studien hittades dessutom *Campylobacter jejuni*, *C coli* och *C upsaliensis* hos gnagarna. Med molekylär fingerprinting påvisades identiska isolat av *Y enterocolitica* bioserotyp 4/O:3 från gnagare och

grisar på samma gård, vilket tyder på att det sker en överföring mellan dessa arter. Salmonella hittades inte med den metod som användes, vilket kan bero på att testet inte är tillräckligt känsligt. Zoonotiska varianter av parasiterna *Giardia* eller *Cryptosporidium* kunde inte påvisas. För övrigt var alla prover negativa för trikiner, liksom för *Toxoplasma gondii*.

Sammanfattningsvis visar studien att gnagare i Sverige kan utgöra en risk för spridning av de sjukdomsorsakande mikroorganismerna *L intracellularis*, *B hyodysenteriae*, *B pilosicoli* och EMCV till grisar, *B intermedia* och *B pilosicoli* till höns, och zoonotiska leptospira- och campylobacterarter samt *Y enterocolitica* 4/O:3 till både grisar och människor. ■

GIC slutar svara på djurfrågor under jourtid

Från och med juli 2011 kommer Giftinformationscentralen (GIC) inte längre att svara på frågor om förgiftningar hos djur under kvällar och nätter.

insänt

Vi som arbetar på GIC förstår att detta kommer att medföra olägenheter för både djurägare och veterinärer men det är en nödvändig prioritering som vi måste göra.

GICs uppdrag är att per telefon infor-

mera om risker, symtom och behandling vid olika typer av akuta förgiftningar hos människa. Centralen får årligen mer än 75 000 samtal, varav ca sex procent gäller förgiftningar hos djur. GIC har inte något formellt ansvar att besvara frågor rörande djurförgiftningar men har av tradition, i mån av tid och kunskap, även gett råd vid djurförgiftningar då det inte finns någon motsvarande verksamhet i landet för djurägare och veterinärer.

Det totala antalet frågor inklusive djurfrågor har ökat under senare år. Även om GIC har en positiv inställning till att besvara frågor kring förgiftade

djur har vi i nuläget inte resurser att fortsätta besvara dessa frågor på jourtid. Den ökande samtalsvolymen gör att djurfrågorna negativt kan påverka besvarandet av frågor om förgiftningar hos människa.

Mellan klockan 19–10 kommer vi från och med 1 juli att hänvisa alla samtal från allmänheten om djurförgiftningar till veterinär alternativt jouröppna djursjukhus. Vi kommer följaktligen inte heller att kunna besvara samtal från veterinärer under dessa tider.

KATARINA LUHR

Giftinformationscentralen

noterat

Livslång djurgärning ger hedersdoktorat

Professor Paul B Siegel, nestor inom den globala fjäderfäaveln, och veterinär Mats Törnquist, förgrundsgestalt inom svensk djurhälsovård för nötkreatur, har

utsetts till hedersdoktorer vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). De båda hedersdoktorerna har utsetts av fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap (VH) och tar emot sina utmärkelser vid en installationshögtid den 8 oktober i Uppsala.

Paul B Siegel är verksam som professor vid Virginia Polytechnic Institute and State University i USA. En av hans mest kända

studier omfattar över 50 generationer slaktkyckling avlade för att nå hög respektive låg vikt vid åtta veckors ålder. På så vis har avelslinjen för hög vikt blivit mer än nio gånger tyngre än avelslinjen för låg vikt vid åtta veckors ålder.

I motiveringen till Mats Törnquists hedersdoktorat framhålls att han med stort engagemang initierat och stött forskning som syftat till att lösa problem i den svenska djurhållningen. I detta arbete har han fungerat som en oumbärlig och effektiv länk mellan fältet och den veterinärmedicinska forskningen. Tack vare stora kunskaper och gediget intresse har han bidragit till att en rad framgångsrika forskningsprojekt vid SLU påbörjats.

Källa: pressmeddelande från SLU den 19 maj. ■

Smådjursklinik strax utanför Uppsala säljes!

Välrenommerad smådjursklinik, 4 mil väster om Uppsala, säljes.

För mer information:

mejla marika@morgongavaveterinarklinik.se eller ring 0702-676 886

Den snåla vägen gynnar inte veterinärmedicinsk kvalitet

I ledaren till SVT 6/11 belyste JK Larsson betydelsen av att lyfta fram veterinären som en professionell producent av djursjukvård, med höga kvalitetskrav och en rimlig ekonomisk ersättning. När det gäller laboriediagnostik på djursjukhus och kliniker görs dock sällan en tillräcklig kvalitetskontroll, vilket insändaren är kritisk till.

insänt

Jag håller med JK på alla punkter av hans ledare i SVT 6/11. Det finns dock ett litet men. Kattägaren herr Andersson, hundägaren fru Pettersson, travtränaren Lundström och de ansvariga hos

animalieproducenten AB Sörgården har inga eller mycket små möjligheter att bedöma de närbelägna veterinärernas medicinska kvalitéer. Den kvalitetsparameter de använder sig av är oftast om grannen eller någon annan bekant är nöjd med den aktuella veterinärens agerande, som mer avspeglar hennes/hans sociala kompetens än den veterinärmedicinska.

Detta beror inte bara på att det är notoriskt svårt att värdera kvalité inom hälso- och sjukvård, oavsett om patienterna är två- eller fyrbenta. Som veterinärer bidrar vi inte heller alltid till att hålla kvalitén uppe genom att arbeta evidensbaserat, lege artis om man föredrar det, eller använda de olika kontrollsystem som finns, mest lättillgängligt inom laboriemedicinen. Oavsett om man utför egna mikrobiologiska eller kliniskt kemiska undersökningar, på sin

klunik eller djursjukhus, är det relativt lätt att kontrollera sin diagnostiska kvalité genom att delta i ringtester eller köpa kommersiellt tillgängliga kontroller.

Det sker dock i förvånande liten omfattning, att döma av tillgänglig information. Orsaken är, vad jag förstår, att man går den väg JK inte vill se. Den snåla vägen med minimerade kostnader. Ska vi verkligen kunna hävda att vi utför kvalificerad diagnostik och djursjukvård, och ta adekvat betalt för detta, måste vi också använda de system som finns tillgängliga för att visa att kvalitén i vårt arbete är optimal. De specialister på olika nivåer runt om i landet som ökar i antal är inte mycket värda om de använder sig av undermåliga hjälpmedel i sitt arbete.

BERNT JONES

leg veterinär, professor emeritus

Nu även för oss!

Oral suspension till katt
Ett generikum till Metacam®

Tel: 018 - 57 24 30 / 31
Fax: 018 - 57 24 32
E-post: info@n-vet.se
Webbida: www.n-vet.se

Loxicom (meloxicam)® NSAID till katt
Indikation: För lindring av inflammation och smärta vid kroniska sjukdomar i muskler, leder och skelett. SPC: senast uppdaterad 20100323.

N-vet 2010-10-25

Vilken är din diagnos? – Svar

SVAR

Med bakgrund av anamnes och obduktionsresultat måste såväl newcastlesjuka (ND) som högpatogen aviär influensa (AI) misstänkas och således ska misstanke om epizootisjukdom anmälas till både Jordbruksverket och länsveterinär. Man kan dessutom alltid ringa SVAs sektion för epizootologi för att diskutera eventuella misstankar. Eftersom symtomen ofta är snarlika utreds nästan alltid ND och AI samtidigt. Om en epizootisjukdom misstänks måste denna först uteslutas genom ytterligare undersökning och provtagning, innan utredningen kan fortgå i andra riktningar. Förutom epizootisjukdomarna skulle i det här fallet tänkbara differentialdiagnoser kunna vara infektiös laryngotrakeit (ILT), infektiös bronkit (IB), rödsjuka, fågelkolera, eller brister i skötseln.

FOTO: BENGT EKBERG, SVA.

FIGUR 2. Newcastlesjukesvirus odlas i embryonerade ägg.

UTGÅNG OCH DIAGNOS

Obducerande veterinär meddelade sektionen för epizootologi, SVA, om de inkomna kadavren och den medföljande anamnesen. Med underlag av anamnes och preliminära obduktionsresultat meddelade SVA Jordbruksverket och beslut togs om provtagning för ND och AI. Gården spärrades också i samband med detta. Proverna analyserades på jourtid och redan på natten efter det att fåglarna kommit in till patologen kunde det konstaterats att de bar på paramyxovirus typ 1, det virus som i sin högpatogena form orsakar newcastlesjuka. Jordbruksverket beslutade om avlivning av alla fåglar. I samband med avlivningen togs fler fåglar med symtom omhand för obduktion och också för att ta ut mer material för virusisolering och sekvensering av viruset. Det konstaterades att viruset var av den högpatogena sorten, dvs newcastlesjuka. Eftersom en epizootisjukdom i och med detta fastlagts smittförklarade Jordbruksverket anläggningen och upprättade skydds- och övervakningszoner. Bekämpningsarbetet regleras av ett EU-direktiv (92/66/EEG).

KORT OM NEWCASTLESJUKA

Newcastlesjuka (ND) är en mycket smittsam virusjukdom som drabbar fjäderfä med gastrointestinala, respiratoriska och centralnervösa symtom samt produktionsnedsättning. Symtombilden kan variera mycket beroende på virusvariant och på fåglarnas status, ålder och produktion. Sjukdomen orsakas av paramyxovirus typ 1, PMV-1. Det finns många olika varianter av PMV-1 och deras artspektrum är brett. Förutom fjäderfä kan även burfåglar och vilda fåglar infekteras av PMV-1. Hos duvor kan infektion med en duvanpassad PMV-1 (PPMV-1), ibland under namnet duvpest, orsaka hög dödlighet i icke vaccinerade duvpopulationer och även hos fjäderfä. Alla svenska tävlingsduvor vaccineras mot PMV-1. För att infektionen ska benämnas newcastlesjuka krävs att viruset har en tillräckligt hög patogenicitet hos just hönsfåglar.

Virus sprids framför allt genom direktkontakt med sjuka fåglar eller symtomlösa virusbärare. Vaccinerade fåglar, burfåglar och vilda fåglar kan ibland bära på smittan under lång tid utan att vara sjuka. Smittan kan också spridas vid handel med levande fåglar och även via kontaminerade föremål som redskap, kläder, transportlådor, foder, lastbilar, damm, fjädrar och ägg. Vindburen överföring har setts över korta avstånd (upp till cirka 60 meter).

För vidare beskrivning av ND och av differentialdiagnoserna hänvisas till www.sva.se och www.epiwebb.se.

Diagnostik

Diagnos ställs genom påvisande av virus eller virusantigen plus bestämning av virusets patogenicitet. Idag används vanligtvis PCR-metoder från organprover eller kloak- och orofaryngealsvabbar för att snabbt identifiera virusantigen. Därefter bestäms virusets patogenicitet genom sekvensering av virusets genom. Patogeniciteten kan också bestämmas med en patogenicitetstest på dagsgamla kycklingar, vilken dock är mer resurskrävande. Virus odlas i embryonerade ägg, se Figur 2. Serologi används i besättningar med en längre anamnes, men enbart fynd av antikroppar kan inte leda till definitiv diagnos.

AKTUELLT SMITTLÄGE

ND förekommer endemiskt i de flesta länder i världen, och inom EU förekommer flera utbrott varje år trots att alla medlemsländer utom Sverige och Finland vaccinerar mot sjukdomen. Detta kan ske då vaccination mot ND endast skyddar mot sjukdom, och inte mot infektion, och således kan leda till symtomlösa smittbärare och svårkontrollerad smittspridning. De senaste åren har Sverige haft ungefär ett utbrott per år, utbrotten har dock varit relativt små och i de flesta fallen inte spridits vidare från ursprungsbesättningen (Figur 3). Under 2011 har dock ett trendbrott uppträtt då redan tre utbrott setts: ett i

Anmälningssplikt för ND

ND är inkluderat i epizootilagen och som veterinär är man skyldig att anmäla redan misstanke om sjukdomen till Jordbruksverket och länsveterinär. Utöver anmälningssplikten belägger epizootilagen veterinären med såväl undersökningssplikt som en skyldighet att medverka till att motverka smittspridning. Undersökningssplikten innebär att veterinären, oavsett yrkesinriktning, om man får kännedom om ett misstänkt fall av epizootisjukdom är tvungen att själv undersöka djuret, alternativt se till att det blir undersökt av annan veterinär. Att motverka smittspridning innebär i praktiken ofta att utfärda en spärrförklaring. Innehållet i en sådan "spärr" anpassas efter smittämnet och dess epidemiologi. För ND som är mycket smittsam gäller totalstopp för all trafik till och från besättningen.

januari på Gotland och ytterligare två under februari i Upplands län. I dessa tre senaste fall, som inte har någon epidemiologisk koppling, är det duvvarianten (PPMV-1) som orsakat sjukdom hos fjäderfå, något som är ovanligt.

FOTO: BENGT EKBERG, SVA

FIGUR 3. De drabbade flockarna hölls i lösgående system.

KONGRESSER & KURSER

SVENSKA

v 25

20–22/6 -11. **KURS ORTODONTI**, Halmstad. Arr: Accessia. (SVT 11/10)

v 32

13–14/8 -11. **DELKURS 1 I HÄSTTANDVÅRD**, SLU. Arr: Institutionen för kliniska vetenskaper. (SVT 14/10)

v 33

17–19/8 -11. **KURS PERFECTING PRIMÄR DJUR-TANDVÅRD**, Halmstad. Arr: Accessia. (SVT 12/10)

v 34

22–26/8 -11. **INSPIRATIONS- OCH FORTBILDNINGSKURSER FÖR NÖTINTRESSERADE VETERINÄRER JUNIORKURS**. Arr: Boehringer Ingelheim. (SVT 3/11, annons i SVT 2/11 och bilaga i SVT 5/11)

v 36

8–9/9 -11. **JUBILEUMSSEMINARIUM "ONCOLOGY IN SMALL ANIMAL MEDICINE – DIAGNOSTIC AND TREATMENT OPTIONS" OCH "JUBILEUMSSEMINARIUM FÖR DJURSJUKVÅRDPERSONAL"**, Malmö. Arr: Djursjukhuset Malmö. (SVT 5/11)

v 37

14–15/9 -11. **KURS I DJURHÄLSOARBETE I BESÄTTNINGAR MED AMS**, Skara. Arr: Svensk Mjölk. (SVT 7/11)

16–17/9 -11. **KURS SÄRVÅRD**, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

v 38

22–23/9 -11. **KURS I BUKKIRURGI "LINEA ALBASNITT – VAD GÖR JAG NU DÄ?"**, Göteborg. Arr: SPUV. (SVT 7/11)

22–23/9 -11. **KURS I HEAD AND NECK SURGERY IN DOGS AND CATS "HOW TO NICK THE NECK"**, Göteborg. Arr: SPUV. (SVT 7/11)

v 40

3–5/10 -11. **INSPIRATIONS- OCH FORTBILDNINGSKURSER FÖR NÖTINTRESSERADE VETERINÄRER SENIORKURS**. Arr: Boehringer Ingelheim. (SVT 3/11 och annons i SVT 2/11)

NY 4–6/10 -11. COURSE IN CORRECTIVE OSTEO-TOMIES AS TREATMENT FOR JOINT DISEASES AND SKELETAL DEFORMITIES arrangeras i Halmstad av Jennyhill Animal Clinic och Accessia. Info: Elisabet Ängeby, 0706-690119, elisabet.angeby@telia.com eller Sune Jerre, 0703-327511 (se annons i denna tidning)

v 41

14–15/10 -11. **KURS ULTRALJUD GRUND SMÅDJUR**, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

NY 14–15/10 -11. KURS I HANTERING AV PATIENTER MED AKUT ABDOMEN arrangeras på Regiondjursjukhuset i Helsingborg. Info: www.djursjukhus.com/bukkurs.doc

v 42

21–22/10 -11. **KURS RÖNTGENTEKNIK, -ANATOMI HUND OCH KATT, GRUND**, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

v 43

27–28/10 -11. **KURS RÖNTGENDIAGNOSTIK FÖR SMÅDJURSPRAKTIKER**, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

v 45

10–11/11 -11. **VETERINÄRKONGRESSEN**, Uppsala. Arr: Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap och Sveriges Veterinärförbund. (SVT 16/10)

v 46

16–18/11 -11. **KURS ANESTESIOLOGI STEG 2 HUND OCH KATT**, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

18–19/11 -11. **KURS DERMATOLOGI STEG 1**, Knivsta. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

v 47

23–24/11 -11. **GRUNDKURS I SMÅDJURSKIRURGI, DEL 2**, Uppsala. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 15/10)

NY 24–25/11 -11. KURS "FIXA FRAKTUREN" arrangeras på Klinikcentrum, Ultuna, Uppsala av Universitetsdjursjukhuset vid SLU. Info: Birgitta Östlund Wiberg, birgitta.ostlund.wiberg@uds.slu.se, 018-671382 (se annons i denna tidning)

Synskadades Riksförbund, är synskadades egen organisation med medlemmar i hela landet. Vi arbetar för att alla synskadade, barn och vuxna, ska kunna leva ett aktivt och jämlikt liv i samhället.

Synskadades Riksförbund svarar för att, på uppdrag av staten, tillhandahålla ledarhundar till synskadade. Ledarhundarna upphandlas färdigutbildade av externa leverantörer. Organisationen ger ledarhudsfrågor och deras ledarhundar stöd och support både dressyrtekniskt och veterinärmedicinskt, under hundens hela aktiva liv.

Vi söker nu till vår ledarhundsverksamhet En veterinär på deltid

Det finns omkring 300 ledarhundar i Sverige. I veterinärens arbetsuppgifter ingår att:

- inför inköp av hundar godkända hundarna medicinskt
- medverka vid kurser för ledarhundsförare, i första hand i Stockholm
- veterinärkontroll
- följa hundarnas hälsa under den tid de tjänstgör
- ge ledarhundsförare stöd i medicinska frågor
- vid behov ha kontakt med veterinärer runt om i landet som behandlar ledarhundar

Intresserad? Kontakta gärna vår verksamhetsledare Eva Björk 08-39 91 46 eller personalhandläggare Eva Setréus 08-39 92 46. Tjänsten skall tillsättas snarast så vi vill ha din ansökan via mejl senast den 4 juli 2011 till personalavdelningen@srf.nu. Läs gärna mer om vår ledarhundsverksamhet på hemsidan, www.srf.nu.

Sugen på nytt jobb?

På veterinärförbundets hemsida www.svf.se hittar du såväl fasta tjänster som kortare vikariat under rubriken "Jobbtorget". Gå dit och titta redan idag!

v 48

3-4/12 -11. DELKURS 3 I HÄSTSTANDVÅRD, SLU. Arr: Institutionen för kliniska vetenskaper. (SVT 14/10)

v 49

5-7/12 -11. KURS PERFECTING DENTAL RESTORATION OCH PROTETIK, Halmstad. Arr: Accessia. (SVT 12/10)

8-9/12 -11 + 19-20/1 -12. KURS ANESTESI- OLOGI STEG 3 DEL 1 OCH 2, Göteborg. Arr: VeTA-bolaget. (SVT 4/11)

INTERNATIONELLA

Fler internationella kurser hittar Du på Vet Agendas hemsida: www.vetagenda.com och på British Small Animal Veterinary Associations hemsida: www.bsava.com

v 25

22-26/6 -11. VETERINARY CHIROPRACTIC: MODULE III – CERVICAL, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/11)

v 26

30/6-1/7 -11. INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON RECENT ADVANCES IN THE WELFARE OF LIVESTOCK AT SLAUGHTER, Portsmouth, England. (SVT 10/10)

v 29

22-24/7 -11. EQUINE BACK DAYS, Breitenfurt och Wien, Österrike. (SVT 2/11)

v 31

3-7/8 -11. VETERINARY CHIROPRACTIC: MODULE IV – EXTREMITIES, Sittensen, Tyskland. (SVT 1/11)

v 33

14-18/8 -11. XVII CONGRESS OF THE WORLD VETERINARY POULTRY ASSOCIATION, Cancún, Mexico. (SVT 5/11)

v 35

2-4/9 -11. KURS I REHABILITERING OG FYSIOTERAPI – HUND OG KATT, FOR VETERINÆRER OG DYREPLEIERE (SAMLING 4 AV 5), Oslo, Norge. (SVT 13/10 och annons i SVT 14/10)

v 36

7-9/9 -11. 30TH POULTRY SCIENCE SYMPOSIUM ON ALTERNATIVE SYSTEMS FOR POULTRY –

HEALTH, WELFARE AND PRODUCTIVITY, Glasgow, Skottland. (SVT 5/11)

7-10/9 -11. BEVA CONGRESS 2011, Liverpool, UK. (SVT 6/11)

NY 7-10/9 -11. 17TH FECAVA EUROCONGRESS arrangeras i Istanbul, Turkiet. Info: www.fecava2011.org

11-23/9 -11. COURSE ON ANIMAL WELFARE SCIENCE, ETHICS AND LAW, Cambridge, UK. (SVT 5/11)

v 37

14-18/9 -11. VETERINARY CHIROPRACTIC: MODULE V – INTEGRATED, SITTENSEN, Tyskland. (SVT 1/11)

15-17/9 -11. 15TH ANNUAL CONFERENCE OF THE EUROPEAN SOCIETY FOR DOMESTIC ANIMAL REPRODUCTION (ESDAR), Antalya, Turkiet. (SVT 1/11)

v 38

21-22/9 -11. EQUINE IMAGING DAYS, Weilerswist-Müggenhausen, Tyskland. (SVT 7/11)

24-25/9 -11. EQUINE ORTHOPAEDIC CASE DAYS, Weilerswist-Müggenhausen/Bonn, Tyskland. (SVT 7/11)

v 39

29/9-2/10 -11. SOUTHERN EUROPEAN VETERINARIAN CONFERENCE, SEVC, Barcelona, Spanien. (SVT 4/11)

v 41

12-15/10 -11. EQUINE NUTRITION AND TRAINING CONFERENCE – ENUTRACO, Paris, Frankrike. (SVT 7/11)

13-14/10 -11. KURS I BASIC NEUROSURGERY, Greve, Danmark. (SVT 7/11)

v 42

NY 19-23/10 -11. THE ORIGINAL BASIC VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE, SACROPELVIC arrangeras i Sittensen, Tyskland av IAVC. Info: www.i-a-v-c.com (se annons i denna tidning)

v 44

2-5/11 -11. WEVA (THE WORLD EQUINE VETERINARY ASSOCIATION) KONGRESS 2011, Hyderabad, Indien. (SVT 12/10)

4-6/11 -11. THE NORDIC EQUINE VETERINARY CONFERENCE, Köpenhamn. (SVT 7/11)

v 46

NY 14-16/11 -11. INTERNATIONAL CONFERENCE ON RESPONSIBLE USE OF ANTIBIOTICS IN ANIMALS arrangeras i Nederländerna. ➤

Vill du bli banveterinär?

Som banveterinär arbetar du med djur- och smittskydd vid trav- och galopptävlingar genom tillsyn, bedömning och kontroll av bana och hästar. Vi söker dig som är veterinär och har erfarenhet från kliniskt arbete med hästar.

Under hösten 2011 och våren 2012 erbjuder Jordbruksverket utbildning till dig som vill utvecklas som banveterinär.

Anställningens omfattning är beroende på banans storlek. Aktuella banor: Solvalla, Hagmyren, Eksilstuna. Vi ser ett långsiktigt behov av att anställa fler banveterinärer så fler banor kan bli aktuella på sikt.

Sista ansökningsdag 14 augusti 2011.

Läs mer och ansök på www.jordbruksverket.se/ledigajobb.

551 82 Jönköping

► Info: www.bastiaanse-communication.com/html/rua_2011.html

DYREPLEIERE (SAMLING 5 AV 5), Oslo, Norge.
(SVT 13/10 och annons i SVT 14/10)

LUMBAR arrangeras i Sittensen, Tyskland
av IAVC. Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 47

25-27/11 -11. KURS I REHABILITERING OG FYSIO-
TERAPI – HUND OG KATT, FOR VETERINÆRER OG

v 48

NY 30/11-4/12 -11. THE ORIGINAL BASIC
VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE, THORACO-

v 3

NY 18-22/1 -12. THE ORIGINAL BASIC VETE-
RINARY CHIROPRACTIC COURSE, CERVICAL
arrangeras i Sittensen, Tyskland av
IAVC. Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 8

NY 22-26/2 -12. THE ORIGINAL BASIC VETE-
RINARY CHIROPRACTIC COURSE, EXTREMITIES
arrangeras i Sittensen, Tyskland av
IAVC. Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

v 13

NY 28/3-1/4 -12. THE ORIGINAL BASIC
VETERINARY CHIROPRACTIC COURSE, INTEGRATED
arrangeras i Sittensen, Tyskland av
IAVC. Info: www.i-a-v-c.com
(se annons i denna tidning)

Lundens Djurhälsa AB arbetar bl a med veterinärmedicinsk svinrådgivning. Vi arbetar med svin-
företaget som helhet och analyserar besättningen utifrån detta perspektiv. Vår marknadsandel är
ca 15 % av landets svinproduktion och vi expanderar nu kraftfullt. Därför söker vi nu en

Veterinär

Tjänsten är en utbildningstjänst och vårt mål är att medverka till att du inom några
år erhåller specialistkompetens i svinens sjukdomar.

Vi söker dig som:

- Har en glad och positiv personlighet med hög social kompetens
- Är genuint intresserad av grisar och grisproduktion
- Har en viss fallenhet för siffror och teknik

Eftersom arbetet stundtals är fysiskt ansträngande ser vi gärna att du gillar att hålla
dig i form. Vi tillämpar 6 mån provanställning. Vidare upplysningar lämnas av leg
vet Erik Lindahl, telefon 07055-91200 alternativt erik.lindahl@lundens.com. Ansökan
med meritförteckning skickas till Lundens Djurhälsa AB, Lundens gård, 311 93 Långås
senast den 30 juni 2011.

SVERIGES VETERINÄRFÖRBUND

FÖRBUNDSSTYRELSE

Ordförande	Telefon
EVAMARI LEWIN	070-211 90 35
Vice ordförande	
ANDERS FORSLID	0413-55 32 20
PER JONSSON	0155-28 33 18
JK LARSSON	0171-15 31 91
KARIN LUNDBORG	0512-229 19
PER MICHANEK	070-211 51 60
OLOF SKARMAN	070-747 47 64
LARS-ERIK STABERG	070-438 98 78
ELÖD SZANTO	0501-101 68

ANSTÄLLDA VETERINÄRERS FÖRENING – AVF

STYRELSE

Ordförande	Telefon
FREDRIKE RITTER	0768-23 35 88
Vice ordförande	
ELEONOR FREDLER	070-341 19 41
Sekreterare	
MONICA LANDSTRÖM	070-211 31 37
Kassör	
CHRISTER GYLLERUP	073-724 57 51
Ledamöter	
KAJSA GUSTAVSSON	070-980 09 65
LARS-GÖSTA LARSSON	070-851 98 42
TONE LINDVÄG	070-260 90 10

FÖRETAGANDE VETERINÄRERS FÖRENING – FVf

STYRELSE

Ordförande	Telefon
JOHANNA HABBE	070-522 04 90
Sekreterare	
RITVA KROKFORS WRETEMARK	070-397 35 17
Kassör	
ANN-MARI KJELLGREN	0761-12 71 05
Ledamot	
ANDREAS SANDIN	0730-68 15 94
Suppleant	
ANNE BRUNBERG	070-668 77 16

I veterinärförbundet ingår förutom dessa
funktioner ett antal råd, kommittéer och
nämnder. Samtliga förtroendevalda förbunds-
medlemmar listas på hemsidan www.svf.se

SVERIGES VETERINÄRMEDICINSKA SÄLLSKAP – SVS

KOLLEGIUM

Ordförande:
PER JONSSON
Vice ordförande:
TORKEL EKMAN
ÅSE BERGSTRÖM
PATRICIA HEDENQVIST
HÅKAN LANDIN
LENA MALMGREN
LOTTA MÖLLER

Sektioner inom Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap

FÖRSÖKSDJURSSEKTIONEN

Ordförande:
PATRICIA HEDENQVIST
Sekreterare
ANNA GRANLUND

HUSDJURSSEKTIONEN:

Ordförande
HÅKAN LANDIN
Sekreterare
YLVA PERSSON

HÄSTSEKTIONEN

Ordförande
LENA MALMGREN
Sekreterare
JOHAN BLIX

SEKTIONEN FÖR VETERINÄR FOLKHÄLSA

Ordförande
ÅSE BERGSTRÖM
Sekreterare
OLLE RYDELL

SMÅDJURSSEKTIONEN

Ordförande
LOTTA MÖLLER
Sekreterare
ANNE-LI LJUNGGREN

”This parrot is dead”

HAR NI SETT SKETCHEN Den döda papegojan, i original kallad Dead Parrot, Pet Shop eller Parrot Sketch, en populär TV-sketch signerad Monty Python från 1969. Annars leta upp den (youtube).

Har ni inte gjort det – läs inte vidare.

HUR SOM HAVER så hade jag en gång för länge sedan (det handlar om slutet på 1980-talet) en veterinärpraktik i Stockholm på Kungsholmen. Jag hade också en TV och kopplade ibland av med den efter jobbet. Jag såg vid något tillfälle den här sketchen och skrattade mig fördärvad. Jag påminner mig en episod med anknytning till detta.

EN FÖRTVIVLAD DAM ringer till min praktik och berättar följande:

– Jag bor på Söder vid Slussen och jag har (hade) några rödhuvade dvärgpapegojor som jag älskar och brukar måla av. Idag gick jag ut för att handla på förmiddagen och ställde buren vid fönstret med fönstret öppet på glänt för att de skulle få frisk luft (det var väl mitt i sommaren). När jag kommer hem efter ett par timmar ligger alla tre döda på botten av buren. Vad kan det bero på? Någon sjukdom?

– Ja, det kan jag tyvärr inte svara på, säger jag och föreslår obduktion på SVA.

– Det har jag inte råd med, jag är en fattig konstnär, kan du åtminstone inte titta på en? Säger papegojägaren.

MAN STÄLLER VÄL UPP för en förtvivlad fattig konstnär. Ett par timmar senare kommer damen och förevisar med stor sorg ett av objekten för undersökning.

Jag tar fågeln i handen och undersöker den noggrant, känner på bröstmuskulaturen, välfödd fågel, fin fjäderdräkt, ser helt intakt ut förutom ... den sover inte, den är definitivt död.

Jag yttrar, minns det väl – den ser ju frisk ut ...! – och i samma ögonblick som min tunga slirat skickar en del av min hjärna en signal ”nu har du gjort bort dig

– igen!” och får mig att hålla igen mina skattparoxysmer som en annan del av min hjärna tydligen beställt med hänvisning till Monty Pythons sketch.

OM JAG TOG BETALT för besöket? Det minns jag inte, kanske inte. En tragedi för en person blev komik för en annan.

Varför dessa rödhuvade dvärgpapegojor dog är än i denna dag höljt i dunkel. Att försvaret denna dag hade lågflygande övning med stridsplan över Stockholm, kan det ha något med saken att göra? Kan papegojor dö av skräck?

MARINA VON SCHREEB

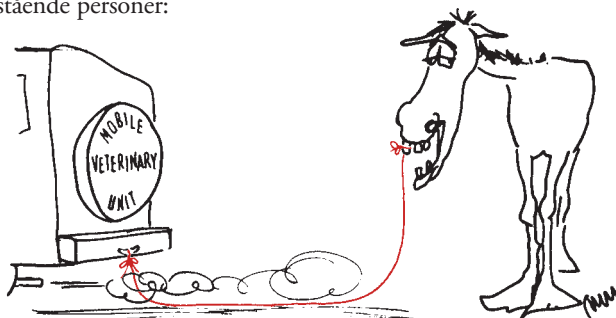

ILL: KARIN ÅSTRÖM BENGTISSON

SVENSK VETERINÄRLEGITIMATION

Jordbruksverket har fr o m den 11 t o m den 19 maj 2011 utfärdat svensk veterinärlegitimation för nedanstående personer:

- Camilla Alptun
- Sigurjón Einarsson
- Jennie Nilsson
- Ruth Pleva
- June Thomsen
- Elisabeth Walllin
- Jeremias Vedin
- Simon Åkerblom

PERSONNOTISER

Födelsedagar i augusti 2011

Den som inte önskar få sin bemärkelsedag publicerad i SVT måste meddela detta till förbundskansliet eller redaktionen senast två månader före bemärkelsedagen.

BENGT STENSON, Umeå, 90 år den 2/8
HANS SANDELL, Solna, 80 år den 5/8
EVA LARSSON, Järfälla, 50 år den 5/8
ELISABET EKMAN, Uppsala, 50 år den 5/8
MALENA NORDIN, Simrishamn, 60 år den 7/8
CAROLINE EKLUND, Lindsberg, 50 år den 9/8
STIG BURMAN, Lulåe, 70 år den 14/8

MAUD PALM, Enebyberg, 70 år den 19/8
BERTIL STUBBENDORFF, Olofström, 90 år den 20/8
THOMAS ÅSLIN, Askim, 70 år den 20/8
MARIA LINDBERG, Uppsala, 50 år den 21/8
HELENE WAHLSTRÖM, Knivsta, 60 år den 22/8
TORD WILHELMSSON, Göteborg, 70 år den 25/8
KRISTINA PETTERSSON, Jönåker, 50 år den 25/8
NILS-ERIK BJÖRKLUND, Täby, 90 år den 26/8
EVA SANDEFELDT, Märsta, 75 år den 27/8

Sveriges lantbruksuniversitet
Institutionen för kliniska vetenskaper, Uppsala

Recidency

Kardiologi, smådjur

Institutionen för kliniska vetenskaper har drygt 100 anställda och ansvarar för huvuddelen av den kliniska utbildningen inom veterinärprogrammet och den kliniskt inriktade forskningen på alla djurslag. Vid avdelningen för hund, katt och andra smådjur bedrivs grundutbildning och forskning med särskild inriktning mot dessa djurslag. Vid institutionen finns nu en ledig treårig klinisk utbildningstjänst i internmedicin, smådjur, med inriktning på kardiologi.

Sista ansökningsdag är den 31 augusti 2011.
Fullständig annons finns på www.slu.se/lediga-jobb

SVENSK
VETERINÄRTIDNING
Box 12 709
112 94 STOCKHOLM

BESÖKSADRESS: Kungsholms Hamnplan 7
TELEFON: 08-545 558 30
TELEFAX: 08-545 558 29
HEMSIDA: www.svf.se

REDAKTION:
JOHAN BECK-FRIIS
ansvarig utgivare & chefredaktör
TELEFON: 08-545 558 33
MOBIL: 070-717 73 25
E-POST: johan.beck-friis@svf.se

SUZANNE FREDRIKSSON
journalist
TELEFON: 08-545 558 32
E-POST: suzanne.fredriksson@svf.se

BRITA TRYBOM
redaktionssekreterare, annonser
TELEFON: 08-545 558 34
E-POST: brita.trybom@svf.se

LILL OCH KJELL EFVERGREN, EXPONERA
layout
TELEFON: 070-566 5661, 0734-28 26 80
E-POST: info@exponera.net

WIKSTRÖMS TRYCKERI AB, UPPSALA
tryckeri

ISSN 0346-2250

UTGIVNINGSDAGAR 2011	SENASTE DAG FÖR ANNONSMATERIAL
1 18 JANUARI	21 DECEMBER -10
2 8 FEBRUARI	18 JANUARI
3 1 MARS	8 FEBRUARI
4 22 MARS	1 MARS
5 12 APRIL	22 MARS
6 10 MAJ	12 APRIL
7 31 MAJ	10 MAJ
8-9 21 JUNI	31 MAJ
10 16 AUGUSTI	26 JULI
11 6 SEPTEMBER	16 AUGUSTI
12 27 SEPTEMBER	6 SEPTEMBER
13 18 OKTOBER	27 SEPTEMBER
14 8 NOVEMBER	18 OKTOBER
15 29 NOVEMBER	8 NOVEMBER
16 20 DECEMBER	29 NOVEMBER

MANUSSTOPP FÖR ARTIKLAR:
*En vecka före senaste dag för annonsmaterial.
Mer information finns på www.svf.se*

SVENSK VETERINÄRTIDNING
Prenumerationspris 2011
Sverige: 1 110 kronor + moms.
Europa: 1 430 kronor + moms, i EU.
Utanför Europa: 1 610 kronor.*

**Medlemmar i förbundet har 250 kronor i rabatt*

TS FACKPRESSUPPLAGA 2009
- 3 100 EX